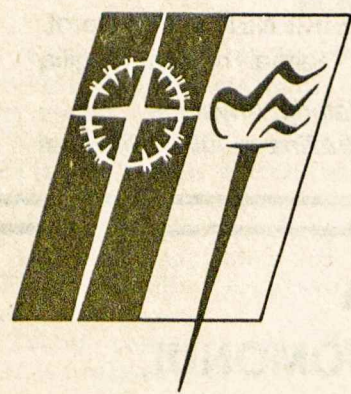

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 29 (1848) 1985 LIEPA-JULY 16

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Palydėti ir pasitikti

Šiais metais abi pagrindinės ideologinės mūsų organizacijos, formuojančios jaunimą, mini brandžias savo veiklos sukaktis — ateitininkai 75-rių, skautai — 40-ties metų (išėivijoje). Jos abi yra tremtinės — gali veikti vien išėivijoje. Okupuotoje Lietuvoje joms nėra vietos, nes tai tautinės organizacijos, stovinčios ant idėinių Dievo ir tėvynės pagrindų. Ir ten, kur tų pagrindų nėra, jos gyvuoti negali. Sovietinėje Lietuvoje yra neigiami ir Dievas, ir tėvynė. Tad suprantama, kodėl ten negali veikti nei ateitininkai, nei skautai. Jų vietoje prievarta steigiamas komunistinis jaunimas, kuris vietoje Dievo privalo garbinti dievaitį Leniną, o vietoje tikrosios tėvynės — Sovietų Sąjungą, tautų pavergėją. Tuo būdu Lietuvos jaunimas yra deformuojamas, lenkiamas sovietinio žmogaus modelin, kuris turi ignoruoti ir Dievą, ir tėvynę. Sovietinė srovė yra fiziškai gana stipri, veikianti spaudimu per mokyklas, organizacijas, stovyklas, spaudą. Lietuvos jaunimas, žinoma, tai sovietinei prievartos srovei priešinasi, dar jaučia nepriklausomos Lietuvos tradiciją, tačiau nuolatinė komunistų pompuojama srovė palieka savo pėdsakus, lašas po lašo skverbiasi į jaunimo sielą, griauia tradicines lietuvių dvasios atramas. Ir tai vyksta jau 40 metų.

IŠEIVIJA tuo laiminga, kad ir ateitininkai, ir skautai gali laisvai veikti ir tęsti autentiškai lietuvišką tradiciją, į kurią jie šią vasarą pažvelgs jubiliejinėmis akimis. Skautai savo sukaktį paminės vasaros stovyklose, o ateitininkai — sukaktuvinį kongresu Čikagoje. Stabtelkime šiuo atveju ties pastaruoju, nes jis jau labai sparčiai žingsniais artėja ir skelbia žymiai stambesnę sukaktį. Dar nebuvo nepriklausomos Lietuvos, o ateitininkai jau veikė, ne tik veikė, bet ir kovojo už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Tuometinis jaunimas degė lietuvišku idealizmu ir negailėjo savo jėgų tėvynei. Jis augo ir brendo carinės Rusijos okupacinėje sistemoje, tačiau nuo tradicinių pagrindų nenutolo. Kai atėjo lemiantis momentas, lietuviškame kaime išaugota tautinė žarija tapo plačiai besiskleidžiančia liepsna, kuri neužgeso ir Lietuvos nepriklausomybės laikais. Ateitininkija tuo būdu atliko istorinę misiją Lietuvos gyvenime — su svariu įnašu ji prisidėjo prie jos laisvės atgavimo ir vidaus gyvenimo formavimo. Ji išsaugojo pagrindines mūsų tautos dvasines atramas — Dievą ir tėvynę bei prisidėjo prie jų įtvirtinimo visuomenės gyvenime. Sovietinė okupacija nutraukė visą ateitininkų veiklą tėvynėje, bet jie rado naują dirvą išėivijoje.

SUKAKTUVINIS ateitininkų kongresas įvyks š. m. rugpjūčio 30 — rugsėjo 2 dienomis Čikagoje. Jame bus pasvėta 75-rių metų praeitis ir rikiuojami žingsniai ateitininkų. Dalyvaus, žinoma, ne tik dabartinis jaunimas, bet ir praeities jaunimas, nes ateitininkų sąjūdis per tiek metų labai išsišakojo ir apima visas kartas. Susirinkusieji palydės praeitį ir bandys pasitikti ateitį. Palydėti praeitį lengva, bet pasitikti ateitį sunku, nes ji ateina su daugeliu nežinomųjų. Reikia tikėtis, kad kongreso vadovai ir kalbėtojai per daug nevažinės po praeitį ir kreips savo žvilgsnius į ateitį. Ateitininkijos praeitis gali būti geras įkvėpimo šaltinis, bandant praskleisti ateities uždangą. Šis kongresas turėtų stipriau rikiuoti turimas pajėgas bręstančio jaunimo formavimui ateitininkų dvasioje. Kai Lietuvoje siaučia idėjinės grotybos procesas, išėivijoje turėtų suklestėti kūrybinis entuziazmas. Kai Lietuvoje jaunimo dvasią slepia prieštara ir idėjinė prievarta, išėivijoje turėtų sušviesti laisvos dvasios idealizmas. Bet tam reikia idealistų, o jie Amerikos žemėje nelengvai išauga. Toji laisvės žemė yra pilna karjerinių bei dolerinių vilionių, kurios ir ateitininkams tampa savotiška grėsme. Jei dabartinis ateitininkija pajėgs išugdyti idealistus, laimės ateitį ir atliks savo misiją tautai. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Parama katalikų mokykloms

Ontario švietimo ministeris S. Conway užtikrina, kad pilna finansinė valdžios parama paskutinėms katalikiškų mokyklų klasėms bus pradėta šį rudenį net ir tuo atveju, jeigu parlamentas nebus spėjęs patvirtinti įstatymo šiuo reikalu. Spėjama, kad pirmieji mokslo metai provincijos išdui kainuos \$80 milijonų, antrieji — \$130 milijonų, tretieji — \$150 milijonų. Numatoma, kad į katalikų mokyklas sekančiais mokslo metais iš viešųjų mokyklų gali pereiti apie 6.000 moksleivių. Specialus parlamentų komitetas Toronte pradės gyventojų nuomonės tyrimus dėl paramos atskiroms mokykloms. Komitete yra 4 liberalai, 4 konservatoriai ir 3 socialistai. Komiteto nariai numato lankyti Windsor, London, Kingstone, Otavoją, Sudburyje ir Thunder Bay. Apeliacinis teismas turės nustatyti, ar finansinės paramos įstatymas nepažeidžia Kanados konstitucijos. Laukiama nepa-

žeidimo patvirtinimo. Jei betgi būtų gautas priešingas sprendimas, parama nebūs sustabdyta. Tada bus jieskoma būdų pažeistam Kanados konstitucijai ištaisyti. Provincijos nebūtina turi laikytis visų Kanados konstitucijos paragrafų.

Toronte lankėsi B. Rabbanis, vienas Afganistano partizanų vadų. Jis dalyvavo metiniame Š. Amerikos mahometonų suvažiavime Mississaugoje ir padarė pranešimą apie kovas Afganistane. Kovoje prieš sovietinius okupantus ir jiems tarnaujančius afganistaniečius dalyvauja šešios didesnės partizanų grupės. Bendras partizanų skaičius siekia apie 200.000. Jie vis dar kontroliuoja 80% Afganistano teritorijos. Sovietų pradėtas partizanų bazių puolimas Pakistano pasienyje nebuvo efektingas, tik per daug išpūstas vakariečių spaudoje. Partizanams ypač reikia modernių ginklų. So-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kai po šaltos žiemos pagaliau ateina vasara, pražysta visa plačioji Kanada

Nuotr. Vytauto Maco

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Baltiečių išdavimas švedo romane

A. LEMBERGAS

Prieš 40 metų gegužės mėnesį, paskutinėmis karo dienomis, iš Kuršo, nepaisydami pavojaus, įvairiomis atsitiktinėmis priemonėmis per Baltijos jūrą į Švediją atbėgo 3.000 vokiečių Wehrmachto ir SS karių, nenorėjusių pasiduoti rusams. Su jais atbėgo ir apie 170 baltiečių, kovojusių vokiečių puseje. Iš jų tužinas buvo lietuvių, tiek pat estų, liukšiečių — latvių. Jie visi buvo Švedijoje internuoti. Sov. Sąjungos ambasadorius tuojau pat pareikalavo juos sugrąžinti kaip jo kraštui priklausančius belaisvius.

Vyriausybės laikysena

Švedijos vyriausybė nelabai kaip jautėsi: karo metais ji leido per savo šalį vežti vokiečių karių, buvo įsivėlusį slaptus ryšius su kariaujančiomis šalimis. Ji jautė ir savotišką skolą Maskvai, kuri Hitlerio-Stalino sutarties dienomis užtarė Švediją Berlyne, kad nebūtų vokiečių okupuota. Todėl Stockholmo vyriausybė nutarė Maskvos reikalavimą patenkinti. Jai net į galvą neatėjo už 3.000 vokiečių uniformas dėvinčių karių išdavimą išsiderėti, kad Maskva paleistų Budapeštę pagrobta savo diplomata Raulą Valenbergą, išgelbėjusį daugybę žydų nuo mirties.

Protestai

To nuolankumo padarė Maskva tuojau pareikalavo sugrąžinti į Švediją atbėgusius 30.000 baltiečių. Bet tada Stockholm pasakė ne. Senasis Švedijos karalius Gustavas V pats prašė Staliną reikalauti karių sugrąžinimo. Aštuonis mėnesius truko švedų visuomenės protestai. Išdavimui pasmerkti kariai badavo, žalojosi, žudėsi. Niekas

nepadėjo. 1946 m. pradžioje visi 3.000 vokiečių su baltiečiais buvo suvaryti į sovietinį laivą "Bielooostrov" ir išgabenti į rytus. Pokario dienomis, kai Vakaramai sugrąžino prievartą Maskvai milijonus buvusių karo belaisvių ir darbams išvežtųjų, švedų sugrąžintas skaičius buvo tik smulkmena. Tačiau Švedijos mastu tai buvo nepaprastas įvykis, giliai sukrėtęs Švedijos visuomenę. Tos savo kaltės ir gėdos švedai iki šiol negali pamiršti.

Romanas "Legionieriai"

Tą epizodą savo romane "Legionieriai" vaizduoja ir kairysis švedų rašytojas Peras Olofas Enquistas. Knyga pasirodė 1968 m., kai autoriui tada buvo 34-ri metai. Romanas buvo verčiamas į kitas kalbas. Pagal jį paruoštas filmas. Šiomis dienomis Prancūzijoje pasirodė ir šio veikalo prancūziškas vertimas.

Paryžiaus dienraštyje "Le Monde" (V. 24), recenzuodamas buvusio švedo maoisto knyga buvęs prancūzų komunistas Jean Cathala nepagalėjo pipirų. Enquisto romanas iš tikrųjų yra pasakojimas apie autoriaus pastangas iširti tolimesnį išduotųjų karių baltiečių, daugiausia latvių likimą: kas su jais atsitiko, kai jie buvo išlaipinti Latvijos uoste.

Recenzento nuomone, autorius surinko įspūdingą daugybę faktų. Jis nepasitenkino tais dokumentais ir liudijimais, kurie jam buvo prieinami Švedijoje. Du kartus Enquistas lankėsi Latvijoje, kur jam buvo sudaryta galimybė susitikti su kai kuriais sugrąžintais belaisviais. Jis net pats kurį laiką badavo, kad galėtų geriau suprasti ir aprašyti, kaip jaučiasi bado kankinamas žmogus.

Per daug detalių

Knygoje per daug vardų, datų, detalių, priedų, apgailestavimų, pakartojimų, pastebi recenzentas, bet autorius norėjo, kad ir skaitytojas drauge su juo išgyventų, kaip sunku nustatyti, kas iš tikrųjų įvyko. Kai kurios autoriaus aprašomos išdavimo scenos, išduotųjų karių susižalojimai ir savižudybės kelia šurpą. Tačiau autorius būtų galėjęs kiek labiau pasigilinti į baltiečių dramatos istorinius ir psichologinius užkulius. Pavyzdžiui, autorius būtų turėjęs geriau paaiškinti, kodėl Rusijos okupuotose kraštuose vokiečių kariuomenė, vydamas rusus, būtinai turėjo atrodyti kaip išvaduojuoją kariuomenę.

Tokiose sąlygose naivus ar i kraštutinumais linkę žmonės gali toli nueiti. Taip teigia J. Cathala, priekaištaudamas Enquistui, kad jis savo knygoje per daug griežtas savo tėvynei ir per daug susirūpinęs nepasirodyti Sov. Sąjungos priešais. Įsitikinęs, kad daug paprasčiau patekti į slaptuosius rusų archyvus, negu į slaptuosius švedų archyvus, Enquistas pasitiki, nors ir gindamasis, kiekviena žinele, kuri nuimtų kaltę nuo socializmo šalies.

Idiliškas gražinimas

Po smulkmeniškų apskaičiavimų, remiamų teigimais, autorius, pavyzdžiui, nustato, kad tik vienas išduotas estas buvo teisiamas, o iš 146 latvių — tik tai 35.

To negana. Autorius, vaizduodamas neutralų, gerokai perdeda. Paminėjęs vieną pasmerktą myriop, jis klausia, ar nuosprendis buvo įvykdytas? Konstatavęs, kad "dokumentai apie tai nieko nesako", jis šaukia subendrina: nebuvo jokių egzekucijų.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

PREZ. R. REAGANAS ADVOKATU SUVAŽIAVIME PASAKYTOJE KALBOJE išvardijo penkias valstybes, kurios remia terorizmą prieš Ameriką, norėdamas ją izoliuoti nuo pasaulio. Tos valstybės — Iranas, Kuba, Š. Korėja, Libija ir Nikaragva. Ši jo kalba buvo paskutinė prieš dvi vidurių operacijas. Pirmoje operacijoje buvo išpjautas anksčiau gydytojų surastas nedidelis nepiktybinis auglys. Tos operacijos metu buvo surastas kitas didesnis auglys. Antroji operacija truko beveik tris valandas. Šį kartą gydytojai išpjovė ne tik auglį, bet ir 60 cm žarnos į abi puses nuo jo. Ar tas auglys buvo vėžio pradžia, tebėra nepaskelbta. Pasak gydytojų, tai neturi reikšmės, nes buvo imtasi priemonių apsaugoti nuo galimo vėžio. Kiti prez. R. Reagano organai

buvo rasti tvarkoje. Nors jis yra 74 metų amžiaus, bet priimena keturiasdešimtmetį vyrą. Prieš operaciją R. Reaganas prezidento pareigas keliam valandom buvo perdavęs viceprez. G. Bushui, atšauktam iš vasaros atostogų. Jas vėl atsiėmė po operacijos. Tikimasi, kad jis iš ligoninės bus išleistas po 10 dienų. Esminius sprendimus dabar jis gali padaryti ligoninėje. Gydytojai stebisi tvirta jo sveikata ir pranašauja greitą pasveikimą.

Surado dėžutės

Atlante prie Airijos buvo surastos nukritusio keleivinio Indijos lėktuvo "Boeing 747" įrašų dėžutės, kurias iš 2 km gylio ištraukė prancūzai amerikiečių pagamintu robotiniu povandeniniu laivėliu "Scrab I". Tikimasi, kad jos atskleis nukritimo priežastis. Vienoje dėžutėje yra įrašyti lakūnų pokalbiai, kitoje — lėktuvo instrumentų duomenys. Abi dėžutės buvo nugabentos Bombėjun. Indija pati nori atlikti tyrimus, bet pasikvietė Amerikos ir Kanados specialistus, turinčius specialią aparatūrą, kuri yra reikalinga tik skaitlines turintiems lėktuvo instrumentų įrašams iššifruoti. Problema sudaro faktas, kad toms automatinėms dėžutėms yra reikalinga elektros srovė. Jeigu ją nutraukė sprogimas, esminius įrašus nebus rasta. Indija yra linkusi manyti, kad lėktuvą sunaikino sikų teroristų bomba, bet galėjo būti ir paties lėktuvo netikėtus sugedimas. Tokia galimybė menka, nes "Boeing 747" lėktuvai yra labai populiari, plačiai pasklidę pasaulyje. Kas dvi minutes kyla arba nusileidžia vienas keleivinis "Boeing 747" lėktuvas. Lėktuvo nelaimė pareikalavusi 329 gyvybių aukos, liečia tris valstybes — Indiją, kuriai tas lėktuvas priklausė, Kanadą iš kurios jis skrido, ir Ameriką, kur jis buvo pagamintas.

Susprogdino laivą

Aucklando uoste, N. Zelandijoje, sprogo ir nuskendo "Greenpeace" organizacijos pagrindinis laivas "Rainbow Warrior", naudotas protestams prieš atominį ginklą, banginių gaudymą, ruoniukų medžioklę Kanadoje. Laivo įgula

kartais pasižymėdavo per daug aštriomis demonstracijomis, plaukiodama įvairiose pasaulio dalyse. Sprogimo metu laive buvo švenčiamas vieno nario gimtadienis. Policija nustatė, kad sprogo dvi prie laivo šono padėtos bombos. Po pirmo sprogimo išliko gyva visa 15 narių įgula. Antrajame sprogime su laivu nuskeno fotografas F. Pereira, grįžęs laivan pasiimti savo aparatų. Laivas buvo atplaukęs N. Zelandijon organizuoti protesto prieš Prancūzijos atominį ginklų bandymus prancūzų Polinezijoje.

Teis grobikus?

Valstybinis Libano radijas pranešė, kad bus teisiami amerikiečių "TWA" bendrovės keleivinį lėktuvą pagrobę šitai, kurie vieną amerikietį nužudė, o kitus laikė įkaitais 17 dienų. Radijas taipgi paskelbė tų trijų šitų pavardes — A. Atwi, A. Jounis ir A. Garbie. Iš tikrųjų lėktuvo pagrobime Atėnuose dalyvavo tik du šitai. Trečiasis buvo suimtas oraustyje ir vėliau išleistas Alžerijon. Lig šiol jų pavardės nebuvo skelbiamos.

Netikėta sutartis

Maskva ir Pekingas pasirašė netikėtą prekybos sutartį, kuri gali reikšti po 25 metų atnaujintą suartėjimą. Sutartis, siekianti \$19 milijonų, liečia prekybos padvigubinimą. Kinijos pramonės sumoderninimą. Iš Sovietų Sąjungos komunistinėn Kinijon bus siunčiamos įvairios mašinos, automobiliai ir chemikalai. Kinija atsilygins žemės ūkio gaminiais bei kitais kasdieninio vartojimo reikmenimis. Maskva įsipareigojo sumoderninti 24 fabrikus, kuriuos buvo pastačiusi dar prieš ideologinius nesutarimus.

Aukos Afrikai

Londono ir Filadelfijos stadionuose įvykęs maratoninis "rock and roll" muzikos koncertas buvo skirtas badaujančiai Afrikai. Erdvių satelitais tie du koncertai televizijos bangomis buvo nukreipti į 160 pasaulio šalių. Spėjama, kad televizijos žiūrovai visame pasaulyje suaukojo apie \$100 milijonų. Koncertuose dalyvavo šios trankios muzikos atlikėjai.

Šiame numeryje:

Palydėti ir pasitikti

Sukaktuvinis ateitininkų kongresas š. m. rugpjūčio 30 — rugsėjo 2

Baltiečių išdavimas švedo romane

P. O. Enquisto romanas "Legionieriai" ir jo prancūziškas vertimas

Išėivijos skautijai 40

Suklestėjusi jos veikla Lietuvoje sėkmingai gyvuoja išėivijoje

Oranžinė "Lituanika" perskrido Atlantą

Prisimenant Dariaus-Girėno skrydį Lietuvon prieš 52 metus

Daug šventovių Lietuvoje be kunigų

Tegai 144 šventovės neturi savo kunigų — rašo "LKB kronika"

Sovietų Sąjungos teismas Kopenhagoje

Pasaulio baltiečių santalkos rengiamo teismo teisėjai

Baltijos santarvės balsas

Naujas baltiečių žurnalas anglų kalba "Baltic Forum"

Trečiasis pasaulinis karas

Švedų publicisto Hagmano mintys apie esamą būklę

Lenkų rašte kaltinami ir lietuviai

Lenkų laikraščio raštas karo nusikaltėlių pajieškų komisijai

Čiurlionis Stasio Ylos monografijoje

Žymiojo lietuvių tautos kūrėjo asmuo, žvelgiant iš įvairių pusių

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidejas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėmė — \$25 (Amerikoje — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Išėivijos skautijai 40

Č. SENKEVIČIUS

Š. m. liepos mėn. sueina lygiai 40 metų, kai lietuvių skautai pradėjo veikti už Lietuvos ribų. Šia proga norėtusi prisiminti pirmuosius žingsnius ir visus keturis dešimtmečius su tautinėmis ir jubiliejinėmis stovyklomis, kurių metu visada akivaizdžiai išryškėja narių gausa, organizuotumas, skautavimo forma ir turinys. Tos didžiosios stovyklos visada buvo ir lieka organizacijos veidrodis.

Tuoju po Antrojo pasaulinio karo vien V. Vokietijoje gyveno apie 60.000 lietuvių. Statistikos duomenimis, 14% tų gyventojų buvo 7-16 metų amžiaus ir 20% — 17-25 m. Taigi vaikai ir jaunimas sudarė trečdalį visų pokarinių išeivių. Nenuostabu, kad steigėsi mokyklos, progimnazijos, gimnazijos, vėliau net savasis universitetas ir specialybinių mokyklų. Žinoma, kad 1948 m. V. Vokietijoje veikė net 44 gimnazijos ir progimnazijos. Beveik visose jose gausi spontaniškai steigėsi ir skautų-čių vienetai. Jų steigimąsi rėmė pabėgėlių globos organizacijos. Tai dar labiau skatino jungtis į veikiančius vienetus ar steigti naujus. Pačioje pradžioje kai kuriose vietovėse vienetus sudarinėjo net suaugę vyrai ir moterys, dažnai niekada skautais nebūję. Bet tie vienetai greitai iširo ir nepaliko jokios įtakos lietuviškai skautybei tęsti už Lietuvos ribų. Natūralūs ir pastovūs vienetai buvo sudaryti iš besimokančio jaunimo, kuriam dažniausiai vadovavo mokytojai-skautų vadovai-vės. Ta struktūra visiškai atitiko nepr. Lietuvos vienetus, ir tuo būdu jautėsi organizacijos tąsa su tomis pačiomis tradicijomis ir kitais poreikiais.

Kadangi pokariniai potvarkiai V. Vokietijoje varžė tarpzoninį judėjimą ir ryšius, tai ir skautų, kaip organizacijos, atstėgimas vyko lygiagrečiai dvejose vietose — anglų zonoje Detmolde ir amerikiečių zonoje Wiesbadene. Anglų zonoje 1945 m. liepos 25 d. suauktame pasitarime sudaryta centrinė vadovybė: dr. V. Čepas, R. Giedraitis, L. Čepienė, B. Dainutis, H. Kazakaitis, A. Krausas ir K. Stepys. Amerikiečių zonoje skautų atstėgimu rūpinosi Raudonasis Lietuvos kryžius, paskatintas VLIKo. 1946 m. vasario 1-2 d.d. Wiesbadene suauktame posėdyje sudarytas komitetas LSS atstėgimui. Buvo į jį pakviesti: M. Avietnaitė, M. Barniškaitė, dr. V. Čepas, A. Gražiūnas, B. Klorė, J. Kupronis, K. Palčiauskas, V. Pausas, A. Plateris, A. Saulaitis, kun. V. Zakarauskas ir dr. K. Žilinskienė. Buvo siūlymas šį komitetą laikyti vyriausiąja LSS vadovybe. Bet po dviejų mėnesių visuotiniame abiejų zonų vadovų ir vadovų suvažiavime Augsburgs balandžio 28-29 d.d. išrinkta pirmoji LSS taryba ir vyriausieji skautininkai — dr. V. Čepas ir J. Vaičiūnienė, vyr. dvasios vadovu — kun. dr. J. Vaišnoras, pirmijos pirmininku — K. Palčiauskas.

Nors LS Sajunga buvo atsteigta, išrinkta jos vadovybė, priimtas statutas ir formaliai centralizuotasi, bet dėl tuometinių tarpzoninių suvaržymų ryšiai tik per spaudą ir laiškais lengviau buvo įmanomi. Šiaip gi net III-čioji tautinė stovykla 1948 m. turėjo įvykti dvejiose vietose: anglų zonos skautai stovyklavo prie Baltijos jūros, amerikie-

čių zonos skautai — Alpių kalnuose.

A. Krauso atgaivintas "Skautų aidas" tuomet buvo labai reikalingas ir vienintelis ryšininkas. O tiekimo ir spaudos skyriai, kiek lėšos leido, stengėsi paskleisti ir kitokios skautiškos literatūros, kurios labai trūko. Skautamokslio dėstymas atsirėmė į vadovų iš Lietuvos atsiunttą patyrimą ir žinias.

Kokie trūkumai bebūtų buvę, nuotaka ir veržlus skautavimas padėjo nugalėti daugelį kliūčių. Tvirtai tuomet tikėtą grįžti į laisvą Lietuvą ir tam ruošiasi. Tuo gyventa, ir tai buvo lyg nerašytas įstatas, kiekviena proga pabrėžiamas. 1948 m. duomenimis, V. Vokietijoje buvo 5286 skautai-tės, įskaitant 344 skautininkus-kes.

Ir nuotakos, ir skaičiai stauga emė keistis, atsiradus emigracinėms pasiūloms. Jau 1949 m. nebebuvo likę nė pusės sąjungos narių. Atrodė, kad kruopščiai statytas lietuviškosios skautybės pastatas ima braskėti, irti. Bet taip nebuvo — jis tik įgavo kitokią formą, kai mūsų skautai pasiskleidė po visą laisvąjį pasaulį. 1950 m. organizavosi nauji rajonai — Anglijoje, Venzueloje, Australijoje, Kanadoje ir JAV. Dalis liko V. Vokietijoje. Besimokantį jaunimą sukėlus į Vasario 16-sios gimnaziją, joje skautai-tės veikė ir dar dabar tebeveikia.

Dėl skaičiaus ir nuotolių JAV buvo padalinta į tris rajonus. Naujoje išsiblaškymo struktūroje reikėjo priprasti veikti ir atskirai, ir bendrai, palaikant korespondencinius ryšius ir tuo būdu vykdant rinkimus, platesnius suvažiavimus, aptariant bendrąsias problemas.

Tačiau, kiek sąlygos leido, jau nuo 1953 m. bandyta suvažiuoti, pasimatyti, pasitarti. Tam ir buvo pradėtos organizuoti didesnės apimties stovyklos kas 5 metai. Pirmoji išeivijoje jubiliejinė stovykla, įvyko 1953 m. Niagara On-the-Lake (virš. K. Grigaitis), sekanti Tautinė stovykla — 1958 m. Pontiac, Mi., (virš. dr. V. Čepas), jubiliejinė 1963 m. — Manomet, Mass. (virš. A. Dundzila), Tautinė 50-čio 1968 m. — Rako stovyklavietėje, Mi. (virš. A. Saulaitis), 1973 m. jub. stovykla — Beaumont, Ohio (virš. A. Saulaitis), 1978 m. šeštoji Tautinė — Paxton, Mass. (virš. L. Milukienė), 1983 m. jubiliejinė — Aurora, Ont. (virš. S. Miknaitis), 1988 m. kur nors įvyks ir septintoji Tautinė stovykla.

Taigi, skautavimas dar gyvas. Per tuos keturis dešimtmečius išaugo daug naujų vadovų-vių. Kai kurie vyresnieji pavargo, pasitraukė, kiti nuėjo platesnių visuomeninių darbų dirbti, trečių jau nebėra mūsų tarpe, ir tik jų skautišką palikimą jaučiame bei vertiname.

Lietuviškoji skautybė — neatskiriama mūsų išeivisko lietuviško gyvenimo dalis. Daug tų pačių džiaugsmų, daug tų pačių rūpesčių ir problemų. Reikia tikėti, kad lietuvių skautai-tės tvirtai laikysis kartu su visa išeivija, ir toliau bus naudinga religinio-tautinio auklėjimo pagalba savitu būdu.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

Oranžinė "Lituanika" perskrido Atlantą

Didvyrių lakūnų Dariaus ir Girėno žuvimo 52-jai sukakčiai prisiminti

J. V. SUDUVAS

Po intensyvaus ruošimosi ir lankymosi paramos tikslu įvairiose Amerikos lietuvių kolonijose pagaliau 1933 metų ankstyvą liepos mėnesio 15-tosios rytmetį vienmotorė "LITUANIKAI" stovėjo pakilimo take Niujorko aerodrome.

Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsėnių žygių... — kalbėjo kapitonas Stp. Darius atvykusiems lakūnų išlydėti Amerikos lietuvių komiteto nariams.

Kapitone, prisiimk ir "LITUANIKOS" pralaimėjimą!... — pastebėjo komiteto sekretorius Petras Jurgėla.

Mes nežinome pasekmių, bet esame viskam pasiryžę... Jei žūsime, tegul lietuvių jaunimas žino, kokiām žygiui mes aukojamės!... SUDEVI!... "MES SKRENDAME Į LIETUVĄ"...

Galingai sužėję motoras ir, sunkiai pakranta "LITUANIKAI" po ilgo bėgimo atsiplėšia nuo žemės, padaro staigų posūkį Rytų kryptimi ir dingsta virš Atlanto kabančiame ruke.

Motononiškai užia propeleris, traukdamas "LITUANIKAI" išsivajotos tėvynės — Lietuvos kryptimi. Žemai banguoja audringas Atlantas. Aplink trankosi Perkūnas, savo žaibais nušviesdamas putotas bangų keteras.

Protingai, Stasy, pasielgėme, atsisakydami parašytų... Ir ką jie mums padėtų, jei tektų šokti į šėlstančių bangų verpetus, sako Darius, vairuodamas lėktuvą.

Berekalingas balastas, — pritaria santūrus Stasys Girėnas. — Vietoje jų geriau keliolika galionų benzino. O, kad dabar turėtume radijo siųstuvą?!

Gaila!... Neužteko pinigų jam nusipirkti... — nusi-suka Darius, kažką mastydamas.

Pastudijuok navigacijos žemėlapi. Pagal greičio rodyklės skaičius ir kompasą kryptį, mano supratimu, turime artėti prie šiaurinės Airijos pakrančių, — kalba Darius, pasitrynęs nemigos išvargintas akis.

Kiek mylių rodo greičio rodyklė? — klausia Girėnas.

Keturi tūkstančiai du šimtai dvidešimt aštuonios...

Stasys Girėnas užsidega elektros lemputę ir palinksta ant žemėlapi...

Valio, Stepai! Už valandos mes perskrisime Airijos Ballinrobe. Atlantas nugalėtas!

Ateinantį vakarą mes nusileisime Kauno aerodrome. Kiek bus džiaugsmo ir garbės mūsų gimtajam kraštui — Lietuvai!... — džiaugėsi pamiršę nuovargį abudu didvyriai lakūnai...

Liepos 17 dieną Europos radijo stotys pranešė, kad oranžinės spalvos "LITUANIKAI" perskridusi Airiją ir Angliją. I tamsius, audrą lemiančius debesis leidosi saulė 1933 m. liepos 17 d. Lietuvos vakaruose. Miestuose ir kaimuose žmonės budėjo prie radijo priimtuvų, laukdami džiaugsmingos žinios, kada du Amerikos lietuviai didvyriai, perskridę Atlantą, nusileis savo tėvų žemeje.

Į Kauno aerodromą jau plūdo tūkstantinės žmonių minios. Temstant Vokietijos radijo stotys pranešė: "Oranžinės spalvos 'LITUANIKAI' perskridę Berlyno sritį Kauno kryptimi". Taigi didvyrius iki nusileidimo Kauno aerodrome teskyrė dviejų valandų laiko tarpas. Visame krašte pakyla tautinės vėliavos, žmonių džiaugsmui nėra ribų. Įsiūbavusios džiūgaujantių žmonių minios Kauno aerodrome sugriaua kariuomenės ir policijos apsaugos užtvartas. Didvyrių-lakūnų sutikimo komitetas yra bejėgis palaikyti tvarką prieš užsidegusių žmonių džiaugsmą.

Didvyriai Amerikos lietuviai nugalėjo Atlantą ir jau artinasi prie savo tėvų žemės slenkščio — liejos iš žmonių lūpų paskutiniai pertransliuoti Kauno radijo pranešimai.

Tačiau audringi debesys, mėtydami galingus ugnies žaibus Vakaruose, slinko Lietuvoje pusėn ir, tarsi tamsaus gedulo šydas, drumstė laukiančių nuotaką. Dvi valandos pra-

ėjo. "LITUANIKAI" jau turėjo nusileisti Kauno aerodrome. Tūkstantinės laukiančiųjų minios nerimauja. Baisus klausimas pakilo virš Lietuvos žemės, virš kiekvieno lietuvių ir skausmingai kankino kiekvieno mintį. Kas atsitiko "LITUANIKAI" ir jos drąsuoliams lakūnams prie Lietuvos slenkščio vokiečių žemėje?... Šio baisaus klausimo kankinami, jau austant, skirstėsi žmonės iš Kauno aerodromo.

Tuo tarpu "LITUANIKAI", perskridusi Stargardą, atsidūrė virš Soldino miško. Audringi debesys, į kuriuos ji įsinerė, nebegąsdina Stepono Dariaus ir Stasio Girėno — jie Atlante pergyveno baisėnių audrų. Jų mintyse vaidenasi išsiilgtos tėvų žemės horizontas, o jis jau taip netoli...

Bet kas tai... "LITUANIKAI" neklauso Dariaus vairuojančios rankos... Ji smunka žemyn..., o ten tik tamsus miškas... ir svetima vokiečių žemė...

Liepos 18 dienos rytą vokiečių radijas praneša baisią tiesą: "Oranžinės spalvos lėktuvas 'LITUANIKAI', pakilęs Niujorko ir perskridęs Atlantą, dėl neišaiškintų priežasčių liepos 17 d. naktį nukrito Soldino miške. Abudu lakūnai — kpt. Stepas Darius ir Stasys Girėnas yra žuvę... Sudužusį lėktuvą ir lakūnų kūnus saugoją Vokietijos policijos sargybos".

Tai buvo paskutinės žinios apie didvyrišką dviejų Amerikos lietuvių lakūnų žygį. Viso pasaulio radijo stotys kartojto šią žinią ir atpasakojo aną, tuomet dar aeronautikos istorijoje nežinomą skridimą: vienmotorių lėktuvų, be radijo siųstuvo perskristi Atlantą ir be nutūpimo pasiekti Kauną.

Lenkijos lietuvių būrelis prie Dariaus-Girėno paminklo Pszczelne. Viduryje — paminklo prižiūrėtojas J. SANVAITIS su savo talkininkais

Baltiečių išdavimas švedo romane

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ir taip po siaubingų išdavimo scenų Švedijoje aprašymo atsiveria tiesiog idiliškas į Latviją atgabentųjų gyvenimas, įskaitant ir tuos, kurie vėliau daugelį metų praleido Gulago salyne. Bet tai autorius nedomina, nes apie gulagą, anot jo, jau ir taip be galo daug prirašyta. Be to, vien liudijimai nuspalvinti neapyskamos, kiti — ideologinių prietarų. Švedijoje gyvenantys baltiečiai griežtai smerkė Enquisto lengvatikystę. Tačiau jo knyga nėra istorijos veikalas, pastebi recenzentas J. Cathala.

Bandymas nuraminti sąžinę "Legionieriai", kurių pavidimas prancūziškame vertime pakeistas į "Baltiečių išdavimą" (L'Extradition des Baltes), recenzento nuomone, yra mėginimas "egzorizuoti"

Lietuvos vyriausybė buvo užversta užuojautos telegramomis iš visų pasaulio šalių ir daugybės privačių žymių žmonių. Lietuvos vardas tuo metu skambėjo viso pasaulio spaudos puslapiuose.

Jūs, Dariau ir Girėne, įvykdėt savo visą gyvenimą siektą troškimą — iškelti Lietuvos vardą pasaulio akys. Jūsų įvykdėte savo testamentą, kuriame savo jaunų gyvybių kraują įrašėte: "Šį savo skridimą auksu Tau, Jaunoji Lietuva, ir skiriami Tavo garbei...".

Jau toks mūsų tautos likimas, kad mes savo didvyrius galime pagerbti tik jiems mirus. Po dviejų dienų su sąsromis akys vėl tyliai plaukė žmonių minios į Kauno aerodromą. Ne džiaugsmingos ova-cijos, bet juodos vėliavos su tikro vokiečių orinio susisiekimo bendrovės lėktuvu, kuris atvežė didvyrių lakūnų kūnus į tėvų žemę. Ne tokio sutikimo Jie tikėjosi, ne tokio vylėsi ir visa Lietuva, visi Amerikos lietuviai.

"Amžiais gyvens tas, kuris savo gyvybę paaukojo Tėvynės garbei!" — prieš du tūkstančius metų kalbėjo romėnams Ciceronas. Penkiasdešimt metų prasilinko nuo istorinio Dariaus ir Girėno transatlantinio skridimo. Pasikeitė ir Lietuvos veidas, prislėgtas rusiškų okupacijos. Į gyvenimą jau įžengė naujos lietuvių kartos, tačiau didvyrių lakūnų vardai yra gyvi ir bus gyvi amžinai kiekvieno lietuvių atmintyje kaip gilius Tėvynės meilės pavyzdys. O Dariaus-Girėno atvaizdai, iškalti Puntuko akmenyje, amžiais bylos ateinančioms lietuvių kartoms apie didžių tėvynės meilę ir pasiaukojimą.

A+A

BRONIUI LUOMONUI

mirus,

jo seseriai AKVILINAI MUSTEIKIENEI, svainiui prof. ANTANUI MUSTEIKIUI ir jų šeimai reiškiamė gilią užuojautą —

Valerija Anyšienė
Grazina ir Julius Slavėnai

A+A

BRONIUI LUOMONUI,

visuomenės veikėjui ir nuoširdžiam patriotui, mirus, mes — jo draugai bei draugės pasvaliečiai reiškiamė gilią užuojautą jo žmonai JIEVUTEI, jo seseriai AKVILINAI MUSTEIKIENEI ir giminiams — jos dukrai DANUTEI, sūnui RIMUI ir vyruui ANTANUI.

Tebūna lengva jam svetinga Kanados žemelė!

A+A

ANTANUI NEVERAUSKUI

mirus,

jo žmoną MAGDALENĄ, dukrą VIDUTĘ bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

N. J. Kaleinikiai
L. A. Krakauskai

J. V. Pečiuliai
A. K. Pajaujai

S. A. Žimnickai

A+A

MARYTEI MARCIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jos vyrui ALFONSUI, dukrelėn — MILDAI, DELAI, broliui RIČARDUI ir kitiem giminėm bei artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą —

S. J. Andruliai

O. V. A. Skrebūnai

V. B. Saulėnų šeima

A+A

MARYTEI MARCIENEI

mirus,

jos vyrui ALFONSUI, dukrom — MILDAI ir DELAI, broliui RIČARDUI bei kitiem giminėm ir artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą, kartu liūdėdami —

Elė, Rudy Vilembrektai
ir šeima

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPOREALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas — St. Prakapas.
Tel. 233-4486

KAZLAUSKAS

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Šaldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Daug šventovių Lietuvoje be kunigų

Okupuotoje Lietuvoje 144 šventovės neturi kunigų. Į vienintelę seminariją labai suvaržytas naujų kandidatų priėmimas. Tai matyti iš Telsių vyskupijos kunigų prašymo sovietinei valdžiai, kurį paskelbė naujausias "Kronikos" numeris — 66

TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininkui K. Černenkai

Nuorašai: RRT prie TSRS Ministrų Tarybos Pirmininkui Kurojedovui, Lietuvos TSR RRT įgaliotiniui P. Anilioniui.

Adresas atsakymui: 235610 Telsiai, Spaudos 2, Vyskupijos kurija.

Telsių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros kunigų PRAŠYMAS

Jūs labai daug pasisakote apie taiką ir tarptautinį teisingumą, todėl norime atkreipti Jūsų dėmesį į tikintųjų patiriamus neteisingumus.

Nors tarybinė konstitucija garantuoja visiems piliečiams sąžinės laisvę, bet mes, kunigai ir tikintieji, susiduriame su įvairiausiais nekonstituciniais suvaržymais ir nenugalimais sunkumais. Štai keletas svarbesnių.

1. 1946 m. vyriausybės patvarkymu buvo uždarytos trys kunigų seminarijos, palikta tikta viena (Kauno mieste) ir ta pati su labai mažu auklėtinių skaičiumi. Tiesa, pastarąjį metų leidžiama kasmet priimti apie 30 auklėtinių, tačiau kunigų skaičius aiškiai nepakankamas. **Vien Telsių vyskupijoje ir Klaipėdos prelatūroje iš 142 bažnyčių tik 84 turi savo kunigus, o 58 bažnyčios — be kunigų!**

Be to, yra priversti dirbti kunigo darbą ligoniai, nusengę, invalidai kunigai, kuriems normaliose sąlygose priklausytų užtarnautas poilsis. Kunigų skaičius LTSR kasmet labai mažėja — išmiršta 2-3 kart daugiau, kaip įšventinama naujų, jaunų kunigų! Padėtis katastrofiškai sunkėja. Atsiranda savarankiška baigusių mokslą, valstybės neuzregistruotų, vadinamų nežvalgiais, kunigų. Tai tikrai nenormalu! Kad visa to nebūtų, būtina leisti priimti į Kauno tarpdiecinę kunigų seminariją ne 30 naujų auklėtinių kasmet, bet tiek, kiek Lietuvos Katalikų Bažnyčios episkopatui bus reikalinga. Pirmename, kad Kauno kunigų seminarija pilnai išlaikoma vien tikintųjų aukomis.

2. Iki šiol ir toliau pasilieka sena, skaudi ir atvira žaizda dėl Tarybų valdžios neteisėtai atimtos Klaipėdos katalikų bažnyčios. Bažnyčia buvo pastatyta su Tarybų valdžios Ministrų tarybos sutikimu ir leidimu. Ją statė Klaipėdos dir-

bantieji, statybą aukomis rėmė visa Lietuvos tikintioji liaudis. Tik pastačius, prieš pat pašventinimą, bažnyčią Tarybinė valdžia konfiskavo, nugriovė bokštą ir paverė ją Valstybine filharmonija. Visi daugkartiniai Klaipėdos tikintųjų prašymai liko neišklausyti. Vargsta tikintieji, kamuoja jasi Klaipėdoje dirbantieji kunigai, nes pernelyg jau mažas dabartinis Klaipėdos miesto maldos namelis. Žmonės vargsta lauke ant lietaus ir kenčia šaltyje, nes bažnytelėje nėra kur susitalpinti. Todėl labai labai Jus prašome patenkinti Klaipėdos tikintųjų nuolatinius prašymus — grąžinti jų darbui ir lešomis pasistatytą bažnyčią, nes Klaipėdos tikintieji stropiai ir sąžiningu savo kasdieniniu darbu to tikrai nuspėlinė.

3. Tarybinė konstitucija garantuoja visiems savo piliečiams sąžinės laisvę. Deja, dalis vietinės valdžios pareigūnų ateistų, pažeisdami tarybinę konstituciją, varžo jos garantuojamas religines teises, kaip štai: labai mažai teleidžia religinės spaudos, kuri nepatenkina nei minimalių tikintųjų poreikių, draudžia moksleiviams ir tarnautojams lankyti bažnyčią, neleidžia vaikų mokyti religijos, tikėjimo tiesų, kaip tai daroma kitose socialistinėse demokratinėse respublikose.

Todėl tikimės, kad minėtų valdžios pareigūnų antikontituciniai veiksmai bus sudrausti ir tikintiesiems nebus trukdoma praktikuoti tikėjimą.

4. Paskutiniu metu mus ypač nustebino ir didžiai nuliūdino dviejų mūsų kunigų — Alfonso Svarinsko ir Sigitto Tamkevičiaus nuteisimas didelėmis bausmėmis, nors jie tik gynė tarybinės konstitucijos garantuojamas religines tikintųjų teises. Šiuo metu už grynai religinę veiklą suimtas kun. Jonas-Kastytis Matulionis.

Todėl mes labai prašome Jus, Gerb. Pirmininke, paveikti atitinkamas valstybės valdžios įstaigas, kad būtų peržiūrėtos kun. Alfonso Svarinsko ir kun. Sigitto Tamkevičiaus bylos, kad jie ir kun. Jonas-Kastytis Matulionis būtų paleisti į laisvę ir vėl galėtų laisvai eiti savo kunigo pareigas.

Telsių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros kunigai:

1. Adomas Alminas
2. Stanislovas Anužis
3. Klemensas Arlauskas
4. Albinas Arnašius
5. Antanas Augustis
6. Brunonas Bagužas
7. Aloyzas Baskys
8. Antanas Beniušis
9. Petras Bernotas
10. Domininkas Bivainis
11. Juozapas Bukauskas
12. Antanas Bunkus
13. Bronislovas Būneikis
14. Juozapas Butkus
15. Liudvikas Dambrasuskas
16. Stanislovas Ežerinskis
17. Antanas Garjonis
18. Juozapas Gasiūnas
19. Kazimieras Gaščiūnas
20. Vincentas Gauronskis
21. Jonas Gedvilas
22. Algis Genutis
23. Domininkas Giedra
24. Antanas Glyš
25. Juozapas Grabauskas
26. Jonas Ilksis
27. Antanas Ivanauskas
28. Aleksandras Jakutis
29. Juozapas Janauskas
30. Petras Jasas
31. Antanas Jurgaitis
32. Vladislovas Jušys
33. Jonas Kauneckas
34. Anicetas Kerpauškas
35. Vincentas Klebonas
36. Alfonsas Klimavičius
37. Bronislovas Latakas
38. Aloyzas Lideikis
39. Petras Linkevičius
40. Petras Lygnugaris
41. Petras Merliūnas
42. Juozapas Maželis
43. Juozapas Miklovas
44. Vytautas Mikutavičius
45. Julijonas Miškinis
46. Vytautas Motekaitis
47. Petras Našlenas
48. Juozapas Olsauskas
49. Juozapas Pačinskas
50. Jonas Pakalniškis
51. Algirdas Pakamanis
52. Jonas Palūkas
53. Petras Palšis
54. Jonas Paulauskas
55. Jonas Petrauskas
56. Konstantinas Petrikas
57. Tadas Poška
58. Antanas Petronaitis
59. Kazimieras Prialauskas
60. Adolfas Pudžemys
61. Alfonsas Pridotkas
62. Klemensas Puidokas
63. Petras Puzaras
64. Bronius Ravevičius
65. Vladas Radveikis
66. Antanas Ričkus
67. Kazimieras Rimkus
68. Jonas Rudzinskis
69. Pranas Ružė
70. Stanislovas Sakutis
71. Vincentas Senkus
72. Liudas Serapinas
73. Petras Serapinas
74. Henrikas Sirtautas
75. Vytautas Skiparas
76. Domininkas Skirmantas

77. Petras Stukas
78. Liudvikas Šarkauskas
79. Antanas Šeškevičius
80. Valentinas Šikšnyš

81. Zigmantas Šimkus
 82. Juozas Širvaitis
 83. Juozas Šiurys
 84. Vladas Števas
 85. Juozas Šukys
 86. Henrikas Sulcas
 87. Tomas Svambarys
 88. Julius Tamašauskas
 89. Feliksas Valaitis
 90. Petras Venckus
 91. Konstantinas Velioniškis
 92. Leonas Veselis
 93. Vincas Velavičius
 94. Jonas Vičiulis
 95. Antanas Zdanavičius
 96. Juozas Zeberskis
 97. Ferdinandas Žilys
 98. Kazimieras Žukas
 99. Romualdas Žulpa
 100. Vytautas Žvirzdinas
 101. parašas neįskaitomas
 102. parašas neįskaitomas
- 1984 m. gruodžio mėn.

Kunigai, atsisakę pasirašyti po pareiškimu: Jonas Beinoris, Česlovas Degutis, Zenonas Degutis, Edmundas Germanas, Juozapas Gedgaudas, Stanislovas Ilincius, Kazimieras Macelis, Juozapas Mantvydas, Juozapas Ratale, Antanas Striukis, Bernardas Talaišis, Vytautas Kadys.

Renkant parašus, nerasti namuose šie kunigai: Bronislovas Brazdžius, Anupras Žukas, Anupras Gauronskis, Kazimieras Gylis, Konstantinas Jadviršis, Izidorius Jušys, Stanislovas Vaiteilis, Stanislovas Letukas, Juozapas Liutkevičius, Aloyzas Orenas, Pranciškus Šatkus, Pranas Venckus, Vincas Vitkus.

Newman Club

TOURS

1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Europą
3 savaitės — \$2,995.00. 1985 m. rugpjūčio 3-24
Viena, Miunchenas, Oberammergau, Garmišas, Insbrukas, Venecija, Florencija, Roma, Amanas, Jeruzalė, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė.

Įspūdingiausia gyvenimo kelionė - Tol. Rytai
2 savaitės — \$2,895.00. 1985 m. spalio 5-19
Tokio, Singapūras, Hong Kongas, Honolulu

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje
2 savaitės - \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4
Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas
Smulkesnį informacijų teirautis:
Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:
GIDEON TRAVEL AGENCY
60 St.Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5
Tel. (416) 923-7337

Naujų kunigų šventimai Kauno arkikatedroje-bazilikoje 1985 metų pavasarį. Šiuo metu dėl sovietinių suvaržymų 144 šventovės neturi kunigų. Kandidatų į kunigų seminariją netrūksta, bet okupacinė sovietų valdžia leidžia priimti kasmet tik 30 kandidatų ir labai varžo jų priėmimą, o kai kuriuos visai atmėta

Sovietų Sąjungos teismas Kopenhagoje

ELTA praneša, kad Sov. Sąjungos teismas, rengiamas Pasaulio baltiečių santalkos Danijos sostinėje Kopenhagoje, įvyks liepos 25-26 d.d. 9-16 v.l., SAS viešbutyje "Scandinavia", Norway Room, Amager Blvd. 70, DK-2300 Kopenhagen S. Tel. 011-45-1-11-23-24. Oficiali kalba — anglų. Teismas bus viešas. Stebėtojų kortelės bus išduodamos, patikrinus tapatybę, už nominalinę kainą. Teismo pradžia — liepos 25 d., 9 v. Jį pradės Europos parlamen-

to vicepirm. Paul Moeller.

Teisėjai: pirmininkas — prof. dr. Felix ERMACORA. Austrijos parlamentaras, nuolatinis atstovas Jungtinių Tautų Organizacijos žmogaus teisių komisijoje. Nariai: Per AHLMARK, politinių mokslų specialistas, buvęs Europos tarybos narys, Švedijos parlamentaras, ministras, liberalų partijos lyderis, autorius; prof. kun. Michael Alan BOURDEAUX, anglas, Keston kolegijos steigėjas, ekonomijos ir politinių mokslų specialistas, autorius; Sir James Edmund Sanford FAWCETT, D.S.C., teisininkas, buvęs Didžiosios Britanijos atstovas Jungtinių Tautų Organizacijoje, Europos tarybos komisijos žmogaus teisėms narys ir jos pirmininkas; Michael HODGEMAN, Q.C., M.H.R., parlamentaras, buvęs ministras tautybių reikalams, dalyvaujantis teisėju Australijos liberalų partijos lyderio įgaliojimu; prof. dr. Theodor VEITER, austras, valstybingumo teorijos ir pabėgėlių teisių garbės profesorius Insbruko universitete, kelių tarptautinių (tautų ir žmonių teisių) organizacijų narys ir pirmininkas, autorius.

Kaltintojai: Pasaulio baltiečių santalkos pirmininkas dr. O. Pavlovskis, Pasaulio estų tarybos pirmininkas dr. L. Savis, Pasaulio laisvų latvių federacijos valdybos narys dr. L. Lukss, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto pirmininkas dr. K. Bobelis. Paruošta kaltinamoji medžiaga yra 59 puslapių ir yra paremta 93 šaltinių nurodymu. Kiekviena tauta prie šios medžiagos pateiks savo papildymus.

Teisme dalyvaus 21 liudinininkas (6 — latvių, 6 — lietuvių, 5 — estų).

Atstovas spaudai: Julijus Kadelis, Postfach 4401, 4400 Muenster, W. Germany. Tel. 011-49-251-37-118.

Baltiečių taikos ir laisvės išvykos bei saskrydžio dalyviai privalo būti užsiregistravę iš anksto ir sumokėję kelionės mokestį. Neįsigaalintiems lietuviams jaunuoliams išvykos (dalyvio mokestį galį apmokėti Tautos fondas, vadovaujantis VLIKui-ELTAI paduotu prašymu su užpildytu išvykos dalyvio registracijos lapeliu. Išvykos dalyvio mokestis (\$300, \$350, \$400, pagal klasę) apima: kelionę iš Kopenhagos į Stockholmą traukiniu, kelionę ir apūpinimą laive liepos 26-29 d. d., dalyvavimą renginiuose laive ir saskrydįje Stockholme, nakvynę Stockholmo universiteto "Hotel Frescati", (Professorsslingen 13-15, Universitet, S-11489 Stockholm) trim naktim (patariama pasiimti užvalkalą pagalvei, apklotą arba miegamais), išskilmingą pobūvį liepos 31.

Maistas bus gaunamas Stockholmo universiteto studentų valgykloje (Alhuset) prieinauomomis kainomis. Norintieji pasiūlyti Stockholme galės įsigyti turistinio viešojo susisiekimo bilietą už \$6, kuris leidžia neribotai naudotis viešuoju transportu tris dienas ir įleidią į Skansen parką.

Išvykos dalyviai, kurie atvyks į Kopenhagą liepos 24, gali apskinkavdyinti (po du kambariye) Hotel COMFORT, 27 Longangstraede, D-1468 Kopenhagen K. Tel. 011-45-1-12-65-70. Inf.

ANTANAS MACEINA

Vargšai ir jų laisvinimas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Trumpai tariant, konkreti istorinė padėtis apsprendžia, kam teikti pirmenybę išlaisvinimo atveju: asmeniui ar visuomenei. Abu šie žmogiškojo buvimo poliai yra nuodėmės paliesti ir sužaloti. Bet kai ši žala virsta socialine nuodėme arba neteisybės būkle, tuomet reikia visų pirma šalinti šią būklę, keičiant visuomeninę struktūrą. Teikti pirmenybę asmens širdies keitimui galima tik tada, kai socialinė nuodėmė yra apvaržyta ir kai neteisybė bei vargas kyla nebe iš struktūros, o iš individualios kaltės ar kokios nors nelaimės. Tokios padėties P. Amerikoje dar nėra. Štai kodėl čia ir reikia visų pirma keisti visuomeninę struktūrą ir laukti iš šios pakaitos asmens kitimo.

Šiuo atžvilgiu išlaisvinimo teologija stipriai priartėja prie marksistinės teorijos, pagal kurią naujas žmogus kyla iš naujos — proletarinės — struktūros. Tai buvo Markso svajonė ir tai buvo ilgametis sovietinių teoretikų lūkestis komunistinėje Rusijoje. Tuo pačiu atžvilgiu išlaisvinimo teologija priartėja ir prie utopijos, nes, kaip teisingai pastebi Tikėjimo kongregacijos instrukcija, "neteisybė gimdančių struktūrų revoliucinė pakaita dar anaipol nelaideuąja teisingos struktūros kilimo" (XI, 10). Sovietinis Rusijos gyvenimas dabartyje yra aiški tokios utopijos apraishka.

Ir štai čia Bažnyčia atsiduria tarp kūjo ir priekalo: ar pabrėžti savo teologijoje bei sielovadoje "neteisybės būklės" keitimą ir tuo **susociologinti** išganymo sampratą bei praktiką, ar eiti senuoju, grynai **teologiniu** keliu, skelbiant visų pirma asmens laisvinimą iš nuodėmės? Išlaisvinimo teologija verčia Bažnyčią — hierarchus ir teologus — suvokti išlaisvinimą kaip bažnytinį vaidmenį **struktūrų keitimui** prasme. L. Boffas pabrėžia tai gana įsakmiai: "Svarbu ne tik išlaisvinti žmogų iš nuodėmės (iš jos privalome būti išlaisvinti visi), bet ir iš istorinių (ūkinų, kultūrinių ir politinių) struktūrų" (p. 25).

Be abejonės, Boffas priduria, kad "krikščioniškoji religija siekia galutinio išlaisvinimo ir Dievo vaikų laisvės Viešpaties karalystėje" (p. 25-26): tai eschatologinis krikščionybės tikslas. "Vis dėlto ji įtraukia į šį siekinį taip pat ir istorinį išlaisvinimą kaip užuobėgą bei konkretų vykdymą anos eschatologinės pabaigos,

kuri istorijos gale yra galima tik Dievuje".⁴⁸ Tai reiškia: **eschatologija siejasi su istorija neperskiriama**. Įprastinis pasaulio istorijos skyrimas nuo išganyimo istorijos išlaisvinimo teologijoje dingsta: esama tik vienos istorijos, nes išganymas vyksta istorijoje ir per istoriją. G. Gutierrez net pabrėžia, kad "eschatologija nėra tik kryptis ateitin, bet ir ryšys su dabartimi".⁴⁹ Virtus gi dabarčiai neteisybės būkle, tuo pačiu kinta ir eschatologinės viltys, įgydomos konkrečių istorinių formų, apsprestų gyvenamosios vietos ir gyvenamojo laiko reikalavimų. Tuo būdu, anot Boffo, "tikėjimas ir gyvenimas, Evangelija ir išlaisvinimas susijungia į konkrečią vienybę, netarpininkaujant dirbtiniu būdu jokiai institucijai" (op. cit. p. 27). Tuo pačiu ir "politinis įsipareigojimas kyla iš tikėjimo refleksijos, kuri suvokia pakaitų reikalą" (t.p. 26).

Religija savaime pereina į politiką ir atsiduria akivaizdoje klausimo: "Kaip galima būti krikščionimi, gyvenant vargulių skurdėvų pasaulyje?"⁵⁰ Tai aštrus klausimas, į kurį atsakyti galima, tik konkrečiai įsipareigojus pasaulį keisti. Nuosekliai tad išlaisvinimas virsta ne tik bažnytinio veiksmo, bet ir tiesiogine Bažnyčios pareiga, kadangi jis yra ne vargšo šelpimas išmalda, kaip būdavo seniau, bet kova su jo prieaspau. Kovoti gi su vargšų prieaspau da reiskia imtis politinio uždavinio kaip Evangelijos reikalavimo. Įsakmus krikščionybės raginimas "pasikeiskite (metamorphouse)" (Rom 12,2) "galioja ir žmogui kaip socialinei būtybei: teologijos negalima atskirti nuo socialinės etikos".⁵¹

Sutikime, kad principu tai tiesa. Tačiau išlaisvinimo teologija, pabrėždama šį principą, pražiūrėjo vieną dalyką: **istorija reliatyvina principus**. Klausimas, kaip galima būti krikščionimi skurdėvų pasaulyje, nėra klausimas tik vienai P. Amerikai. Jis yra klausimas visai Bažnyčios istorijai visuose žemynuose. Jis yra klausimas Indijai: kaip galima būti krikščionimi kasty — parijų ir bramanų — pasaulyje? Jis yra klausimas Afrikai: kaip galima būti krikščionimi poligamų ir genčių neapykantos pasaulyje? Jis buvo klausimas ir pirminei krikščionijai: kaip galima būti krikščionimi vergų pasaulyje? Betgi niekur ir niekad šis klausimas nekildino **bažnytinio** reikalavimo keisti visuomenines struktūras. Tai reiškia: niekad Bažnyčia neteikė pirmenybės struktūrų keitimui, o visados kreipėsi į asmens vidų, kuris pakeistas galop istorijos eigoje pakeisdavo ir pačias struktūras. Be abejonės, tai vyko gana lėtai, ne sykį gal net per lėtai. Tačiau Evangelijos vykdymas asmens gyvenime pakerta šaknis kiekvienai neevangeliš-

kai struktūrai visuomenės gyvenime. Gali vergija kaip struktūra trukti ir šimtmečius, bet jei krikščionis, vergo savininkas, tampa iš tikro **broliu** savam vergui, vergija darosi palaužta ir kaip struktūra. Savo istorijoje Bažnyčia yraėjusi tik šiuo keliu. Ar nuo išlaisvinimo teologijos primygtinai peršamas atvirktinis kelias būtų vaisingesnis? Tačiau koks gi yra šisai kelias?

4. Išlaisvinimas kaip revoliucija

Teikdama pirmenybę asmens išlaisvinimui iš nuodėmės, Bažnyčia savaime pasisako už visuomeninės sąrangos reformą, vadinasi, už aną Evangelijos **raugą**, kuris pamažu viską įraugina, perkeisdamas ir struktūras (plg. Mt 13,33). Teikdama pirmenybę struktūrų keitimui, išlaisvinimo teologija pasisako už **revoliuciją**, vadinasi, už aną Evangelijos minimą eschatologinę **skubą** išrinkti rauges iš kviečių istorijos eigoje (plg. Mt 13,28-29).

Revoliucija esanti istorinė būtinybė. Ta visuomeninė struktūra, kuri P. Amerikoje pagimdė tiek vargo bei priespaudos, esanti ne tik neteisinga, bet ir grobiškė: ji užgrobusi žmogaus teises ir besilaikanti vien jėga. O jau Ciceronas žinojo, kad jėga galima pašalinti tik jėga: "Quid enim est, quod contra vim sine vi fieri potest? — kas gi yra tai, kas prieš jėgą galėtų įvykti be jėgos?" (Epist. ad fam. XII, 3).

Viena priežastis, kodėl išlaisvinimo teologija nepriima Bažnyčios socialinės doktrinos yra kaip tik ta, kad ši doktrina neigia revoliucijos būtinybę, reikalaujama keisti struktūras reformų keliu. "Visų kryptčių išlaisvinimo teologai sutaria, — sako Candido Mendes, — kad socialinė Bažnyčios doktrina nėra sukirpta pagal specifinius Lotynų Amerikos santykius ir jos atsilikimą. Išsivystymo keliu nėra galima kolonijinės struktūros pervesti į laisvės struktūrą. Kolonijinę struktūrą reikia suardyti, pereinant į griežtą socialinę struktūrą. Evoliucinio prado čia pritaikyti neįmanoma".⁵² Nes, kaip L. Boffas pastebi, "savo pačios skatuli (impulsu) viršenybė niekad nepasitraukia" (op. cit. p. 106).

Tuo įsitikino ir išlaisvinimo teologai, pradžioje iš tikro mėginę valdanciuosius perkalbėti ir juos atversti pagal šv. Povilo Timotiejų teikiamą nuorodą: "Įspėki šio pasaulio turtuolius nesimėgauti išdidžiai nepatinkamai turtais ir nedėti į juos vilčių, o verčiau lotti gerais darbais, noriai dalintis su kitais ir taip nusiusti stiprius pamatus ateičiai" (Tim 6,17-18). Tačiau šis įspėjimai nieko nepadėjo. Todėl "buvo prieita išvada, — sako U. M. Oliu, OFM, — kad turtuoliai to niekad

laisvu noru nedarys ir kad reikia eiti struktūrinės revoliucijos keliu".⁵³ Štai kodėl beveik patetiškai L. Boffas ir skelbia: "Sistemiškos reformos laikas jau praėjęs (p. 43) ... Reformos nieko nepasiekė. Reikia naujos kūrybos (p. 114) ... Reikia išlaisvinamojo žygio, kuris atstatytų vargšams sutryptą kilnybę ir padėtų kurti ne būtina turtingą, tačiau vis dėlto teisingesnę ir broliškesnę bendruomenę" (op. cit. p. 43, 114).

Tuo būdu išlaisvinimo teologija virsta **revoliucijos teologija**. Revoliucinis vyksmas visuomenėje tampa jos tema ir sykiu Šventraštyje minimo turtuolių įspėjimo forma: "Turtuolius reikia **priversti** pasikeisti" (U. M. Oliu, op. cit. p. 442). Tad ir teologinė kategorija yra nebe tik vargšai, nebe tik jų išlaisvinimas kaip toks, bet ir **revoliucija** kaip konkretus šio išlaisvinimo būdas.

Būdinga, kad J. Comblinas, vienas iš ankstesniųjų (jau 1970 m.) revoliucijos teologijos kūrėjų, revoliuciją laiko tokia sąvoka, kuri geriausiai išreiškia krikščionybės lūžį tiek su Senojo Testamento, tiek su graikų etika. Kristaus pabrėžiama priešprieša "girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta ... aš gi jums sakau" (Mt 5,21 ir t.) esanti revoliucijos analogija, suimanti savin visus mūsų dienų krikščioniškuosius uždavinius. Kaip seniau buvę **teologiškai** kalbėti apie teisingą karą, taip dabar reikia **teologiškai** kalbėti apie teisingą revoliuciją. Dar daugiau: revoliucijos sąvoka esanti išieities sąkas visai teologijai.

Tai esą pabrėžęs net ir K. Rahneris, pateikdamas Vatikano teologų komisijai keletą tezių (theses quaedam) revoliucijos teologijos klausimu. Revoliucija, pasak Rahnerio, esanti "visos teologijos lyg ir vienintelis raktas bei pradmuo, kaip tai daugelis šiandien interpretuoja — tamquam unicus clavis et principium totius theologiae, ut hodie non pauci sentiunt".⁵⁴

Revoliucijos naudai, pasak J. Comblino, kalba ir Vatikano II susirinkimas konstitucijoje "Gaudium et spes", nurodydamas, esą susirinkimas "turis prieš akis žmonių pasaulį ... su visa jo tikrove" (nr. 2), o šiai tikrovei revoliucija gi ir priklausanti.⁵⁵

Revoliucijos naudai yra aiškinama ir popiežiaus Jono-Pauliaus II kalba diplomatams Brazilijos sostinėje, kur jis kėlęs aikštėn P. Amerikai gresiančią dvijulę: "arba bus įvykdytas teisingumas pagrindinėmis bei drąsiomis reformomis pagal principus, kurie išreiškia žmogiškosios kilnybės pirmenybę, arba jis bus įvykdytas jėga".⁵⁶ Tai pastangos rasti **teologinio pagrindo** revoliucijai tiek Šventraštyje, tiek mokomojo Bažnyčios autoritetu žodžiuose. (Bus daugiau)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KETURIOLIKTAS KARTAS

Zeferinas Jonutis birželio 28 d. laidoje "Tiesos" skaitytojus supažindina su Nemėžio apylinkės Pakalniškių kaime beveik prie Vilniaus miesto ribos gyvenančiu Algirdu Strazdu, kurio jam teko įieškoti birželio 20-23 d. Ant užrakintų namo durų matėsi tik nuo saulės išgeltę rašteliai: "Algi, atsiimk motiną iš ligoninės". Kiemo vidury gėrgždama bliuana pririšta juoda ožka. Patvartėje grandinė žvangina saulėkaitoje taip iškepęs šuo, kad net loti nebe pajėgia, tik kosi. Aštuoniasdešimtmetė motina ligoninėje laukia sūnaus. Z. Janutis dingusį A. Strazdą surado tik birželio 23 d. Vilniaus blaivykloje. Tai jau keturioliktas A. Strazdo apsilankymas blaivykloje šiais metais, penktas birželio mėnesį. Kadaise jam teko būti vyriausiu agronomu Ukmergės rajone, vadovauti S. Neries kolchozui. Viską sujaukė stikliuko pamėgimas. Per keletą metų staigiai prarasta daug darboviečių, pareigomis vis žemyn. Kai išgertuvėms pritrūko pinigų, čiupo svetimą rankinuką. Iš pastarojo dešimtmečio septynerius su puse metus A. Strazdas praleido atlikdamas baumes už asmeninio turto vagystes. Vogė gėrdamas, išgėręs arba išgerti norėdamas. Dėl girtavimo jį paliko žmona su dukra. Paskutinį kartą iš baumės vietos buvo išleistas tris mėnesius anksčiau, kad senutę motiną galėtų prižiūrėti, o dabar net laiko nesuranda aplankyti ligoninėje ir parsivežti namo. Pasak Z. Jonučio, A. Strazdą seniai reikėjo siųsti privaistiniam gydymui nuo alkoholio, bet trūksta vietų profilaktoriuje. Be to, kas gi prižiūrės senutę motiną? Su blaivykla jis atsisikaito, baudas sumoka ir ruošiasi pensijai, iki kurios liko tik pora metų.

JAUNI NUSIKALTĖLIAI

Gediminas Kretavičius "Valstiečių laikraščio" 67 nr. rašo apie slidžius kelius į nusikaltimą. Rokiškio rajono Konstantinavos vidurinėje technikos mokykloje pagarsėjo du paaugliai — Arvydas Šilingis ir Rašidas Muradovas, atiminę pinigų iš moksleivės. Aloyzas Meilus tardyme pasakojo: "Kai grįžau iš kino, atėjo į kambarį Šilingis ir pradėjo mušti, spardyti, prašė pinigų. Iškratė kišenes, paėmė pusantro rublio. Ir dar mušė, klausė, ar neturiu daugiau". Kartu su R. Muradovu A. Šilingis atiminėjo pinigų iš R. Kazlausko, S. Baltruškevičiaus ir K. Stočkiaus. Abu jaunieji nusikaltėliai priklausė komjaunimui. Dabar jie susilaukė tinkamos baumos. Pinigų reikėjo gėrimams. Du butelius degtinės A. Šilingiui nupirko suaugęs žmogus, už paslaugą paėmęs viršaus vieną rublį. Meškos paslauga kartais padaro moksleivių tėvai. Moksleivio Vidmanto Jasio pasiaiskinime rašoma: "Mes gėrėme visi keturi už mokyklos dirbtuvių. Aš turėjau butelį degtinės atsivežęs iš namų. Kiti taip pat turėjo degtinės". Ka-

tais jaunus nusikaltėlius skatina suaugusieji. Kapsuke (Marijampolėje) liaudies teismas vaivadoja G. Pipynę nuteisė pusei metų pataisos darbų, nes jis, žinodamas, kad nepilnamečiai R. Žališkievičius, A. Klimavičius, G. Valaitis apsigovė Vilkauskio rajono Gižų kaime, pirkė iš jų 10 litrų stiklainį kompoto. Tokių pagalbininkų yra ir daugiau.

BEBRŲ PROBLEMA

"Valstiečių laikraščio" balandžio 23 d. laidoje Zoologijos ir parazitologijos instituto bendradarbis Algimantas Mockus rašo apie bebrus Lietuvoje. Bebrų dabar yra apie 10.000, kurių 3.000 gyvena ežeruose ir balose, kiti tekančiuose vandenyse. Ten, kur upelių, griovių ir kanalų krantai lėkštesni, bebrų tvenkiniai užlieja miškų ir pievų plotus. Tokius bebrus A. Mockus siūlo medžioti, nes užtvankų ardymas tėra laikina priemonė — bebrai jas greit atstato. Bebrus padeda išginti Suomijos specialistų išradimas. Į bebrų užtvankos pagrindą jie įmontuoja penkių metrų ilgio plasmasinį vamzdį. Užtvanktoje dalyje jo turi likti nemažiau kaip du metrai. Vamzdis guli ant dugno, nemažoje gilmėje, jo anga yra tolokai nuo užtvankos. Bebrai negali suprasti, kodėl iš tvenkinio išteka vanduo, nesupranta užkimšti vamzdžio angs.

ABITURIENTŲ IŠLEISTUVĖS

Bernardas Šaknys, birželio 19 d. "Tiesos" aprašė, kad šiemetines abiturientų išleistuves, džiaugiasi, kad daug kur jos pradėjo be lašo alkoholio, be šampano, be alaus. Kitaip būdavo prieš keletą metų: "Nors atitinkami nurodymai draudė rinkti pinigų, naudoti alkoholinius gėrimus, bet kai kurių mokyklų apskrūs tėvų komiteto vadovai juos apeidavo. Po šampano taurelės priedanga vykdavo tikros išleistuvės. Gerdavo tėvai, vaišindavosi mokytojai, nesislapstydami, atvirai kilnojė tureles mokiniai. Iš ryto palei mokyklą mėtėdavosi vyno, degtinės buteliai. Kažkoks beprasmiškas noras prisigerti, tuo būdu įrodyti savo vyriškumą apskartindavo šventę, su bjaurodavo iškilmų vakarą..." Abiturientų išleistuvėms kai kur vis dar renkamos didelės pinigų sumos. Tėvų komitetas Vilniaus 4-tojoje vidurinėje mokykloje iš tėvų bandė surinkti po 40 rublių, bet susilaukė nepritariamo. Dalį pinigų teko grąžinti tėvams. Tėvų komitetas planavo gerą vakarienę, norėjo gauti estradinę orkestrą. B. Šaknys rašo: "Argi mokiniai savo įėjomis negalėtų organizuoti pasilinksminimo vakaro? Negera mada samdyti ansamblius, orkestrus. Kaip ir vaišių stalai. Lūžta nuo valgių, tarsi tai būtų svarbiausia vakaro dalis, tarsi abiturientai būtų atėję su tėvais tik prisivalgyti. Šia priedanga vienur kitur dar renkamos didelės sumos pinigų. Ir tai daro tėvų komitetai..." V. Kst.

Laidotuvės a. a. ONOS ROŽEVIČIŲTĖS Kėdainiuose. Apeigas atliko klebonas kun. V. RAMANAUSKAS. Vėliavos liūdi sesers JAV-se — Marija Žilinskienė, Elzbieta Rozevičiūtė, Lietuvoje — broliai Titas, Leonas ir Karolis

Delhi-Tillsonburg, Ont.

A. a. ONUTĖS OLEKIENĖS, mirusios 1985 m. liepos 3 d. atminimui paaugojo "Tėviškos žiburiai": \$20: J. Maciulis, P. A. Bridickas; \$10: B. Rudokas, J. Jurėnas, V. Vytautas, A. Budreika, P. Pargauskas, V. P. Lapienis, A. Aleliūnienė, M. Z. Obelienaitė; \$5: J. Staškevičius, B. Čeika, V. Galeckas, B. Rutkauskas, L. Nemūra, E. Razokienė, J. Vieraitis. Iš viso — \$155.

Tautos fondai \$20: G. Rugienius; \$10: M. B. Povilaičiai, A. Usvaltas, K. Ratavičius, K. Lukošius, J. Jurėnas, J. Vitas, J. Jocas, Alb. Augustinavičius, K. Kudirkas, K. O. Asevičiai, J. Kutka, J. Šimkus, V. A. Dubickai, J. Staškevičius, G. Gudinskas. Iš viso \$170.

Kanados lietuvių fondai \$10: A. T. Kojalačiai.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame — Tautos fondo atstovė Tillsonburge

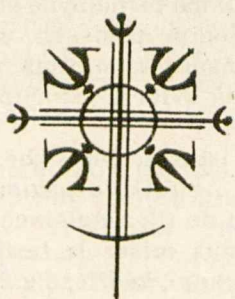
Wasaga Beach, Ont.

AUKOS TAUTOS FONDUI. 500 dol. — Mastionis A., 100 dol. — Opavičius U., 50 dol. — Kirsutukas P., Rakauskas Br., Stančikas A., 40 dol. — Čičinis Pr., Jonaitis St., Šaltys K., Tribinavičius Em., 35 dol. — Garbauskas L., 30 dol. — Buntins Gr., 25 dol. — Dūda R., Javai Č., Petkevičiai J. ir G., Žemaitis P., 20 dol. — Bonėkus S., Bielskis V., Dobilas J., Jonaitienė J., Juozaitis P., Laucius A., Laurinavičius M., Maciauskas J., Missulis M., Neskelbiamas, Pakalka P., Pakarnas Ig., Rimkus A., Sekonis A., Stanevičius V., 15 dol. — Heikis E., 12 dol. — Žaliauskas Pr., 10 dol. — Bernotas A., Gelažius J., Svirplys A., Tikuišis V., Valantiejus J., Žymantas Pr., 5 dol. — Babrauskas J., Dauneckas V., Sillaots G. Igaliotinis A. M.

Sault Ste. Marie, Ont.

DAUGUMA MŪSŲ TAUTIEČIŲ vasaroja netolimosiose paežerėse, kur turi nuosavus vasarnamius. Išimtis — Antanas ir Valerija Motūzai — jis išvyko atostogauti arčiau Toronto, kad jų vasarnamių galėtų pasinaudoti ir Toronto apylinkėje gyveną abu sūnūs su šeimomis.

NUOSAVYBES čia, kaip ir kitur, brangsta. Kazimieras ir Klementina Slyžiai nusipirkę rytiniame miesto pakraštyje 3 sklypus statybai po \$30.000. Jurgis Skardis, jn., su žmona išmainė mieste turimą 3 miegamųjų namą į 3 akru \$100.000 vertės nuosavybę su nauju erdviu namu prie Superior ežero 30 km nuo miesto. Koresp.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

XXIX-ja jaunimo šventę birželio 29 d. Los Angeles mieste, Šv. Kazimiero parapijos salėje, surengė jaunimo ansamblis "Spindulys". Salė buvo pilna gausių dalyvių — ne tik jaunimo, bet ir vyresnės kartos atstovų. Apsilankė ir Jūratė Naušėdaitė, filmų bei televizijos aktorė, žinoma kaip Ann Jillian, tarusi jautrų lietuvišką žodį jaunimui. Šventės dalyvius pasveikino Lietuvos garbės konsulas V. Čekanauskas ir LB Vakarų apygardos pirm. R. Dabšys. Programai vadovavo Rita Bureikaitė. Šventės programon buvo įjungtos jaunimo dainos, scenos vaizdelis, tautiniai šokiai. Grojo akordeonistai J. Aras ir M. Vaivadaite. Buvo renkamos aukos "Spindulio" kelionei P. Amerikon.

A. a. dr. Kazys Pautienius birželio 17 d., mirė Los Angeles mieste. Palaidotas birželio 22 d. Šv. Kryžiaus kapinėse. Liko nuilūdusi žmona sol. Stasė Pautienienė, ilgametė Kalifornijos lietuvių radijo klubo darbuotoja ir pranešėja.

Tarptautinis institutas Bostone gegužės 18 d. surengė metinį savo pobūvį. Savo statusą paruošė 21-nos tautybės atstovai. Lietuvišką stalą suorganizavo Jonas Stankus, talkinamas Vytauto Dilbos, Daivos Tautvaišaitės, Marytės ir Rimo Knašų ir kt. Stalas laimėjo I premiją. Instituto direktorius J. L. Aldrich lietuviams atsiuntė padėkos laišką už gražų dalyvavimą. Dienraštis "The Boston Globe" gegužės 23 d. laidoje paskelbė straipsnį "A Taste of Contest" apie puikius lietuviškus patiekalus, kurie sudomino pobūvio dalyvius, sukėlė daug klausimų apie Lietuvą. Dienraštis primena, kad Lietuvą, Latviją ir Estiją 1940 m. okupavo ir savo teritorijon prievarta įsijungė Sovietų Sąjunga.

Brazilija

Sao Paulo lietuvių kunigai savo posėdį turėjo gegužės 26 d. Šv. Kazimiero parapijos patalpose. Maldoje buvo prisiminti bendraboliai Brazilijoje, įvairiose P. Amerikos valstybėse, okupuotoj Lietuvoj ir Sovietų Sąjungos plotoose, naujas vysk. Paulius Baltakis. Naujon Lietuvių kunigų vienybės valdybą vienbalsiai perrinkta senoji: pirm. kun. Pr. Gavėnas, SDB, vicepirm. ir ižd. kun. F. Jokūbauskas, sekr. kun. P. Rukšys, SDB. Didžiausias įvykis Brazilijos lietuvių gyvenime šiemet bus vysk P. Baltakio apsilankymas. Tikimasi, kad jis atvyks lapkričio ar gruodžio mėnesį. Numatomos vysk. P. Baltakio vedamos rekolekcijos, savitgalio susikaupimas "Lituanikos" stovyklavietėje, iškilmingos bendros pamaldos V. Zeli-noje. Sutvirtinimo sakramentas lietuvių kilmės jaunimui, Kunigų diena.

Lietuvių tautodailės ir rankdarbių kursai jau veikia ketvirtadieniais Lietuvių sąjungos namuose, vadovaujami Aldonos Valavičienės. Vadovė kviečia įsijungti visas mergaites ir moteris, kurios domisi lietuviška tautodaile.

Argentina

Pirmoji tautinių šokių šventė — rugpjūčio 24 d. Berisso mieste. Tikimasi susilaukti 150 šokių iš įvairių grupių. Norima sudaryti orkestrėlį. ALOS tarbyba dabar svarsto galimybę surengti ir Lietuvių dieną. Ji numatoma rugsėjo 13 d. Buenos Aires miesto centre.

Lietuvių centro valdyba ir "Inkaro" grupės tėvų komitetas gegužės 1 d. surengė pagerbtuves Danguolei Valentinaitei, viešniai iš JAV, dirbančiai su PLB, daug padėjusiai "Inkarui" nuvykti į S. Ameriką. Aktyvūs Lietuvių centro nariai nuo š. m. spalio 4 d. mokės 1.200 kruzeirų mokestį, veteranai ir jaunimas — 600 kruzeirų. Medicinos studentas Henrikas Vasiliauskas, atsiųstas PLB valdybos, atvyko Argentinon padirbėti su lietuvių jaunimu. Jį globoja "Inkaro" ansamblis Buenos Aires mieste.

Julija Gaidimauskienė, 82 metų amžiaus, grįžtančią iš krautuvės dienos metu, užpuolė plėšikas Buenos Aires mieste. Atėmęs raktus, jis įsiveržė į jos butą, senutę įstūmęs vidun. Pareikalavo pinigų, grasindamas žirkklėmis nužudyti. Kai J. Gaidimauskienė atsiskė pinigų atiduoti, surišo rankas ir kojas, užmetė maršką ant galvos. Pradėjo pats įieškoti pinigų, tačiau jų nesurado. Tada išsinešė televizorių.

Australija

Adelaidės lietuvių balandžio 5-19 d.d. aplankė marijonų vienuolių gen. kun. Donaldas Petraitis, MIC. Adelaidės Šv. Kazimiero parapijoje dirba du marijonai — iš Čikagos atvažiavęs kun. A. Spurgis, klebono pareigas perdavęs iš Argentinos atvykusiam kun. J. Petraičiui. Gen. kun. D. Petraitis, MIC, yra trečios kartos Amerikos lietuvis, suprantantis lietuviškai, bet sunkiai kalbantis. Svečias du sekmadienius su klebonu kun. J. Petraičiu koncelebravo Mišias ir netgi sakė lietuviškus pamokslus, atsiprašydamas dėl kalbos netobulumų. Jis taipgi prašė visus su juo kalbėti lietuviškai. Parapijos valdyba birželio 8 d. surengė suneštines vaišes. Marijonų vienuolių gen. kun. D. Petraitis, MIC, sveikino parapijos tarybos vicepirm. V. Baltutis, ateitininkų pirm. A. Kubilius, Australijos lietuvių katalikų moterų draugijos pirm. S. Pusdešienė, pensininkų pirm. K. Kaminskas ir kt. Svečias taipgi dalyvavo metinėje Adelaidės ramovėnų šventėje, išvyko į "Baltiją", kalbėjosi su ALB krašto valdybos pirm. V. Neverausku. Jis taipgi užtikrino, kad Adelaidės lietuvių Šv. Kazimiero parapija ir ateityje bus aprūpinama lietuvišiais marijonais kunigais.

Britanija

Metinis Nottinghamo DBLS skryiaus susirinkimas įvyko birželio 8 d. Jame dalyvavo centro valdybos atstovai E. Šova ir Z. Juras, Lietuvių jaunimo sąjungos — V. Puodžiūnas ir A. Silnickas. Buvo diskutuojami jaunimo santykiai su vyresniąja karta, jaunosios kartos veikla lietuvių gyvenime. Centro valdybos atstovas E. Šova padarė išsamų pranešimą apie Anglijos ir Škotijos skryių veiklą. Z. Juras kalbėjo aktualiais politiniais reikalais. Skryiaus valdyba palikta ta pati, tik vienas pasitraukęs narys pakeistas jaunosios kartos atstovu P. Anužiu. Valdybą sudaro: K. Bivainis, J. Šukaitis, J. Kičias, N. Vainoriūtė, P. Anužis ir pilnateisais Jaunimo sąjungos atstovas R. Juozelskis.

Dr. Otto von Habsburgas, Europos parlamento narys, lankėsi Londone. Baltiečių atstovai gegužės 31 d. jam surengė priėmimą Latvii namuose. Dalyvių eilėse buvo diplomatiniai tarnybų atstovai: B. Balickas — Lietuvos, P. Reinhardas — Latvijos, dr. J. Taul — Estijos, įvairių organizacijų nariai, aktyvūs baltiečių visuomenės veikėjai. Priėmimo dalyvius su garbiuoju svečiu supažindino Z. Juras, pabrėždamas, kad O. von Habsburgas yra vienas žymiausių laisvės siekėjų Baltijos šalims. Jis taipgi yra daugelio knygų ir straipsnių pasaulinėje spaudoje autorius, rašantis penkioms kalboms. Z. Juras padėjo už rezoliuciją Lietuvos, Latvijos ir Estijos reikalui, kurią daugiausia O. von Habsburgo pastangų dėka 1983 m. sausio 13 d. priėmė Europos parlamentas. Savo atsakyme O. von Habsburgas nuvietė sunkumus ir trukdymus, kuriuos jam teko patirti, kol Baltijos tautų dabartinės būklės svarstymas buvo įtrauktas Europos parlamento darbotvarkėn. Jis taipgi atskleidė tolimesnius savo planus Baltijos valstybių klausimu, pranašavo sovietinės imperijos sugriuvimą, nurodėdamas įvairias priežastis. Svečiui už sutikimą dalyvauti šiame priėmime padėjo baltiečių tarybos pirm. M. Bajorinas, atskirai kalbėjęs Latvijos atstovas P. Reinhardas. O. von Habsburgas išvykdamas pažadėjo pirma pasitaikiusia proga Europos parlamente iškelti jau 45 metus trukusios neteisėtos Baltijos valstybių okupacijos klausimą.

Lenkija

A. a. dr. Bronius Mickevičius, Varšuvos universiteto docentas, vienas žymiausių Lenkijos lietuvių veikėjų, palaidotas Punske birželio 8 d. Visa velionies veikla buvo susieta su Varšuva, kur jis savo tautiečiams padėdavo ministerijose ir įstaigose, moksleiviams — patekti į aukštąsias mokyklas. Jis taipgi priklausė Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos steigėjų gretoms, buvo pirmuoju "Aušros" redaktoriu. Redagavo "Varsnas" ir studentų išleista laikraštėlį "Susitikimai". Velionį į Punsko kapines palydėjo šimtai lietuvių. Tarp gausių vainikų buvo du, atnešti iš Varšuvos ir Štefino. Velionies nėra mūsiškėje enciklopedijoje. Daugiau duomenų su datomis žada parūpinti "Aušra".

AUDRA
Travel

Kviečia keliauti kartu!!!

1985 metų

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta

Rugpjūčio 12
Rugsėjo 3
Spalio 4
Gruodžio 20

Grįžta

Rugpjūčio 28
Rugsėjo 11 ar 17
Spalio 20
Sausio 5

Gauta papildomų vietų ekskursijai liepos 16 dienai.
Norinčius vykti kviečiame skubiai registruotis.

Kelionės į kitas pasaulio šalis

AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11

BRAZILIJA, ARGENTINA - datos bus skelbiamos

Mūsų įstaigoje

• Sutarinkami dokumentai išskvietimams.
• Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnės informacijos teikia

AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4

(Priešais Lietuvos namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

VYT. A. JONYNAS

Prieš pat 1984 m. Kalėdų šventės sumirgėjo mūsų laikraščiuose atsišaukimai remti savąją spaudą. Užuot pirkus niekelius, užsakyt prenumeras, jas atnaujinti, skatinti jaunimą skaityti išeivijos laikraščius bei žurnalus. Net gruodžio mėnuo buvo pramintas spaudos platinimo mėnesiu. Ar toji akcija, pagraudenimai, davė kokių konkrečių laimėjimų, nežinia. Bet vienas dalykas akivaizdus: buvo galima tikėtis, kad toks vajas sukels gyvensnės skaitytojų reakcija, paskatinimus susirūpinti išeiviskosios spaudos kokybe ir pasiūlymus ją tobulinti. Deja, tokių straipsnių neteko matyti. Veikia padąžinėjo laiškuose redakcijai dejonės dėl Karalienės pašto, nusiskundimai, kad laikraščiai nežmoniškaivėluoja ir panašiai. Taip pat pagausėjo prašymų laikraščio nebesiūsti, pasiaiškinant kad nebeišsigalima mokėt prenumeratos išėjus pensijon arba kad kataraktas užglė akis, nusilpęs regėjimas. Apie tai, kas darytina, kad mūsų jaunimas skaitytų bei remtų savąją spaudą, iš viso neužsiminta.

Regint tokį apatišką visuomenės nusiteikimą savosios spaudos atžvilgiu, nedrąsu užmegztį kalbą apie dar vieną naują žurnalą anglų kalba "Baltic Forum", leidžiamą Švedijoje, kurio pirmas numeris pasiekė mus Vasario 16 išvakarėse. Sutinkant tačiau, kad gimtąja kalba leidžiamaišeivijos laikraščiai bei žurnalai neprieinami čionai išaugusiam jaunimui dėl nepakankamo kalbos mokėjimo, ir galbūt ne visai patrauklūs jam turiniu, "Baltic Forum" pasirodymas vertas įvestuvių dėl daugelio dalykų.

Šio visuomeninio-kultūrinio žurnalo paskirtim yra informuoti platųjį pasaulį apie Baltijos kraštų dabartį, apie metų būvyje įvykusius svarbesnius politinius, socialinius bei kultūrinius įvykius, priminti užsieniui Baltijos valstybių pavergimą ir dabar vykstančius žmogaus teisių pažeidimus.

Redakcijos kolektyvą sudaro lietuviai, latvių ir estų atstovai. Dauguma jų — jaunesnio amžiaus žmonės, disidentai, turį placią gyvenimo patirtį: Romualdas J. Misiūnas (chairman), Margareta Hammar (responsible editor), Jūris Dreifelds, Helge Rinholm, Alexander Shtromas, Mardi Valgamae, Tomas Venclova. Bendradarbių rodyklėje aptinkam (lietuvių tarpe) Joną Jurašą, Algirdą Landsbergį, Henriką Zemelį. Vis tai kultūrininkai, kurių pavardės mums pažįstamos iš įvairių lietuviškųjų žurnalų. Tai taip pat žmonės, kurie yra bendradarbiavę "Lituanus" skiltyse.

Leistina klausti, ar neišsibars-tomas kūrybinis potencialas, ar vertėjo įiems burtis į naują, finansiskai rizikingą, avantiūrą. Juk turime savąją reprezentacijai "Lituanus" žurnalą. Yra "Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos" vertimai. Karts nuo karto pasirodo knygos anglų, prancūzų kalbomis, kurių, atrodo, pakaktų, kad atitolės nuo savo bendruomenės problemų jaunuolis ar jaunuolė įsitikintų likimine skriauda, padaryta protėvių žemei.

Priekaištai ne be pagrindo. Pakanka tačiau paskaityti žurnalo pabaigų spausdinamą metinę įvykių apžvalgą — "Notes and Reflections on Baltic Life", kad įsitikintumė žurnalo perspektyvos savitumu. Toje kronikoje aptariami ne vien politiniai įvykiai, bet ir pateikiama visuomeninio-kultūrinio gyvenimo raida (teatras, kritika, kinematografija). Ir tai tiek Lietuvoj, tiek išeivijoje. Cituojamos įdomesnės mintys, pareikštos savilaidoj, pagrindžio spaudoj. Dažnai apžvalga atliekama cituojant ne vien sovietinės spaudos pasisakymus, bet ir komentarus, sumirgėjusius Lenkijos žurnaluose. Žodžiu, sudaromas panoraminis reginys, kur kas platesnis ir turtingesnis, negu "LKB kronikos" fragmentuose. Jis atiskleidžia net ir tiems, kurie yra atidžiai sekę tur reiškinį eiga savuosiuose kultūrinuose žurnaluose bei laikraščiuo-

se. O ką bekalbėti apie jaunimą. "Lituanus", žinoma, atlieka stambų informacinį uždavinį, to nedera paneigti, bet jam galbūt perdidelė svarba teikiama literatūrai bei menams. Kažin ar jis pajėgia vispusiškai nušviesti, kas būtina įsisavinti, prisimenant Baltijos pamoką. (Taip pavadintas itin mums mielas savo turiniu įžanginis Česlovo Milošo, Nobelio premijos laureato, straipsnis, perspausdintas iš jo garsios knygos "The Captive Mind").

Visai kitą poveikį į skaitytoją (tiek į apsipratusį išeivioj, tiek į čionai užaugusį) turi ir tai, kad žurnale kalbama ne vien apie Lietuvos, bet apie visų trijų našlaičių respublikų padėtį. "Baltic Forum" yra naujai prabilusios Baltijos santarvės balsas. Natūralu užtat, kad skaitytoji būtų primenamos visos išdavystės, privedusios prie nepriklausomybės atėmimo. Apie tai kalbama dviejuose straipsniuose. Aleksandro Shtromo — "Political and Legal Aspects of Soviet Occupation and Incorporation of the Baltic States" ir Rein Taagepera straipsnyje "Lithuania, Latvia and Estonia 1940-1980: Similarities and Differences". Sakytume tai dokumentinė medžiaga, kurią galima lengvai susirasti tiek "Lietuvių enciklopedijoj" anglų kalba, tiek rimtesniuose vakariečių žinynuose, kartais net labai detaliai atkuriančiuose įvykių eiga enciklopedijose, kaip pvz. "The Modern Encyclopedia of Russian and Soviet History" (straipsnelyje apie Lietuvą). O vis dėlto, skaitant tuos straipsnius, skaitytoji išnyra eilė dalykų, kurie arba užmiršo arba buvo nežinomi. Svarbiausia tačiau, kad klausydamas tų lemties pa-našumų bei skirtingumų, apie kuriuos kalba Rein Taagepera, skaitytojas kur kas betarpiškiau pajunta ištikusios tragedijos rūstį ir baisumą.

Nemenkinant "LKB kronikos" atliekamo informacinio darbo, tenka pripažinti, kad "Baltic Forum" Baltijos valstybių žmonių priespauda, demokratinių laisvių panaikinimas praskamba kur kas atšiauriau. Jei tikintį Kristinos Parėštytės mintimi, pareikštom "Nepr. Lietuvos" 1985 m. 7 nr., kad nūdienis jaunimas anaipatol nėra vien "goodtaimeriai", bet ir žmonės, kuriems artima žmogaus teisių gynybos problema, — tai jie neturėtų likti apkurtę šiam skundui, ateinančiam iš Baltijos šeimynos.

Nemažiau vaizdžiai perteikia krašto nuotaikas ir Eitana Finklšteino straipsnis "Musical Chairs in the Kremlin and the Baltic Republics". Jo prielaida yra ta, kad atsinajinus šaltajam karui, dingus atolydžio dvasiai, Baltijos kraštai prarado Kremlui savo "lango užsieniečiam" vertę. Jei kurį laiką buvo žiūrima pro pirštus į kai kuriuos ekonominius nusizėgimus (kaikilnių žvėrelių auginimą, rankdarbystę, turizmą, vaisių auginimą), tai šiandien griebiamasi įvairiausių suvaržymų. Visa tai pranašauja dar didesnį gyvenimo lygio smukimą, dar didesnį partijos sauvale, padliaživimą Maskvai.

Apie latvių komunistų karjeristų grumtynės dėl valdžios kaip tik pasakoja disidentas Sergei Zamasčikov savo straipsnyje "The Ascent of Boriss Pugo or Voss's Long Road to Moscow". Būdinga, kad tai vienintelis straipsnis žurnale, kuris yra palydimas šaltinių nuorodomis. Autorius dėkoja "Rand Corporation" ir "Radio Liberty" už leidimą naudotis jų archyvine medžiaga.

Būdinga tai, kad nė vienas kitų straipsnių nepateikia naudotų šaltinių bibliografijos. Tai neįprasta ir nelaukta, juo labiau, kad kai kurie autoriai, kaip pvz. Rein Taagepera, nepagaili statistinių duomenų arba pateikia drąsokas prie-laidas. Taip, sakysim, faktas, kad popiežius paskyrė kardinalą latviams, aiškinamas tuo, jog lėmė moralinis padrąsinimas kraštui, kuriam gresia kur kas greitesnis surusinimas, nes kolonistų skaičius ten augštesnis negu Lietuvoj. Nemažiau nelauktas Taageperos spėliojimas, kad Lietuva padariusi klaidą, nesuvarydama

Lenkijai peilio į nugarą, kai prasidėjo II D. karas. Tuo, girdi, jinai būtų išgavusi sau Slovakijos tipo autonomiją ir tapusi po karo satelitine "demokratine", respublika. Lietuva, autoriaus nuomone, pasielgusi garbingai, bet tas kilnadvasiškumas jai neišėjęs į naudą. Žodžiu, ne visada aišku, skaitant "Baltic Forum" straipsnius, ar išreiškiamos yra paties autoriaus mintys, samprotavimai, ar tai išvados, kurių yra priėję laisvojo pasaulio istorikai.

Žinoma, nieko blogo priminti vakariečių skaitytojui (ir mūsų pačių jaunimui), kad Lietuva elgėsi garbingai ir nelaužė jokių tarptautinių sutarčių. Ta prasme įdomus yra A. Shtromo straipsnis. Paprastai mes linkę manyti, kad Lietuvos santykiai su Sov. Sąjunga normalizavosi 1920 m. Shtromas išvardina gausybę kitų sutarčių, ir primena, kad Sov. Sąjunga buvo pasirašiusi tarptautinę konvenciją, aptariančią kas laikytinas agresorium dar 1933 m. Jis taip pat išryškina, kad J. Paleckio paskyrimas prezidentu buvo priešingas Lietuvos konstitucijai. Žinia, kad autorius nori perspėti naivius vakariečius nepasikliauti jokiais Sov. Sąjungos tarptautiniais pasizadėjimais. Ir ta prasme "Baltic Forum" pasirodo pačiu laiku.

Ateina jis pačiu laiku ir kita prasme. Kaip žinom, pernai Lituanistikos institutas Čikagoj išleido kolektyvinį leidinį anglų kalba apie dabartinę Lietuvos padėtį "The Mind Against the Wall", redaguotą R. Šilbajorio. Panašaus pobūdžio leidinį, tik netaip kreivai suvarytų siūliu, buvo išleidę estai prieš šešetą metų — "A Case Study of a Soviet Republic: Estonian SSSR (1978)". Gėdinga tačiau ne tai, kad mūsų jaunieji intelektualai vėluojasi, bet kad į šiamų straipsnių tarpą įsibrovė pernelyg nerimti V. Kavolio samprotavimai, kuriuose, remdamasis "namų gamybos" kriterijais, autorius niekina Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio šviesuomenės kultūrinį lygį ir jų dvasinį užsiangažavimą. Kadangi K. Skrupskelis jau yra atskleidęs eilėje "Tėviškės žiburių" numerių (1818-1821) V. Kavolio menką orientavimąsi Europos istorijoje, nėra reikalo ir ne vieta čia ties tais dalykais sustoti. Verta betgi pažymėti, kad iki šiol ("Tėviškės žiburiuose" buvo net dvi recenzijos) "Mind Against the Wall" knyga nebuvo aptarta nei "Drauge", nei "Aiduos", nei "Akiračiuos". Ar ne keista?

(Baigant ruošti spaudai šį "TŽ" numerį, gautas "Akiračių" 1985 m. 5 nr., kuriame išspausdinta minimo veikalo recenzija, parašyta bulgaro V. Rudich, Red.).

Užtat pasitinkant pirmąjį "Baltic Forum" numerį, baisu nusivilti ir norisi palinkėti jo redakcijai išvengti panašų apsiuokimų. Dabartinė savo forma jis sudaro rimto, nesausai specializuoto žurnalo įspūdį, galinčio rasti vietą universitetų bibliotekose ir visų kartų išeivių namuose. Kaip jį paskleisti savojo jaunimo tarpe, jau kita byla. Pagraudenimais, prašymais daug ko nelaimėsime. Manding, reiktų pasimokyt šioje srityje iš žydų, kurie tokiais atvejais imasi agresyvesnių metodų.

Žurnalas žada pasirodyti keturis kartus per metus. Prenumeratos kaina \$18 JAV arba \$22 JAV oro paštu. Čekiai arba pašto perlaidos siųstinios arba per Postgiro 53581-5 arba per Skand. Enskilda Banken sąskaitą — Bankgiro 740-1177. Leidėjų adresas: MH. International Design and Publications A. B. Annekaersvaegen 13. S-440 06, GRABO/GOTHENBURG, SWEDEN.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvį Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Kun. GEDIMINAS KIJASKAS, SJ, atšventęs 25-rių metų kunigystės sukaktį Klivlande, kur vadovauja Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijai. Nuotraukoje jis, drauge su lituanistinės mokyklos mokiniais, gieda Lietuvos himną mokslo metų pabaigos proga. Nuotr. V. Bacevičiaus

Prasmingos pagerbtuvės

BALYS GAIDŽIŪNAS

Dažnai mūsųose taip atsitinka, kad vertai nusipelnčius pagerbiame tik tada, kai su jais jau esam seniai išsiskyrę arba tik išlydint į kapų kalnelius. O kai jie būna tarp mūsų, jų lyg nematom ir nevertinam.

Mes, klivlandiečiai, pasielgėm kitaip, kai Dievo Motinos parapijos klebonui kun. Gediminui Kijaskui, SJ, esančiam pačiame pajėgume, suėjo 25 metai kunigystės. Ir ne vien už tuos metus, bet už jo labai rūpestingą ir ryškiai matomą religinį ir tautinį darbą, už mokantį visus jungti ir viltinąjį ir ateitį žiūrėti. Savo žodyje pagerbimo akademijoje esu taip sakęs:

Kun. Gediminas Kijaskas birželio 29 d. baigia 55 metus amžiaus, o birželio 18 d. suėjo 25-ri metai, kai jis gavo visus kunigo šventimus. Taigi amžiaus subrendimu ir kunigystės patirtimi jau pilnai sudarė charakteristikai visus reikalingus duomenis. Jis yra dirbęs amerikiečių kiry stovyklose Vokietijoje kapelionu, trejus metus Čikagos lietuvių jėzuitų namuose, vienerius metus Montrealio Aušros Vartų parapijoje, aštuonerius metus jėzuitų provincijolo, trejus metus Jaunimo centro direktorium ir nuo 1974 m. rugpjūčio 24 d. Dievo Motinos parapijos klebonu Klivlande.

Sakoma, jei žmogus per 25-rius metus savo profesijoje neatsiskleidžia kokių nors naujumu, originalumu ir gilumu, jis ir palieka savo gyvenimo kelionėje tik pilku šešėliu, susiliejančiu su kitais panašiais šešėliais. Apie kun. Gediminą, po 25-rių darbo metų, galima drąsiai teigti, kad jis turi daug originalumo, yra labai giliai mąstantis dvasiškis, niekad savo darbuose neužmirštas lietuviybės svarbumo, mokąs bendrauti su kitaip galvojančiais, turįs gero pamokslininko savybes, nuolat įieškan-tis naujų kelių Dievo ir tėvynės garbei, gerai mokantis daug kalbų, kad lengvai galėtų bendrauti su kitakalbais, moka suorganizuoti gerą darbo talką, sugėba bartis kiek įsypsdamasis ir yra geras administratorius. Normaliose laisvos Lietuvos sąly-gose tokius duomenis turintieji kunigai bažnytinės santvarkos laiptais lipdavo į pačias aukš-tumas. O darbuojantis svetur, tautinėje parapijoje, yra kiek kitaip, bet ir šiuo atveju gerosios savybės neprapuola — jos tam tikru apsaugos skėčiu tą parapiją augina ir saugo, o vyskupija įrašo į pačių gerųjų parapijų skaičių.

Prieš 56-rius metus Dievo Motinos parapijos steigėjai vyskupą yra prašę: "Tai parapijai turi būti paskirtas toks kunigas, kuris lietuviu būtų ne tik iš vardo, bet visus lietuvių reikalus suprastų ir parapiją lietuviškoje dvasioje ugdytų". Kai kun. Juozas Angelaitis traukėsi į vyskupijos nustatytą pensiją, parapijiečiai susirūpinę kalbėjo, kad ir Klivlande neatsitiktų tai, kas jau atsitikę su eile lietuvių išaugintų parapijų. Mūsų džiaugsmui tada įvyko tai, ko testamentiniu palikimu parapijos steigėjai norėjo. Į šiuos tvirtus mūrus atėjo naujų polėkių, gerai išsimokslinęs kunigas vienuolis, statyti dvasinės stiprybės mūrų.

Baltiečių taikos ir laisvės ryžio žygio rengėjų komitetas Stockholme. Pirmoje eilėje iš kairės: latvė Gundega Muchka, estas Mart Kikerpuu, lietuvaitė Marija Čeginskaitė, latvis Atis Lejins, latvė Anita Kancane, latvė Kristine Bergholca, latvė Vilnis Zalkains; antroje eilėje: latvis Marcis Stals, latvis Janis Berghols, estas Tarmo Sepp, estas Ulo Ignats, latvis Imants Gross. Nuotr. F. Forstmanio

Dainuoja ir 80 metų sulaukusi

Australijoje gyvenanti solistė Antanina Binkevičiūtė-Gučiuvienė

JANINA VABOLIENĖ

Australijos lietuviai Adelaidėje gražiai paminėjo čia ilgus metus gyvenančios ir aktyviai kultūriniame gyvenime besireiškiančios Antaninos Binkevičiūtės-Gučiuvienės 80-sius amžiaus metus.

Sukaktuvininė gimė 1905 m. Savo vaikystę praleido Petrapiilyje, Vasaros atostogas praleisdavo Lietuvoje. Jos tėvai buvo dideli meno ir muzikos mylėtojai, tad ir vaikai nuo pat mažens buvo specialiai samdytų mokytojų mokomi muzikos ir prancūzų kalbos. Dažnai lankydama operas ir koncertus, Antanina Binkevičiūtė jau nuo pat vaikystės turėjo progos susipažinti su geriausiomis ano meto carinėmis Rusijos sostinės meno pajėgomis. Solistės karjerą, galima sakyti, pradėjo pirmą kartą padavinavusi solo būdama tik 11 metų Šv. Kotrynos gimnazijos mokinuke.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Antanas Binkevičius su šeima apsigyveno Utenoje, kur jis dirbo vyriausiu buhalteriu vietiniame Lietuvos banko skyriuje. Sekdama tėvo pavyzdžiu, Antanina irgi nuėjo dirbti į vieną naujai organizuojamų Lietuvos įstaigų. Vėliau, progai pasitaikius, ji išvyko į Kauną, kur baigė gimnaziją, kartu studijuodama dainavimą konservatorijoje. Studijų pagilinti išvyko į Paryžių. Penkerius metus Antanina lankė kunigaikščio Volkonskio dramos studiją, svetimų kalbų akademiją ir gavo prancūzų kalbos diplomą. Tuo pat metu baigė kompozitorių Rachmaninovo ir Glazūnovo muzikos konservatoriją kaip pasizymėjusi studentė. Studentavimo laikais Paryžiuje teko Antaninai dažnai dalyvauti konservatorijos operų pastatymuose ir žymių artistų organizuotuose koncertuose.

Grįžusi Lietuvon, nors ir gavo pasiūlymą debiutuoti Kauno operoje, Antanina savo muzikinį pasiruošimą pakreipė į pedagoginį darbą dainavimo srityje. Mokė dainavimą konservatorijose Kaune ir Vilniuje, o taip pat ir savo privačioje studijoje. Be to, A. Binkevičiūtė 12 metų dirbo Valstybiniam radiofone Kaune kaip nuolatinė solistė. Šalia to, ji dalyvavo įvairiuose koncertuose Estijoje ir Latvijoje. Turėdama žurnalistinį talentą, dažnai reiškėsi spaudoje kaip operos ir įvairių koncertų muzikinę kritikę-recenzentę.

Pasitraukus į Vakarus, jai teko koncertuoti įvairiose išeivių stovyklose ir dėstyti dainavimą "D.P. College of Music" Vokietijoje. Į Australiją A. Binkevičiūtė-Gučiuvienė atvyko jau kaip pasižymėjusi solistė, dainavimo pedagogė ir muzikos kritikė. Australų visuomenė ją pirmą kartą išgirdo dainuojant ateivių suirutame koncerte Vakarų Australijoje. Po to koncerto ji buvo pakviesta duoti recitalį per Pertho radijo stotį.

Apsigyvenusi Adelaidėje, ji buvo pakviesta "Elder Conservatorium of Music" vadovybės dalyvauti koncerte su lietuvių muzikų dainomis. Vėliau "The Australian Broadcasting Commission" ją pakvietė per valstybinę radijo stotį atlikti tryliką lietuviškos muzikos rečitalių.

Dainuodama laisvai septyniomis kalbomis, su dideliu pasisekimu ji ne kartą dalyvavo ru-

sų ir lenkų ateivių ir "Alliance Francaise" bei "French-Australian Association" viešuose koncertuose.

Šalia koncertų ir savo studijoje privačiai duodamų pamokų, kuriomis pasinaudojo ne vienas lietuvis dainininkas ir dainininkė, A. Gučiuvienė rado laiko padėti ir savo vyriui — režisieriui Juozui Gučiui, pritaikydama muziką jo režisuojamiems scenos veikalams.

Retas koncertas Adelaidėje apsiėjo be solistės dalyvavimo ar paramos. Nesusikačiuojami yra jos dailiojo žodžio skaitymai bei solo dainavimai įvairiuose tautiniuose minėjimuose, religinės muzikos koncertuose, suvažiavimuose, įvairių organizacijų renginiuose.

Jos paskaitos lituanistinių kursų studentams, skautams, ateitininkams bei visai Adelaidės lietuvių visuomenei būna išsamios ir įdomios.

A. Gučiuvienė bendradarbiauja Australijos ir užjūrio lietuvių spaudoje. Jos rimtos muzikinių renginių recenzijos yra skaitomos lietuvių visame pasaulyje. Jos muzikinis žinių lobynas yra toks platus, jog ne vienas ją vadina vaikščiojančia enciklopedija.

Peržvelgus A. Binkevičiūtės-Gučiuvienės nueitą gyvenimo kelią, stabtelėjus tenka pagalvoti: "Nejaugi vienas žmogus per savo gyvenimą gali tiek daug nuveikti?" Tačiau sukaktuvininė nei stabteli, nei susimąsto, o vis ir vis juda toliau. Įrodymai, kad metų skaičius nėra našta, prieš kelerius metus aktyviai įsijungė į Adelaidės lietuvių radijo programų paruošimo darbą kaip vertingą talkininkę.

Atėjus tam tikram amžiui, dauguma dainininkų pasitraukia iš scenos bei publikos akių ir daugiau nebesirodo. A. Gučiuvienė šis taisyklių nepaiso. Sulaukusi 80 metų, Adelaidės lietuvių radijo programoje padainavo kelias savo mėgstamas lietuviškas dainas. Ji tebėra geros sveikatos, judri ir visur suspėjanti.

Jaunujų konkursas

JAV LB kultūros taryba skelbia antrąjį jaunuųjų dainininkų bei instrumentalistų konkursą. Konkursas įvyks Klivlande, Ohio, 1985 m. spalio 5 d. Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Kviečiami dalyvauti visi lietuvių kilmės jaunieji menininkai.

Amžius — nuo 16 iki 30 metų. Premijos bus skiriamos trijose kategorijose: dainavimo, styginių ir pučiamųjų instrumentų, fortepijono. Speciali premija kanklių kategorijoje.

Norintieji dalyvauti prašomi užsiregistruoti ligi 1985 m. rugsėjo 15, pridėdant trumpą biografinę apybraižą ir pavyzdinę juostelę (nebūtina iš konkurso repertuaro). Konkursui repertuaras sudaromas laisvu pasirinkimu. Dainininkų programa turi būti neilgesnė kaip 15 minučių, visų kitų — ligi 20 minučių ilgumo. Pirmajame kultūros tarybos surengtame konkurse (1982 m.) pirmas premijas laimėjusieji šiame konkurse dalyvauti negalės. Prašome registruotis šiuo adresu: Andrius Kuprevičius, 2166 N. St. James Pkwy., Cleveland Hts, Ohio 44106, USA. Tel. — 216-321-1710.

Lietuviai ir jų kalba pragare

KLEMENSAS JŪRA

Nuo tolimų prieškarinių laikų stebiu brolį — išeivijos lietuvių: nutaustantį, nykstantį, skurstantį ir neapsakomai skaudžiai vargantį; prasi-gyvenantį, praturtėjantį ir... savo varganą brolį užmirštantį.

Pamėgome plačiai švaistytis patrijotinėmis idėjomis, kol jos neužgauna mūsų kišenės ar lietuviškai liguistos ambicijos. O tada, brolau lietuvi, žegnokis! Būsi su purvais sumaišytas ir paverstas nieka-dėju, kokio nė sapne nesi ma-tės.

Gobšumu, pavydu ir pasipū-timu verdame, liepsnojamė taip, kad savinamės visą tam-sos angelui priklausantį dar-bą: jį atliekame mes ir piktinamės, jei kas nors mėgina vi-sa tai priminti, iškelti į viešu-mą.

Mums nuostabiai dera ši ge-rokai nelinksma pasakėčia.

Prie suklypusios, žemėn su-smigusios lūšnelės rymo di-džiai suvargęs žmogėnas ir gana graudžiai aimanuoja. Be-veik garsiai guodžiasi vis mes-damas kreivą žvilgsnį į neto-liese tviskančius ištaigingus kaimyno rūmus. Pavydo ir ne-apykantos kirminas giliai įsi-graūžė to vargano tautiečio širdyje — skaudesnis už jo var-gus ir trūkumus.

Pro šalį, pasišokinėdamas straksi ir aštriai švilpauja linksmas velniūškis. Metės akį į skurdžiausią veidą, tuojau sumojo, ką gali laimėti. Susto-jęs šaiposi ir kalbina:

— Nenusimink, neliūdėk, bi-čiuli: tavo laimė, kad esu čia. Prašyk, ko tikėtai nori, visus tavo šio momento pageidavi-mus bereginti išpildysiu.

— Ar tikrai? Ar pats nebūsi tas garbingasis pragaro ponai-tis?

— Tas pats. Ir neturiu jokios priežasties meluoti. Sakyk, ko tikėtai šiuo metu nori, viską išpildysiu per vieną akies mirksnį. Prašyk laimės, turtų, garbės — visko gausi. Tik su viena sąlyga, jeigu ji tau bus priimtina.

— Aha, — pagalvojo žmogė-nas. — Reikalaus, kaip pasa-kose, kad jam pažadėčiau savo sielą. Iš tikrųjų pragaras ne-padarė jokios pažangos...

Nelabasis labai skardžiai nusijuokė.

— Klysti tu savo mintyse! Nereikia man tavo sielos, bent šiuo metu! Seniai praėjo tie laikai, kai pragare trūko gy-ventojų. Dabar jų turime per-teklių! Net apsisukti vietos neturime. Mano sąlyga yra vi-siškai kita...

— O, pasakyk, kokių tautų pi-

liečiai dažniausiai "emigruo-ja" į tamsos valdovo buveinę? Klausiu tik šiaip sau, dėl smal-sumo...

— Žinai, negirdamas pripa-žinsiu... proporcingai daug į tamsos viešpatiją atkeliauja ir lietuvių. Tik labai retas pra-sprūsta į kitas viešpatijas. Ir visi vienodai: turtingi ar var-gšai, visi mūsų buveinės mieli sveteliai. Jų savitarpio brolis-kai-lietuviška meilė visus soli-dariai atveda į mūsų viešpa-tiją. Paskutinėje šių metų Vel-niškojo kongreso sesijoje vien-balsiai nutarėme padaryti lie-tuvių kalbą oficialia pragaro kalba. Ne todėl, kad ji mums la-bai patiktų ar kad lietuviai sudarytų daugumą, bet todėl, kad dauguma lietuvių tuo kal-bos jau išsižadėjo, ją panie-kino, užmiršo. Tuo būdu juos gerokai pakankinsim, versda-mi vėl jos mokytis...

— Be reikalo, bičiuli! Dabar lietuviai labai išmandrėjo. Dauguma moka net po keletą kalbų, tik, žinoma, "užmiršo" savosios tautos kalbą.

— O, tai nieko! Mūsų tamsos ir siaubo viešpatijoje cypda-mi ir kaukdami išmoks ją visi suamerikėje, sulenkėję, suru-sėję ar subrazilėję! Ir dar kaip išmoks! Jie vargšeliai buvo "gyvenimo vargų nutautinti", kad net ir savo ainius pardavė svetimiesiems! Mūsų mielame pragariūksteje visus atletu-vinsim, net be akademikų iš-monės! Nepasislėps nė po iš-kraipyta pavarde! Muzikaliai dantukais grieždami atletu-vės!

— Tai ir gerai... labai ge-rai bus! Ypač tam nutautėliui tuotuliui mano kaimynui! — jis dar kartą metė kreivą žvilgs-nį į ištaigingą kaimyno rezin-cenciją. — Ech, tada bus iš tik-rųjų gerai... — giliai atsidū-so žmogėnas: — Tai sakyk gi sa-vo sąlygą?

— Na, tada gerai klausyk, — plačiai išsišiepė ponaitis-vel-niūškis ir stipriai dungstelė-jų plačia kanopa į kietai su-plaktą gatvės grindinį. Iš po jo kanopos emė dvokti svylanti smala. — Išsidėmė gerai, ko tik tu beprašysi, viską tuojau gausi, bet tautietis-kaimynas gaus dvigubai.

— Ką? — pašoko žmogiūks-tis, kietai sugniauždamas gys-lotą lietuvišką kumštį. — Kad jis nesulauktų! Niekaud!

Nusišypsojo velniūškis ir patenkintas nustriksėję atgal į pragarą, nes pamatė, kad lietuviai moka tarp savęs ko-voti ir be jo pagalbos. Grįžęs į savo pragarą, velniūškis pranešė viršininkams, kad pa-ruošytų lietuviams daugiau vie-tų, nes kandidatų skaičius di-dėja.

PADĖKA

1985 m. gegužės 25 d. surengtas "Gintaro" ansamblio trisdešimtmečio koncertas praėjo su dideliu pasisekimu. Nuosirdžiai dėkojame mecenatų komitetui, jo pirmininkui dr. Č. Joniui ir mece-natams. Paaaukojo \$500: Anapilio korporacija, Toronto lietuvių kre-dito kooperatyvas "Parama"; \$200: V. ir I. Biskiai, H. ir A. Stepačiūnai; \$100: E. ir A. Abramaičiai, A. ir dr. N. Anka, J. ir A. Ažubaliai, V. ir V. Balsiai, Algirdas Banelis, S. ir A. Baršauskai, dr. E. ir A. Birgiolai, U. Bleizgienė, E. Bubulis, E. ir dr. J. Čuplinskai, dr. S. ir E. Čepai, dr. A. ir V. Dailydės, J. ir B. Danaičiai, K. Daunys, O. ir E. Delkai, P. Gulbinskas, A. ir G. Grigaliūnai, I. ir V. Ignaičiai, O. Indrieliūnai, A. ir A. Jagelės, V. ir G. Jociai, dr. Č. ir dr. B. Joniai, A. ir R. Kalendros, dr. R. ir A. Karkos, V. ir B. Kamilavičiai, dr. S. ir dr. A. Kazlauskai, O. ir V. Kušneraičiai, S. ir G. Kuzmai, H. ir G. Lapai, dr. P. ir I. L. Lu-koševičiai, L. ir G. Matukai, V. ir O. Marcinkevičiai, A. ir S. Medelai, V. Montvilas, V. ir O. Narušiai, V. ir L. Nakrošiai, dr. A. ir L. Pacevi-čiai, dr. A. ir Z. Pacevičiai, U. Palulienė, V. ir V. Paškai, M. ir S. Pet-riūnai, A. ir V. Puzeriai, L. ir O. Radzevičiai, J. ir I. Ross, dr. L. ir S. Rudžiai, G. ir D. Sakai, B. ir P. Sapliai, dr. R. ir S. Sapliai, P. Ščepa-čiūnai, V. ir L. Sendžikai, dr. G. ir M. Skirinskai, A. ir N. Slivinskai, H. ir D. Steponaičiai, dr. J. ir A. Sungailos, V. ir D. Šaltmirai, V. Širkins, A. ir R. Šileikos, V. ir dr. A. Šipeliai, A. ir V. Šukiai, J. ir B. Tamulio-niai, A. ir A. Totoraičiai, dr. J. Uleckas, dr. M. Uleckas, J. Vaičiūnas, dr. A. ir A. Valadkos, dr. M. ir D. Valadkos, S. ir R. Valickiai, S. ir A. Viskontai, J. Venclovaitis, D. Zulonas.

Nuosirdus ačiū visiems sveikintojams už linkėjimus ir dovanas bei visiems aukotojams, kurie paaukojo: \$150 — B. Bijūnas; \$100 — P. Gulbinskas, "Aitvaras", "Atžalynas", KLB kultūros komisija, Toronto Lietuvių namai; \$50 — V. Drešeris; \$40 — A. Vaičiūnas; \$25 — kun. P. Dilyš.

Ačiū 30-čio leidinio redaktoriui V. Matulaičiui ir visiems šio va-karo talkininkams.

Gilią padėką reiškiamė mokytojams: Ritai ir Juozui Karasiejams, Giedrei Paulionienei, Daliai Nausėdiennei, Ramonai Yčienei, Inai Lukoševičiutei; pagalbininkams: Žibutei Šilinkaitėi, Aldonai Bire-taitėi, Rūtai Rusinavičienei; solistams: Rimui Paulioniui, Rimui Stri-maičiui; programos pranešėjai Rūtai Girdauskai, muzikantams, dainininkams ir šokėjams.

Nuosirdus ačiū visiems už gausų atsilankymą.

Toronto "Gintaro" ansamblio 30-čio sukakties komitetas

Taip atrodė Helsinkio akto peržiūros — žmogaus teisių konferencija Otavoje

Nuotr. D. Skukauskaitės

Lenkų rašte kaltinami ir lietuviai

Lenkų laikraščio raštas nacių karo nusikaltėlių pajieškų komisijai, vadovaujamai teisėjo J. Deschenes Kanadoje

Toronto lenkų laikraščio "Związkowiec" redakcija, atsi-liepdama į teisėjo J. Desche-nes kvietimą pareikšti savo nuomonę dėl karo nusikaltė-lių įieškojimo, pasiuntė šio teisėjo vadovaujamai komisi-jai raštą, kuris buvo išspaus-dintas 1985 m. gegužės 30 d. to laikraščio mėnesiniame anglų kalbos priede.

Šis laikraštis apkaltino uk-rainiečius, žydus ir lietuvius. Kaltindami kitus ir bandyda-mi iškelti lenkus, "Związkow-iec" leidėjai bei redaktoriai prasilenkė su faktais. Jie ra-šo: "Lenkija buvo vienintelis nacių okupuotoje Europoje kraštas, kuris nesudarė Quis-lingo vyriausybės arba tauti-nio SS dalinio". Visi kiti oku-puotieji kraštai, kurių eilėje išvardinta ir Gudija, tai pa-darė.

Lenkų rašytojo liudijimas

Argi tikrai Lenkija buvo vie-nintelis kraštas be SS dalinių? Štai ką rašo knygoje "Nereikia garsiai kalbėti" karo metu Lie-tuvoje gyvenęs lenkų rašytojas Josef Mackiewicz:

"Vokiečiai manė, kad keli lietuvių batalionai policijos tarnyboje ir keliolika geležin-kelio apsaugos dalinių yra ma-žai. Estija, Latvija, nors ma-žesnės, davė daugiau negu Lie-tuva. Generalinis Lietuvos ko-misaras Kaune von Renteln apskaičiavo, kad Lietuva ga-lėtų duoti iki 150.000 karių. Šio savo apskaičiavimo įvyk-dymu jis manė turėsiąs nuo-pelnų ir galėsiąs padaryti ka-jarę."

"Be politinio pripažinimo?..." — "Tai bus vėliau, — aiškino gen. komisaras savo patiki-miems lietuviams. — Kol kas pažadu, kad lietuvių kariuome-nė sudarys atskirą vienetą ir turės įvairias ginklų rūšis. Ji bus neišsklaidyta ir panaudota tik šiaurės rytų fron-te."

"Po didelės propagandos, — toliau rašo J. Mackiewicz, — 1944 m. kovo 6 d. buvo nuna-tyta mobilizacija. Toji diena ponui von Renteln buvo fata-lista. Visiškai fiasco. Prisi-statė tik keli šimtai vyrų. At-sakydami į tai, vokiečiai grie-bėms represijų. Naktį kovo 16-17 d. buvo suimti 46 lietuviai dvasiškiai, profesoriai, politi-niai veikėjai ir kiti. Jie buvo nugabenti į Stutthofą kacetą. Von Renteln netgi įsakė sumi-ti jo paties paskirtus Ziwlver-waltungu 'tarejus': iš teisingu-mo skyriaus — Mečislovas Mac-kevičius, iš švietimo — Pranaš Meškauską ir iš administraci-nės kontrolės — Stasį Puodžių. Kovo 17 d. buvo uždarytos vi-sos lietuvių aukštesnės mo-kyklos. Taigi ne tik lenkai tu-rėjo būti be savo išsilavinu-sio luomo (ypatingu aplinkra-ščiū lenkams buvo draudžiama netgi mokytis vokiečių kal-bos), bet dabar ir lietuviai, jeigu neduos Waffen-SS nau-jokų..."

"Buvo kalbama, kad Kauno Gestapas jau buvo paruošęs 200 įkaitų sąrašą... Taip pat buvo kalbama, kad 30.000 lietuvių inteligentų bus de-portuota Vokietijos gilumon. — Jeigu kada nors galima būtų kalbėti apie padėtį, tarp kūjo ir priekalo, tai la-biausiai šiandien — tariamai savo memorandume buvo iš-reiškęs profesorius Vladas Jurgutis, kadaise bendradar-

biavimo su vokiečiais šali-ninkas, dabar už šį memoran-dumą suimtas." (...)

"Tuo tarpu gausėjo lietuvių pogrindžio spauda. 'Laisvės kovotojas' rašė: 'Vokiečiai, praverkite akis ir pažvelkite kas darosi fronte ir kitur. Dvy-likta valanda nakties artėja!'"

Nėra pagrindo girtis

Nėra abejonės, kad lenkai daugiau negu kiti (išskyrus žydus) nuo vokiečių okupaci-jos kentėjo, tačiau vokiečiai SS dalinių Lenkijoje neorga-nizavo, ir girtis tuo, kad tauti-nio SS dalinio lenkai netu-rėjo, "Związkowiec" redaktori-ams nederėtų. Lengva yra išlaikyti skaitybę, kai nie-kas į ją nesikėsina. Lietuva buvo vienintelis kraštas nacių okupuotoje Europoje, kur vo-kiečiams nepavyko tautinio SS dalinio suorganizuoti.

"Związkowiec" redaktoriai taip pat rašo, kad lenkai da-ugiau yra padėję žydams, negu kitos tautos, nors Lenkijoje sąlygos buvo sunkesnės.

Sunku tas sąlygas palyginti, tačiau sąlygos Lietuvoje ne-buvo lengvos. Kai iš Vilniaus geto į darbą išleistas žydus lietuviai maitindavo ir leis-davo jiems pas save pernaktoti, Vilniaus gatvėse prie sienų bu-vo prikljuotas įsakymas:

"Aš reikalauju iš visų Vil-niaus gyventojų pranešti at-tinkamoms policijos nuova-doms apie visus žydus ir pus-žydžius, vis tiek ar krikščytus, ar nekrikščytus, kurie tikrai randasi už geto ribų. Jeigu po 1941. X. 30 už geto ribų bus užtiktas žydas, tai buto sa-vuininkas bus griežtai nubaus-tas."

Vilniaus miesto srities ko-misaro pavedamas Murer."

Žydų-lenkų ir žydų lietuvių santykiai buvo plačiai nagri-nėjami žydų, lietuvių ir lenkų spaudoje. Šiuo klausimu sun-ku yra pasakyti tai, kas dar ne-buvo pasakyta.

Redaktorių netikslumai

"Związkowiec" rašte yra ne-tikslumų, kurie mažina jo ver-tę. Pvz. yra rašoma, kad Katy-nė buvo nužudyta per 15.000 lenkų karininkų ir karo belais-vių. Pagal lenkų knygą "Katy-no nusikaltimas", ten buvo ras-ti 4.143 lavonai. Kur buvo ki-ti — yra tikspėjiojama. "Związkowiec" rašo, kad ukrainiečių "SS-Galizien" divizija turėjo apie 150.000 karių. Tai būtų ne divizija, bet armija. Ukrai-niečių Waffen-SS divizija Ga-lizien (Halyčyna) turėjo 16.000 karių.

Tame pačiame "Związkow-iec" rašte yra sakoma, kad lenkai tik kaippo individai bendradarbiavo su vokiečiais. Argi? AK (Armija Krajowa) Naugarduko apygardos vadas plk. Janusz Prawdzic-Szlaski savo knygoje "Naugarduko kraštas kovoje" 215 psl. rašo: "Nenorėjau būti skundiku ir neiškeliau viešumon, kad man

yra žinoma, jog V Vilniaus bri-gada (vadas "Lupaszko") nuo suorganizavimo pradžios bend-radarbiavo su vokiečiais, o pastariesiems atsitraukiant nužygiavo į vakarus".

Toliau 214 psl. jis rašo: "Tuo pačiu metu paaiškėjo, kad 'Lech' pradėjo tartis su vokie-čiais, norėdamas sudaryti len-kų diviziją kovai prieš bolše-vikus; norėdamas parodyti vo-kiečiams lojalumą, savo nuo-žiūra paskirstė išvaduotus (iš Lydos kalėjimo 1944 m. sausio 17-18 d.d.) kalinius. Dalį su-šaudė ir lavonus kaip sardines suguldė ant vieškelio į Žoludek, pranešdamas vokiečiams, kad pabėgėlius pagavo ir sušaudė. Vokiečiai atvyko, apžiūrėjo ir netgi fotografavo". ("Lech" — rotmistras Jozef Swida; "Lupaszko" — majoras Zygmunt Szyndziecarz).

Bendradarbiavo ir lenkai

Dalis lenkų pogrindžio ko-vos dalinių, sąlygų ir neapy-kantos sovietams vedami, bend-radarbiavo iki tam tikro laips-nio su vokiečiais. Apie tai yra gan plačiai lenkų atsiminimų ir istorinėje literatūroje ra-šoma, tačiau priežastys faktų nepakeičia. "Wilna-Land" Ge-bietskomisaras Wolff netgi po-tė, kai jau buvo žinoma, kad lenkų AK ir sovietų partizanai susitarė tarpusavyje nekovoti, sunkvežimiais pristatinėjo lenkų partizanams ginklus ir amuniciją.

Vokiečiams taip pat tarna-vo ir lenkų "Mėlynoji polici-ja" (policija granatowa). Apie tai yra rašoma "Związkowiec" minimoje knygoje "Lenkai-zy-dai 1939-1945".

Netikslūs kaltinimai

Savo memorandumo pabaigoje "Związkowiec" rašo: "Vil-niaus srityje lietuvių naciona-listai dalyvavo tūkstančių žydų piliečių žudyme. "Žudy-nės 1941 m. Paneriuose buvo vienas iš tokių incidentų". Taip, žydų skerdynės vyko Pa-neriuose, tačiau negalima tvirtinti, kad jas vykdė lietu-viai nacionalistai, ar kokia nors kita politinė grupė. Len-kų rašytojas J. Mackiewicz, kuris karo metu gyveno Juod-šilyje, netoli Panerių, ir tas žudynes atsitiktinai matė, sa-vo knygoje "Fakta, gamta ir žmonės" 21 psl. rašo matęs žu-dikų tarpe vokiečius iš SS ir Gestapo, lietuvių, latvių, es-tus ir ukrainiečius. Šią mišrai-nę vargų būtų galima vadinti lietuvišiais nacionalistais.

Pagal "Encyclopedia Judaica", Paneriuose žuvo 80.000 žydų. Tuoju po karo žydai jiems pastatė paminklą-obeliską su įrašu žydų ir rusų kalbomis. 1952 m. šis paminklas buvo sovietų susprogdintas ir pa-keistas kitu su įrašu lietuvių ir rusų kalbomis. Naujas įra-sas mini ne Paneriuose žu-vusius žydus, bet sovietų pilie-čius. J. B.

A+A

SOFIJAI STALAUŠKIENEI

mirus,

jos dukterį ALDONĄ ERŠTIKAITIENĘ ir ALFONSA ERŠTIKAITĮ su jų šeima ONUTE ir RAIMUNDU bei jų artimais nuoširdžiai užjaučiame —

J. V. Pilkauskai

Kanados ambasadorius HARRY JAY, vadovavęs savo krašto delegacijai Helsinkio akto peržiūros konferencijoje Otavoje Nuotr. D. Skukauskaitės

Trečiasis pasaulinis karas

Pasak švedų teisininko ir publicisto Haggmano, jis jau prasidėjęs

A. DUDARAVIČIUS

Edmontono laisvės taryba Ka-nadoje 1985 m. gegužės 29 d. su-ren-gė paskaitą švedų teisininko ir publicisto Bertilio Haggmano, kuris pažėrė įdomių bei aktualių minčių apie dabartinę pasaulio būklę. Jis yra 45 metų amžiaus, autorius knygų "Terorizmas mūsų laikais", "Komunistų holokaustas", "daugelio straipsnių. Jo specialybė — politinis bei psicho-loginis dabartinis karas. Čia patei-kiamos pagrindinės jo paskaitos mintys.

Sulaikyti imperialistinį ru-sų veržimąsi į vakarus XVIII š. bandė švedai drauge su suo-miais ir ukrainiečiais, bet ne-sėkmingai. Anų ir kitų pastan-gų nesėkmingumas atidarė ru-sam vartus į vakarus. Pagaliau 1940 m. Sov. Sąjunga okupavo švedams artimas tautas — es-tus, latvių, lietuvių ir vos neužėmė brolių suomių.

Vakarų pasaulis nuo 1945 m. yra Trečiojo pasaulinio karo eigoje, nors daugelis vakarie-čių to neįsąjaučia. Šio pobūdžio karas yra padaras Rusijos so-cialistų partijos atskalos — bolševikų. Toji atskala išau-gi į stiprią pajėgą, užsiimuju-sią valdyti visą pasaulį.

Stipriausias pasipriešini-mas tai jėgai ateina iš Ame-rikos. Sovietų karas prieš Ame-riką prasidėjo 1944 m. Tai po-litinis bei psichologinis ka-ras, kuriame sovietai išnaudo-ja visas Amerikos ir apla-mai Vakarų silpnybes, siekda-mas įsitvirtinti visuose fron-tuose taip, kad atominis ka-ras galutiniam laimėjimui ne-bebūtų reikalingas.

Šis trečiasis karas skiriasi nuo kitų pasaulinių karų tuo, kad vyksta neaprežtuose plo-tuose, neturi tiksliai aprėž-tų taikinių ir nėra visuome-nės ryškiai jaučiamas. Tačiau galutinis jo tikslas — federa-cinė socialistinė Amerika ir Kanada.

Šios rūšies karo ginklai yra politiniai ir psichologiniai. Jiems sovietai teikia didžiau-sią reikšmę. Vakariečių kari-nės pajėgos turi tik skyrus psichologiniam ir politiniam karui.

Prie politinio — psicholo-ginio karo sovietai jungia par-tizanines pajėgas. Tuo būdu sovietai yra daugiausia lai-mėję. Tai rodo pavyzdžiai — Čekoslovakijos, Kubos, Kini-jos ir Vietnamo.

Be to, sovietai turi ištisą agentų armiją, kuriai išleidžia bilijonus dolerių kasmet. Vien Amerikoje jų yra 5000, Kana-doje — 400. Sovietų universi-tetuose studijuoja daugybė studentų iš įvairių kraštų. Jie taip pat panaudojami politi-niam-psichologiniam karui.

Sovietų žargone dažnai var-tojamas posakis "Active mea-sures". Tai ištisa sistema prie-monių paveikti atitinkamų ša-lių politikai, jų spaudai, ra-dijui bei televizijai. Viena tokių priemonių yra užsienio komunistų partijos arba ki-tais vardais prisidengusios organizacijos.

Vienas ryškiausių tokios akcijos pavyzdžių yra latvis I. Leščinskis, kuris ilgai dir-bo KGB tarnyboje ir 1978 m.

Švedų teisininkas ir publicistas, daugelio knygų bei straipsnių au-torius BERTIL HAGGMAN kalba Edmontono laisvės tarybos suren-gtoje iškilmėje apie Trečiąjį pasa-ulinį karą, vykstantį jau dabar

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įraš knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412 P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Bostonietė Elena Vasyliūnienė jau trečią kartą savo tapybos darbų parodą gegužės 13 d. surengė viešojoje Cambridge bibliotekoje, kuri yra netoli Harvardo universiteto. E. Vasyliūnienė yra baigusi Vytauto D. universiteto humanitarinių mokslų fakultetą, penkerius metus lankiusi Kauno konservatoriją. Pensininkės dienas dabar skiria darbui su teptuku ir dažais. Parodai buvo sutelkusi 18 savo kūrinių.

Julijai Švabaitei-Gylienei buvo skirta gegužės 17 d. vakaronė Čikagoje, Jaunimo centro kavinėje, surengta JC moterų klubo. Lig šiol J. Švabaite daugiausia buvo žinoma kaip poetė. Kai laimėjo "Draugo" 1984 m. romano konkurso premiją už "Stiklinius ramentus", daug kam kilo klausimas, kaip ją dabar vadinti — poetė ar beletristė? Įvardiname žodyje poezijos ir beletristikos santykius apamai ir J. Švabaitės kūryboje aptarė N. Jankutė-Užabalienė. Pati J. Švabaite prisipažino, kad pirmiausia ji yra poetė, o beletristiką laiko tik bandymu gyvenimą atskleisti platesnėje skalėje. Ji taipgi kalbėjo apie premijuotą romaną "Stikliniai ramentai", kuriame vaizduojamas alkoholio gyvenimas. Humoristinė ištrauka iš romano skaitė Algirdas T. Antanaitis su savo dukra.

Filisterių skautų sąjungos Čikagos skyrius, vadovaujamas pirm. Svajonės Kerelytės, gegužės 12 d. didžiojoje Jaunimo centro salėje surengė dabartinių lietuvių kompozitorių kūrinių koncertą. Tuos kūrinius atliko muz. Petro Aglinsko vadovaujamas kamerinis jaunų instrumentalistų "Loop Group" ansamblis, turintis dešimtį muzikantų ir dirigentą J. MacDonald. Koncertas buvo pradedamas Osvaldo Balakausko fortepijonui ir violončelei skirta "Retrospektiva". Toliau skambėjo Vytauto Barkausko "Muzikiniai kontrastai" fleitai, mušamiesiems ir violončelei. Ansamblis su sol. Dalia Kučėnienė atliko Petro Aglinsko kūrinių "Uždangis", kurio žodžiai yra paimti iš Henriko Nagio eilėraščių rinkinio "Broliai baltieji aivarai". Antrojoje programos dalin buvo įjungta Felikso Bajoro "Siuita septetui", Antano Rekašius "Sonata fleitai solo", Broniaus Kutavičiaus "Mažasis spektaklis", skirtas balsui (sol. D. Kučėnienė), dviem smuikam ir dviem fortepijonams. Šiai kompozicijai panaudoję poeto Sigito Gedos žodžiai. Kamerinis "Loop Group" ansamblis savo koncertuose atlieka naujausią modernią muziką. Jį remia Ilinojaus meno institucijos.

Niujorko tautinių šokių ansamblis "Tryptinis", įsteigtas ir vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės, savo veiklos 35 metų sukaktį paminėjo specialiu koncertu gegužės 25 d. Bruklne, Kultūros židinyje. Ansamblis yra turėjęs 340 šokių, apie 315 pasirodymų. Jo repertuare yra 76 šokiai. "Tryptinis" dabar sudaro jaunųjų ir studentų grupės. Į sukaityvinių koncertą įsijungė ir veteranais vadinami buvusieji šokėjai. Talkino lituanistinės Maironio mokyklos mažieji šokėjai, kuriems vadovauja "Tryptinio" auklėtinis Raimundas Balsys, ir "Harmonijos" kvartetas su vadovu Viktoru Raliu. Orkestrėlių sudarė pianistės Dalia Sakaitė, akordeonistai — Vytautas Strolia, Antanas Mažeika. Tautinių šokių pynė buvo padalinta į penkias dalis. Programą pirmąja dalimi "Kai aš mažas buvau" pradėjo mažieji Maironio mokyklos šokėjai. Kitas keturias dalis — "Žaliojo lankelį", "Pails tau renkelės", "Subatos vakarėli", "Rūtėlė skinu, vainiką pinu" atliko "Tryptinio" jauniai, studentai ir veteranai. Tarpus liaudies dainomis užpildė "Harmonijos" kvartetas. Rengėjų komiteto pirm. G. Žemaitaitis perskaitė "Tryptinio" vadovė J. Matulaitienė atsiųstus sveikinimus: generalinio Lietuvos konsulo A. Simučio, JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkaus, švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūno, LB Niujorko apygardos pirm. A. Vakselio, Lietuvių tautinių šokių instituto pirm. G. Gobienės, Toronto "Gintaro" ansamblio vadovų Juozo ir Ritos Karasiejų, Hamiltono "Gyvataro" vadovės G. Breichmanienės, Čikagos "Grandies" vadovės I. Smieliauskienės ir kt. Visi dalyviai sugiedojo "Lietuva brangi". Rengėjai vadovė J. Matulaitienei įteikė gėlių, padėkos adresą su visų šokėjų parašais. Oficialioji dalis užbaigta J. Matulaitienės padėkos žodžiu.

V. Kst.

Ispūdžiai ir mintys

Čiurlionis Stasio Ylos monografijoje

VACYS KAVALIŪNAS

Ar galima išaiškinti, ką jaučia siela?

M. K. ČIURLIONIS

1984 m. pasirodė dvi knygos, žvelgiančios į didįjį mūsų kūrėją: Stasio Ylos "M. K. Čiurlionis — kūrėjas ir žmogus" ir Aleksio Rannito "Mikalas Konstantinas Čiurlionis — Lithuanian Visionary Painter".

Koks skaudus sutapimas: ir Stasys Yla, ir Aleksis Rannitas išskubėjo į pasaulį, kurio melodija ir dvasia kyla bei sklaidžiasi iš Čiurlionio garso ir spalvų poezijos.

Ir dar vienas abiejų šių knygų panašus bruožas: ir vienas, ir kitas, remdamiesi Čiurlionio kūryba, įsiekia filosofinę jo minties pagrandų. St. Yla savo knygos pabaigoje pabrėžia tris pagrindines mūsų didžiojo kūrėjo minties pakopas: gamtinę-realinę, žmogišką-dramatinę ir rekšinę-transcendentinę.

Prie filosofinės Čiurlionio minties sustoja ir A. Rannitas. Viename iš pagrindinių savo monografijos straipsnių "Jieškant filosofinių pagrindų" (In Search of a Philosophical Background) jis teigia, kad kai kurių menininkų kūryboje atsiskleidžia ir tam tikras metafizinės plotmės pasaulio bruožas: *certain principles of metaphysical order*.

Ir tai ne be pagrindo. E. H. Gombrich knygos "The Story of Art" teigimu, mes negalime atskirti to, ką matome, nuo to, ką žinome ir ką tikime. Tad ir menininko kūryboje atsiskleidžia ir jo pasaulėžiūra, ir pasaulėjauta, ir filosofinė mintis bei pasaulio vizija, ir pagaliau žmogaus situacija gyvenimo kelyje likimine-egzistencine prasme.

Čia tačiau paliekame A. Rannito knygą ir drauge su St. Yla leidžiamės Nemuno pakrantėmis į Druskininkus, į Čiurlionio tėviškę ir jo namus, su kuriais jis nuo mažų dienų intymiai buvo suaugęs. Ir pagaliau į džiūkiškos gamtos plotus, kurios garsai ir spalvos, mistinė-dvasinė melodija buvo susiliejęs ne tikta su mūsų didžiojo kūrėjo siela, bet ir su vidinio jo peizažo erdve.

Iš čia, iš Džiūkijos miškų, kur, paties Čiurlionio žodžiais, *girdi pušų šnabždesį, tokį rimtą, tartum tau kažką sakytų*, iš amžinybės aidais skambančios Nemuno giesmės plotų, per Plungę, Varšuvą ir Leipcigą išėjo šis *fenomenas, mįslė ir sfinksas*, ši, meno istoriko E. Rotersio žodžiais, *europinė sensacija*. Sensacija, kurios tapybos jautrumas paveikslams teikia ypatingo grožio (H. Goepfert).

Tačiau kelias, kuriame Čiurlionis atsiskleidė muzikine ir tapybine kūryba, nebuvo lengvas. Dažnai trūko ir maisto, ir drabužių, ir žmoniškesnės pastogės. Net ir vestuviniam drabužiam-eilutei pasiūdinti reikėjo skolintis pinigų. Ir ne visi skubėjo su paskola.

Dar skaudžiau tai, kad Čiurlionis daugelio savųjų buvo ne tiktais nusiprastas, ne tiktais neįvertintas, bet net ir niekinamas. M. Biržiškai jis — *genialus diletantas*, o P. Cvirkai Čiurlionio galerija — *kapinynas, kurį taip saugo mistiška, pūvančia, nesveika dvasia visų aukštinais Čiurlionis*.

O Čiurlionis tenorėjo būti suprastas. Tai yra pabrėžęs pats: *Norėčiau, kad mane suprastų*. Deja, nesuprastas, neįvertintas ir degdamas kūrybine ugnimi, meteorais praėjo gyvenimą nuo Druskininkų ligi Rasų kapinių Vilniuje, kur jis, mirties valandą nuriėdęs jo veidu dviem paskutinėm asarom, buvo palaidotas.

Ir tik tada, kapinių erdve nuaidėjęs motinos raudai, baidus graudulys perbėgęs visus.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

Galbūt buvo pajusta, kad palaidotas didysis nepažįstamas. Taip Čiurlionį *O Grande Desconhecido* pavadino dviejų profesorių meno istorikų F. Cavalli ir H. Bullota studija portugalų kalba.

Žodžiai *didysis nepažįstamas* primena A. Silvaire žodžius, pasakytus apie kitą didįjį mūsų kūrėją — O. V. Milašų, palaidotą Fontainebleau kapinėse, *vieną pačių didžiųjų poetinių genijų: l'un des plus grands génies poétiques*.

Belgi nei Čiurlionis, nei Milašius nesustoję paskutinėse savo žemės kelio stotyse. Ir vienas, ir kitas, nesuprastas ir nepažintas, ypač daugelio savųjų, iškeliavo ir vis dar tebekeliauja už savo krašto ribų, užima vis tvirtesnę poziciją — vienas literatūros, kitas tapybos pasaulio plotuose.

Čiurlionis šiandien jau yra žinomas kaip bene pirmasis abstrakcinio meno kūrėjas. Tai yra tvirtinės poetas ir meno istorikas A. Rannitas, tai yra pabrėžė ir kai kurie kiti Vakarų pasaulio žymūs šios srities autoritetai.

Meno istorijos pasaulyje tebėra neatsakyta ir Čiurlionio tapybos santykių su muzika klausimas. Teigiama Čiurlionį turėjus sinestetinę dovaną — matyti garsus. Tai, žinoma, nėra nauja nei muzikos, nei literatūros pasaulyje. Prancūzų poetas Rimbaud savo eilėraštyje "Balsiai" (Les voyelles) yra paskelbęs net ir garsų spalvų abėcėlę: *A juodas, E baltas, I raudonas, U žalias, O mėlynas...* Ar Rimbaud iš tikrųjų garsus matė, nežinia. Kai kas tuo abejoja, kai kas visiškai netiki.

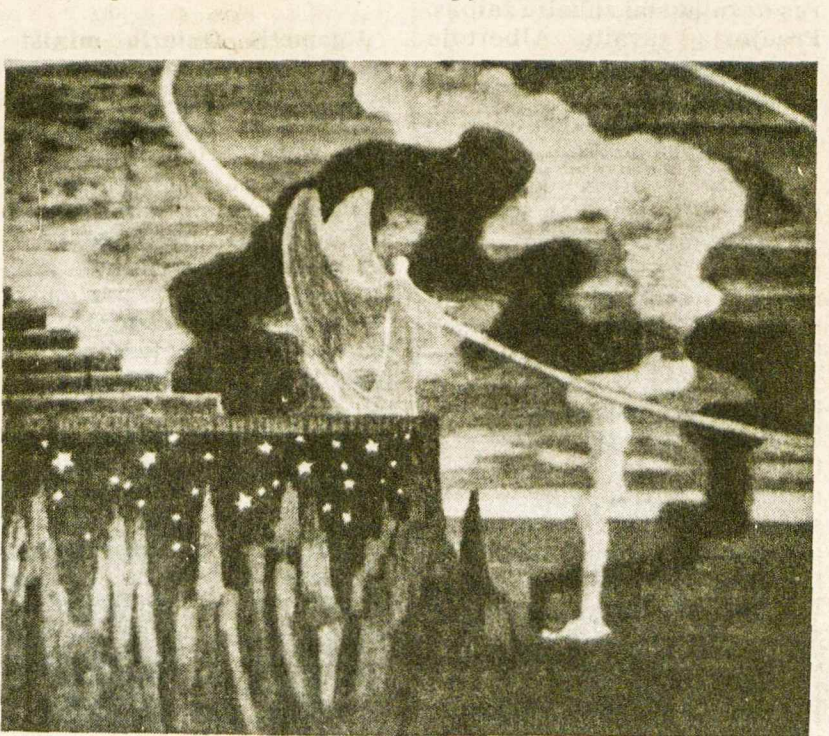
Tačiau vargu ar atmetina mintis, kad vieni poįjūčiai sukelia kitus ir kitos rūšies poįjūčius. Ir čia žmogaus vidaus pasaulio prasme bene bus reikšmingas kito žymaus prancūzo poeto Baudelaire eilėrašcio "Correspondances" minčių, pagal kurią kvapai, spalvos ir garsai susisiečia ir vieni poįjūčiai veikia kitus: *Les parfums, les couleurs et les sons se repondent*.

Argi mums nieko nesako A. Baranausko "Anykščių šilelio" kvapai, kur poeto santykiai su gamta atsiskleidžia ne tiktais estetiniais poįjūčiais — regėjimu ir girdėjimu, bet ir uosle? O Milašius "prisiminimų spalva" ar Šatrijos Raganos "meilus kvapas"... Čia Milašius ir Š. Ragana fizinio pasaulio daiktus nutvieskia dvasinė žmogaus būsenos šviesa.

Žinoma, nelengva žmogui būti ne pasaulio centre ir visko nematuoti savais matais. Tad kartais ir esame šventai įsitikinę, kad tai, ką mes matome, būtinai — ir tik tai — turi matyti ir kiti. Čia bene būtų pati geriausia viena Čiurlionio literatūrinio vaizdello personažo klausimo prasmė: *Pasakyk, kokia yra žalia spalva?*

Ar Čiurlionis sąmoningai įsiekiojo tapybos ir muzikos sintezę, nežinia. Taip pat neaišku — bent iki šiol niekur neradau tai teigiant — ar spalvos sukelia garsines melodijas. Tačiau daugelis žymių meno istorikų bei kritikų pabrėžia Čiurlionio tapybos muzikinį charakterį.

Ir ne tik tai, kad kai kurie Čiurlionio paveiksai turi muzikinius pavadinimus — simfonija, sonata, šerco, allegro, andante, finale, bet ir dažnu atveju yra muzikinės nuotikos, skambą kaip melodija. Meno kritiko Carmiono von Wiegando žodžiais, Čiurlionis pats *pirmasis atsisakęs bet kokių sužeto ir savo išraiškos įsikišimo linijoje bei spalvoje, nukreiptoje į muziką*.

Dail. MIKALOJAUS-KONSTANTINO ČIURLIONIO kūrinys "Auka". Jo slėpinga, originali kūryba vis plačiau garseja pasaulyje

Torontiško "Atžalyno" šokėjai L. TRUMPICKAITĖ ir V. DAUGINIS "Vilniaus" paviljone meninės programos metu. Atžalyniečių šokius stebėjo daug kitataučių

Nuotr. B. Tarvydo

Ateitininkų kongresas Čikagoje

Juo bus paminėta deimantinė — 75 metų veiklos sukaktis

Pentadienis, rugpjūčio 30 — Ateitininkų namuose

12.00 Dalyvių registracija ir susipažinimas su kongreso tvarka.

2.00 Kongreso darbo posėdis. Ateitininkų federacijos valdybos ir atskirų sąjungų (sendraugių, studentų, moksleivių ir jaunųjų) organizaciniai klausimai bei svarstybos.

7.00 Meno parodos atidarymas. 7.30 Susipažinimo vakaras Jaunimo centre. Jaunųjų menininkų bei kūrėjų vakaras. Po programos šokiai viršutinėje salėje, grojant "Aido" orkestrui. Kavinėje — užkandžiai ir pasisvečiavimas vyresniesiems.

Šeštadienis, rugpjūčio 31 — Jaunimo centre

8.30 v. ryto Registracijos tsa.

9.00 Šv. Mišios, skirtos deimantinio jubiliejaus sukačiai paminėti. Vyriausias koncelebrantas ir pamokslininkas — J. E. vysk. P. Baltakis, OFM.

10.15 Oficialus kongreso atidarymas. Rengėjų komiteto atidarymasis žodis. Vėliavų įnešimas, malda, himnai. Prezidiumo, sekretoriato ir komisijų sudarymas. Prezidiumo žodis.

10.45 Bendras posėdis. Kun. dr. Valdemaro Cukuro paskaita "Ateitininkija kryžkelėje". 11.45 Atskirų sąjungų svarstybos ta pačia tema.

1.00 Pertrauka. Užkandžiai Jaunimo centre kavinėje. 2.15 Sendraugių, studentų, moksleivių ir jaunųjų sąjungų atskiri posėdžiai — konferencijos. 3.45 Bendras posėdis. Dr. Kęstutis Skrupskelio paskaita "Krikščioniškos ir marksistinės kultūrų konfrontacija".

4.45 Atskirų sąjungų svarstybos ta pačia tema. 6.00 Vakariėnė.

7.30 Tėvynės vakaras, skirtas mirusiems, žuvusiems ar nukankintiems ateitininkams, o taip pat ir tragikiems tautos momentams kaip tremimai, partizanų kovos, areštai, teismai, kurie tebevyksta ir dabar.

I. Seselių kazimieriečių sode žodžio ir muzikos forma bus prisiminti ateitininkai, kurie žuvo nepriklausomybės, partizaninės

ir dabartinės kovose už tikėjimo laisvę ir tautinį atsiprendimą.

II. Eisena iš sodo į Šv. Mergelės Marijos Gimimo šventovę Marquette Parke.

III. Susipažinimo valanda su specialia muzikine bei žodine programa ir Švenčiausiojo palaiminimu.

Sekmdienis, rugsėjo 1 — Jaunimo centre

8.30 v. ryto Registracijos tsa.

8.30 Paskirų vienetų posėdžiai.

10.00 Iškilmingas kongreso posėdis.

I. Vėliavų įnešimas, malda, himnai. Federacijos valdybos žodis. Garbės prezidiumo sudarymas, sveikinimai žodžiu ir raštu.

II. Bendras posėdis dr. Vytauto Vardžio paskaita "Lietuva ir išeivija".

12.00 Petrauka. Užkandžiai Jaunimo centre kavinėje.

1.15 Atskirų sąjungų svarstybos tema "Lietuva ir išeivija". 3.00 Iškilmingos šv. Mišios Ne-kaltai Pradėtiosios Marijos šventovėje Brighton Parke. Vyriausias koncelebrantas ir pamokslininkas — Čikagos kardinolas J. Bernardin.

6.00 Kongreso pokylis "Condesa Del Mar" salėje, Alsip, Illinois. Speciali programa ir šokiai grojant "Aido" orkestrui.

Pirmadienis, rugsėjo 2 — Jaunimo centre

10.00 v. ryto Bendras baigiamasis kongreso posėdis.

I. Vedamoji mintis — "Žvelgiant į paskutinįjį šimtmečio ketvirtį".

II. Veiklos gairių, pateikimas, svarstybų susumavimas, nutarimų priėmimas, kongreso uždarymas.

12.00 Padėkoti ir vilties šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje.

Vyriausias koncelebrantas — J. E. vysk. V. Brizgys.

Pamokslas — Federacijos dvasios vado kun. dr. V. Cukuro.

Po mišių — laisvas laikas, pabendraavimas Jaunimo centro kavinėje ir skirstymasis į namus su pasiryžimu tinkamai ir aktyviai įsijungti į jubiliejinį metų darbus bei svarstybas savo vietoje, o po metų vėl susirinkti į jubiliejinį metų užbaigimą.

Atsiusta paminėti

Nijolė Sadūnaite, UN SOURIS AU GOULAG. Journal d'une catholique lituanienne 1975-1983. Preface du Pere V. Mincevičius. Traduction du texte italien publié par le Service d'Information Lithuanien ELTA-PRESS/Rome. Aide à l'Eglise en detresse (B.P. 1-78750 Mareil-Marly CCP: Paris 22-223-50 D).

LIETUVIŲ IŠEIVIJOS SPAUDOS BIBLIOGRAFIJA 1975—1979. Bibliografinius duomenis surinko Povilas Gaucys, redagavo ir rodyklę sudarė Jonas Dainauskas. Išleido Lituanistikos instituto leidykla (2422 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629, USA) 1984 m., 414 psl.

METMENYS, kūryba ir analizė, 49, 1985. Ilustruota dailės darbais R. Augučio, Z. Mikšio, Giedrės Žumbakienės. Redaguoja Vytautas Kavolis, administruoja Marija Paškevičienė (3308 West 62nd Place, Chicago, IL 60629, USA). Numerio kaina — \$5, metinė prenumerata — \$10.

TAUTOS GYVYBĖ, politinis, literatūrinis, tautinio sąmoningumo žurnalas (tekstas — rašoma į mašinėlę, spausdintas offsetu). Redaktorė — Birutė Kemežaitė (7124 So. Mozart St., Chicago, IL 60629, USA). Leidėjas — Lietuvių tautinio sąmoningumo sąjūdis. Metinė prenumerata — \$12. Išeina 4 kartus per metus.

AIDAI, kultūrinis žurnalas, 1985 m. 3 nr. Straipsniai: J. B. Laučka, Keletas žvilgsnių į Lietuvos 1922 metų konstituciją; dr. V. Vyčinas, Asmenybiškumas Ibseno dramose; Kęstutis K. Girnius, Sovietinis teroras pirmaisiais pokario metais; K. Trimakas, Išeivijos lietuvių jaunimas pasaulyje. Novelė "Neskinknepražydusios gėlės". P. Orintaitės, eilėrašciai Č. Masaičio. Skyriai — "Is minties ir gyvenimo", knygų recenzijos. Vyr. red. dr. Leonardas Andriekus, OFM, administratorius B. Ramanauskas, OFM (361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA). Metinė prenumerata \$20 JAV.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:
		90 dienų termin. indėlius 8 1/4 %
		180-185 d. termin. ind. 8 1/2 %
Pirmadieniais	10-3	term. indėlius 1 metų 8 3/4 %
Antradieniais	10-3	term. indėlius 2 metų 9 %
Trečiadieniais	10-3	term. indėlius 3 metų 9 1/2 %
Trečiadieniais uždaryta		pensijų s-ta 9 %
Ketvirtadieniais	10-8	spec. taup. s-ta 7 1/2 %
Penktadieniais	10-8	taupomąją s-ta 7 %
Šeštadieniais	9-1	depozitų-čekių s-ta 6 %
Sekundadieniais	9-12.30	

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. • Telefonas 536-5936 ir
• Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOUS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuilenei

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.
Antanas Genys (416) 231-2839
Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate
Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechanikai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Europos vyrų krepšinio pirmenybės

Dabartiniai ir nepriklausomos Lietuvos laimėjimai

K. BARONAS

Esu aprašęs Europos vyrų krepšinio pirmenybes, oficialiai laimėtas Sov. Sąjungos. Tačiau tikrovėje šią pergalę atnešė rusų pavergtų tautų atstovai, ypač žaidžiant svarbias rungtynes keturiem lietuviams, kurie ir toliau pratęs nepriklausomos Lietuvos pergalių grandinę. Jos negalėjo nuslėpti ir vilniškis "Sportas" VI.4 savo straipsnyje "Europos vyrų krepšinio pirmenybės — 50 metų". Ten jis pažymėjo, kad Lietuva du kartus — 1937 ir 1939 m. laimėjo Europos meisterio vardą.

Europos vyrų krepšinio pirmenybėse daugiausia taškų Sov. Sąjungai iškovoję A. Sabonis — 160, latvis V. Valters — 131, R. Kurtinaitis — 124, V. Chomišius — 87, S. Jovaiša — 54.

Po žaidynių žurnalistas sudarė šį geriausių Europos penketuką: A. Sabonis (Lietuva), V. Valters (Latvija), D. Petrovičius (Jugoslavija), D. Štrepas (V. Vokietija) ir Martinas (Ispanija).

Tarptautinė mėgėjų krepšinio s-ga išrinko tris geriausias 1984 m. pasaulio krepšininkus. Pirmą vietą atiteko amerikiečiui, antra buvo paskirta mūsikiui A. Sabonui.

Taigi šiemetinės krepšinio pirmenybės buvo sukaitytos — pirmos Europos vyrų krepšinio pirmenybės įvyko Ženevoje 1935 m. Jas laimėjo Latvija, todėl Europos krepšinio s-ga lietuviams pavedė surengti 1937 m. antras senoji žemyno pirmenybės. Joms latviai puikiai pasiruošė: vyriausybės deka buvo įrengta didžiulė sporto salė, talpinanti 4.000 žiūrovų, o pačias pirmenybes globojo Latvijos prezidentas dr. Ulmanis.

Latviai ignoravo

Lietuva anuomet nebuvo pirmenybių favoritu. Į mūsų rinktinę latviai nekreipė jokio dėmesio. Rinktinės žaidėjas L. Baltrušas (gyvena Australijoje) savo įspūdiuose rašo: "Kas liečia 1937 m. Europos krepšinio pirmenybes, mes Rygoje buvome apgyvendinti ne "Romos" viesbutyje, kur tik išrinktieji ir tolimesni kaimynai buvo apgyvendinti, bet netoli stoties "talkučkos" "Exelsior" viesbutyje, kuris visai neblogas buvo mūsų sąlygose, neskaitant, kad kiek toliau nuo žaidimų stadiono. Daugiausiai mūsū nustebo, kad traukiniui įriedant į Rygos stotį, mūsų nepasitiko nė vienas oficialus žaidynių rengimo atstovas ir tik deka iš paskirto lietuvių palydo-

vo sužinojome, kur esame numatyti apgyvendinti. Vietos lietuviui sakė, kad tą patį rytą kitu traukiniu atvažiuojo užsienio krepšininkai buvo sutikti stotyje su orkestru ir visokiais draugiškumui įrodyti mandrumais..."

Jau pirmose laimėtosse rungtynėse prieš Italiją 22:20 lietuviai parodė "aštrius nagus". Antrame susitikime paklūpė viena favoritą — Estiją 20:15, vėliau Egiptą 21:7, Lenkiją 32:25 ir lemiamame susitikime — Latviją 24:23. Šiomis pergalėmis Lietuva tapo 1937 m. Europos meisteriu.

Džiaugėsi Lietuva

Mūsikiškai, vykdamai traukiniu iš Rygos, kiekvienoje Lietuvos geležinkelio stotyje buvo sutinkami minios žmonių su gelėmis, ypač jaunimo, prašančio visų žaidėjų autografų.

Iškilmingas sutikimas įvyko Kaune. Laikinoji sostinė buvo ištuštėjusi, nes beveik visi gyventojai buvo subėgę į stoties peroną, aikštę ir Vytauto prospektą. Čia sveikinimo kalbas pasakė Kūno kultūros rūmų direktorius Augustas, miesto burmistras Merks, kariuomenės atstova plk. Šarauškas, "ASK" pirm. Lukošius, Šaulių S-gos vadas plk. Saladžius ir kt. Į sveikinimus trumpai atsakė rinktinės kapitonas Kriaučiūnas: "Mes padarėme ką galėjome ir ko jūs norėjote".

Rungtynės Kaune

Trečios Europos krepšinio pirmenybės įvyko Kaune 1939 m. Jas plačiai aprašė a.a. Jonas Narbutas knygoje "Sportas nepriklausomoje Lietuvoje 1937-1939 m."

"Kauno didžiosios sporto halės statyba buvo pradėta tik šešiais mėnesiais belikus iki III-čiųjų Europos krepšinio pirmenybių. Todėl ji vyko amerikoniška sparčiai, dirbant be pertraukos — dieną ir naktį, lyjant ar snigiant ir buvo baigta rangovų pasižadėta data, t.y. gegužės mėn. 15 d. taip, kad mūsų krepšinio rinktinė jau galėjo pradėti treniruotes naujoje salėje, prirasdama prie naujų grindų, naujų krepšių ir naujos erdvės. Salėje buvo įrengta apie 3.600 sedimų vietų ir daugiau kaip 6.000 stovimų. Faktiniai salėje tilpo dar gera tūkstantinė daugiau, nes viename jos gale nebuvo įrengtos tribūnos.

Halės statyba kainavo 400.000 litų ir nemažai buvo tokių, kurie priekaištavo, kam šiai statybai vienu metu išmetama tokia milžiniška suma pinigų. Dar jos ne (Nukelta į 9-tą psl.)

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vietai prieš Afganistano kaimus pradėjo naudoti aukštai skrendančius bombonešius naikintuvus. Menkai apginkluotiems partizanams sunku ginti tuos kaimus. Partizanų judėjimą sovietai seka radarais, prieš juos naudoja tolimo skrydžio raketą, minas tiekimo keliuose. Pasak B. Rabbano, kovas tegali užbaigti geresnis partizanų apginklavimas, sustiprintas tarptautinis spaudimas Sovietų Sąjungai, reikalaujantis jos kariuomenės dalinių atitraukimo iš Afganistano.

Sausa vasara sukėlė daug gaisrų Kanados miškuose. Lig šiol labiausiai nukentėjo Britų Kolumbija, kur nuo š. m. balandžio 15 d. gaisrai sunaikino beveik 150.000 hektarų miško. Gesinimui jau išleista \$24,6 milijono. Šiame laikotarpyje buvo apie 1.400 gaisrų, kurių beveik 600 tebėra neužgesinti. Su gaisrais kovoja 3.600 vyrų. Vienas gaisras artėja prie 1.600 gyventojų turinčio Canal Flats miestelio. Miško gaisrus dažniausiai sukelia žaibai. Praėjusią savaitę Albertoje buvo kovojama su dviem miško gaisrais, Manitoboje — su 11. Labradore gaisrai sunaikino 1.800 hektarų miško.

Naujos kritikos susilaukė finansų ministerio M. Wilsono Kanados biudžetė uždėtis 10% prekybos mokesčiai pagalbinėms sveikatos apsaugos priemonėms, kurios parduodamos be recepto. Mokestis įsigaliojo liepos 1 d. Jis gerokai pabrangino švirkštus, kurie yra kasdien reikalingi sergantiems cukragine. Pabrango ir aspirinas, kuriuo bandoma sustabdyti ne tik galvos, bet ir artroch skausmus. Mokestis taipgi palietė vidurių reguliavimo piliules, tabletes ir sirupą kovai su kosuliu bei daug kitų reikmenų. Ešą dėl to prekybos mokesčio daugiausia nukentės neturintys pensininkai, turintys daug negalavimų, ir kiti ligoti asmenys.

Taikos šalininkus jungianti "Operation Dismantle" grupė amerikietišku skriejančiu bombų bandymus Kanadoje bandė sustabdyti aukščiausio šio krašto teisme. Buvo teigiama, kad vyriausybės duotas sutikimas yra nelegalus, nes jis pažeidžia Kanados konstitucijoje užtikrintas žmogaus teises. Teismas valdžios padarytą sprendimą pripažino teisėtu. Pralaimėta byla kainavo \$50.000. Teismo išlaidas turėjo padengti bylą pradėjusi "Operation Dismantle" grupė, kurios pastangos iš tikrųjų tarnavo sovietinei propagandai, tariamai Maskvos "taikai". Teisingumo ministeris J. Crosbie dabar paskelbė, kad sovietinės "taikos" šalininkams ty išlaidų nereikės padengti, nors jas savo sprendime buvo paskyręs aukščiausio teismo. Padaryta nuolaida dabar skatins kitas kvailiančias grupes kreiptis į aukščiausiąją Kanados teisimą su absurdiškais reikalavimais ir šią instituciją užversti nereikalingomis bylomis.

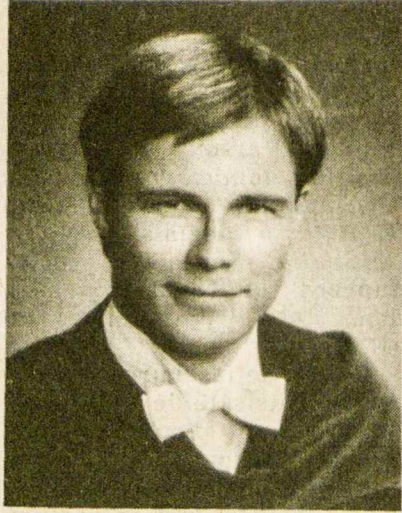
Ilgametis Ontario ministeris L. Grossmanas tvirtai laikėsi konservatorių vyriausybės ir netgi norėjo tapti partijos vadu, bet pralaimėjo F. Milleriui, kuris po parlamento rinkimų sudarė mažumos vyriausybę. Jon įsijungė į L. Grossmanas, patenkintas politiniu darbu Ontario parlamente. Reikalai pasikeitė, kai valdžią perėmė D. Petersono liberalai ir kai konservatoriai tapo opozicine partija. Spaudoje rašoma, kad L. Grossmanas jau grįžo advokatūron. Nors jis tebėra parlamente, dalį savo laiko skirs kaip patarėjas vienoje Toronto advokatų įstaigoje. Priežastis paprasta: būdamas ministru L. Grossmanas gaudavo metinę \$72.000 algą, o dabar kaip eilinis parlamento narys gauna tik \$45.000. Jam, matyt, su tokia suma sunku pragyventi, reikia papildomų pajamų.

ASTA R. KLIČIUTE-STASKEVIČIENĖ, Inos ir inž. Algio Kličių dukte, baigusi civilinę inžineriją. Prancūzišką pradžios mokyklą ir gimnaziją baigė Montrealyje. Baigusi Marianopolio kolegiją, gavo stipendiją įstoti į McGill universitetą. Ten metus studijavo architektūrą. Pakaitusi fakultetą, šiemet baigė civilinę inžineriją, gaudama "British Ass. Medal" už pasižymėjimą moksle, "McGill Alumni prize" ir "University scholar". Asta yra baigusi lituanistinę mokyklą, uoli "Gintaro" ansamblio kanlinkė ir šokėja, ilgametė skautė, šiuo metu Montreale "Neringos" skautų tunto tuntininkė. 1983 m. ištekojo už inž. Lino Staskevičiaus.

KESTUTIS BARTUSEVIČIUS, šiais metais baigęs struktūrinę inžineriją magistro laipsniu Toronto universitete. Civilinę inžineriją buvo baigęs 1977 m. bakaluro laipsniu (B. A. Sc.). Dirba Toronte "Marshall Macklin Monaghan" inžinierių bendrovėje. Domisi sportu ir yra "Aušros" krepšininkas. Yra sukūręs lietuvišką šeimą ir dalyvauja Toronto lietuvių gyvenime

ŠARŪNAS GVERZDYS, B.Sc., M.D., iš St. Catharines, Ont., šiemet baigęs mediciną Western universitete Ontario Londone. Stažą atlieka Sv. Juozapo ligoninėje Londone. Paskutiniai studijų metais buvo savo kurso studentų pirmininku ir baigimo išlaidas kalbėjo ju vardu kaip "valdiatorian". Prieš tai buvo baigęs aukso medaliu farmaciją ir toksikologiją

Skautų veikla

• Liepos 6 d. Wasagoje įvykusiame skautininkų-kių lauzė dalyvavo didelis būrys brolių ir sesių. Lauzo metu rajono vadai įteikė skautininkams Kazakevičiui, Skriniskui ir Dambarui 50 metų lietuviškos skautybės tarnybos žymenis. Sesei Birutei ir Mečiui Abromaičiams tarime nuosirdų aciu už skautišką priėmimą.

• Pas "Rambyną" tunto tiekimo skyriaus vedėją s. J. Dambargą galima gauti visų skautiškų ir praktiškų specialybių ženklų. "Skautybė berniukams" ir kitų vertingų knygų vadovams. Tel. 536-1433.

• Liepos 9 d. "Rambyną" tunto vadijos posėdyje dalyvavo visi aktyvūs tunto vadovai ir nustatė gaires ateinančios sezono veiklai bei svarstė kaip suaktyvinti skautų dr-ės ir sk. vyčių veiklą.

• Kanados skautų sąjungos 6-toji džiamborė Guelph, Ont., sėkmingai praėjo. Joje dalyvavo 10.000 skautų 11-17 metų. Mūsų skautai šioje svetovėje nedalyvavo.

• J.v.s. H. Stepaitis paaugojo 16 egz. knygos "Skautybė berniukams". Skautiškas aciu. D. Barzdžiūtė

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
8 1/4 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4 % už 1 m. term. indėlius
9 % už 2 m. term. indėlius
9 1/2 % už 3 m. term. indėlius
9 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2 % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:
už asmenines paskolas nuo 11 1/2 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 10 1/2 %
2 metų 11 %
3 metų 11 1/2 % (fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 % (variable rate)

AKTYVAI virš 44 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149
M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
Įstaiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6
Alfonas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių lėd mortgičių. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas st. west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
SOUTH KINGSWAY — bendranamyje (Condominium) didelis, saulėtas 3-jų miegamųjų kampinis butas su dviem prausyklom. Ypatingas vaizdas miesto, High Park ir ežero. Kaina \$86,900.
HIGH-PARK — BLOOR, puikūs, 14 kambarių namas; privatus įvažiavimas, dviračių garažas. Labai gražiai prižiūrėtas, \$275,000.
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visų automobilių mechanikos pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošius

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamas langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo sturmo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas.
Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamilton, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

Kanados lietuvių sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas Toronto lietuvių Šv. Jono Kr. parapijos salėje 1949 m. rugsėjo 4-5 d.d. Pirmoje eilėje iš kairės: dr. J. Sungaila, A. Rinkūnas, neatpažintas, M. Yokušynienė, Pr. Rudinskis, G. Jonušienė (dabar Zarkis, JAV-se), J. Blūzas, V. Užupis; antroje eilėje iš dešinės: K. Žukauskas, A. Bajorinas, neatpažintas, J. R. Simanavičius. Kitų tuo tarpu nepavyko atpažinti

“Vilniaus” paviljonas — ne laiko gaištis

A. KALNIUS

Vien tikrai žinoti, kad yra kažkoks “Vilniaus” paviljonas, neužtenka. Reikia jį nueiti bent keliom valandom, susipažinti su jo tikslais, stebėti jame vykstančius renginius, sekti lankytojų nuotaikas ir išvysti programos dalyvių meninių pastangų vaisius, tada tikrai paaiškės šio didžiulio, mums dar ne visai įprasto, renginio nauda mūsų tautinei kultūrai. Aš apie tai užsimenu todėl, kad be paviljono entuziastų atsiranda ir priešininkai nusiteikimo mūsų — kam, girdi, jo reik, tai tik pinigų edžia ir laiko gaištis.

Tai netiesa. Visų pirma reikia žinoti, kad šis renginys yra skirtas kitataučiams, siekiant supažindinti juos su mūsų lietuviškąja kultūra ir rūpestiais. Argi tai yra neprasminga? Šiuo klausimu man teko kalbėti su “Vilniaus” karalaitės Indre. Ji paviljone kiekvieną dieną praleido valandų valandas, priminėdama svečius, kitataučiams aiškindama programinius įvykius, ir kiek įmanoma, supažindindama juos su mūsų tautos kultūrinėmis apraiškomis bei atsakinėdama į jų klausimus. Jina yra patyrusi, kad Vilniaus paviljoną aplankė 50%, o kartais net žymiai daugiau nelietuvių kilmės žmonių. Jų tarpe esą pasitaikę tokių, kurie apie Lietuvą niekad nieko negirdėjo ir nežino kur ji esanti. Šiems smalsuoliams Indrė atmerkė akis, ir jie Lietuvą išvydo ant Baltijos jūros krantų kaip seną ir kultūringą tautą. Ogi ir jie patys paviljone pastebėjo skirtingą gyvenimo aplinką, naujus kultūrinius pavaldus, kitokius papročius ir t.t. Vadinasi, “Vilniaus” paviljono lankytojai, ypač mums draugų etninių grupių, su kuriais mes turime bendrus prie-

šius ir vedame bendrą kovą už savo tautų laisvę ir garbę, yra mūsų bendro likimo keleiviai, kuriems mes turime parodyti savo svetingumą ir su jais gyventi viena mintimi. Taip pat čia atsilanko ir senieji kanadiečiai, netgi ministrai, parlamentariai, spaudos, radijo ir televizijos atstovai (šiais metais jų atsilankė per 30), su kuriais mums būtina palaikyti ryšius. Buvo atsilankę ir paviljonų sumanytojas L. Kosaras.

Šitie tad yra vieni iš motyvų, kurie įprasmina “Vilniaus” paviljoną reikšmingumą. Bet jie dar ne vieninteliai. Juk ir mes patys taip pat esame tų dienų dalyviai: vieni kaip įvairių parengiamųjų darbų vykdytojai, kiti kaip programų atlikėjai, tretie kaip žiūrovai.

Ryšium su jais man teko pasikalbėti ir su Toronto apylinkės pirmininku A. Vaičiūnu. Visų pirma jis pasidžiaugė “Vilniaus” karalaitės pareigumu, sumanumu ir paslaugumu. Jo neapvyklė ne pašaliečiai taktininkai, kurie pagelbėjo paruošę darbuose. Jų iš viso buvo net 150. Ji vienas gerai žinomas torontietis pašventė net penkis dienas virtuvės darbams. Taip pat ir jo žmona. Netgi ir vienas torontietis gydytojas talkino prie įvairių darbų. Buvo ir ne vienas pašalietis, kuris skambino pirmininkui, reikalui esant, siūlydamas savo pagalbą.

Viso šio renginio eigos ašis buvo jaunas veiklus vyras R. Budnikas. Jis ant savo pečių nešė ir sėkmingai išnešė visą atsakomybę krūvį. Pirmininkas apie jį taip pat pagarbiai atsiliepė.

Paviljone buvau ir aš. Žinoma, tik nedirbti, o pasižvalgyti. Pirmiausia užsukau į parodą. Čia tuojau pat akis pagavo

vidury salės stovinčią išdidžią figūrą. Ji sulydyta iš lenktų metalo plokščių ir virbų. Apie ją galvas iškelė stovinavo keletas žiūrovų. Figūra už juos visus buvo gerokai aukštesnė. Vienas jų juokaudamas paaiškino: “... tai mergina, nukentėjusi nuo atominio karo”. Palyginimas gana vykęs, bet ir ta mergina, kaip meno kūrinys, yra ne eilinis — jos stotas didingas ir ekspresyvus, besisilantis būti nuperkamas. Bet iš kur tu, žmogau, paimsi 8000 dolerių? O, be to, ne visi ir namą tokį turi, kuriame ji tilptų.

Tai dail. J. Bakio darbas, kuriam jis skyrė turbūt kelis mėnesius laiko. Jis buvo ir šios parodos organizatorius. Parodoje buvo ir daugiau jo kūrinių, o taip pat ir kitų dailininkų. Jų visų darbai vertingi. Betgi reikia pilnai sutikti su “Vilniaus” karalaitės nuostata, kad joje buvo per mažai tautinių motyvų darbų, kurie kitataučiams išsamiau kalbėtų apie mūsų lietuviškos kultūros esmę.

Iš parodos atsidūriau kiek patogesniame kamputyje pakopintų mūsų “Atžalyno” šokėjų. Jie suskirstyti į keturias grupes: mažutėlių, ugtelečių, keliolikamečių ir vyresniųjų. Šita eile jie ir šoko. Pagal tai, žinoma, ir šoko atlikimas vis kilo ir kilo iki pat viršūnės. Žinote, kaip verta ir miela žiūrėti į mūsų veržlų jaunimą, entuziastingai kopiantį ir grožio kalną, ir pačią viršūnę. Šitą palaipsnišką šokėjų kilimą aukštesnės ir išsivymės ne tik šiam paviljone, bet ir kitais atvejais. Čionai gana trankios muzikos taktuose mes pamatėme liaunas merginų ir vaikinių figūrų, kurios sutartinai ir su šypsniu veiduose perteikė žiūrovams mūsų tautinių šokių grožį ir jų prasmę. Iš tikrųjų, mes turime lenkti galvas grupių vadovams, chorų dirigentams ir kitų menų puoselėtojams bei jų bendrininkams — šokėjams, choristams ir pan. už jų pastangas berti grūdą po grūdą į mūsų lietuviškosios kultūros aruodus.

Atkreipkime dėmesį dar ir į tai, kaip tautinių šokių vadovybė yra susirūpinusi šio kultūrinio vyksmo ateitimi. Tie jaunučiai būreliai turės kada nors pakeisti vyresniuosius,

kai amžiaus našta ar koks kitas netikėtumas išstums juos iš jų pamėgtųjų gretų. Tai yra prasmingas pavyzdys, kaip turėtų pasirūpinti savo veiklos tęstinumu ir kitos mūsų organizacijos, institucijos ar veiksniai.

* * *

Dar reikia ką ką pasakyti ir apie paviljono aplinką. O ji yra gerokai pasikeitusi nuo jos pirmųjų organizavimosi metų. Įėjus į salę, pajunti ryškesnį tautinį atspalvį, priekyje nuotaikinga kaimo sodyba, dešinė siena visu ilgiu nusidriekusi tautinė vėliava, globojama Vyčio, kitur siena apkabinėta legendiniais paveikslais bei jų aprašais, ant stalų galima išvysti lietuviško maisto patiekalų ir pan.

Betgi šia proga galbūt vertėtų save klausti, ar kartais “Vilniaus” paviljono paruoša kiekvienais metais neina per daug nusistovėjusiu keliu. Ar tad ateityje nevertėtų kiekvienam tokiame renginiui numatyti vis kitokią paskirtį, duoti vis kitokią pagrindinę mintį? Juk pasikartojimai ir pabosta, ir neišsako viso mūsų kultūrinio lobio bei neprimena tautinių rūpesčių. Tokiam kasmetiniam paviljono atnaujinimui idėjų būtų galima semtis iš mūsų senosios istorijos įvykių ir iš netolimos, netgi dabartinės gyvenimo patirties.

Antai, gal pritiktų paminėti Vytauto Didžiojo Lietuvą, Žalgirio mūšį, Lietuvą carų Rusijos okupacijoje, o dabar komunistinės Rusijos, spaudos draudimą, knygnešius, vargo mokyklą, Kražių skerdynes, įvykius Kryžių kalne, tremtį Sibiran ir ten lietuvių vargus bei kančias, Lietuvos žydų tragediją ir jų gelbėjimą, Priešpio kaimo lietuvių tragediją, įvykius Rėnų miškelyje ir daug daug kitų nelaimių, mūsų kaimyninių priešų atneštų į mūsų kraštą. Be to, nereiktų pamiršti supažindinti kitataučius su mūsų didžiaisiais kūrėjais. Gi meno programose nereiktų tenkintis vien tautiniais šokiais. Tokiu atveju būtų labai svarbu pabrėžti lietuviškos liaudies dainų grožį ir t.t.

Žinoma, čia reiktų įdėti daugiau darbo, surasti daugiau tautininkų, išraiškos priemonių ir lėšų. Bet tėvynės labai nieko neturėtų pritrūkti.

• Kas neskaityt lietuviškos spaudos, bėga ir nuo Lietuvos

TORONTON

Prof. A. Musteikis iš Buffalo su savo šeima dalyvavo žmonos brolio a.a. Br. Luomono laidotuviuose liepos 11 d. ir ta proga aplankė “Tėviškes žiburias”, kuriuose bendradarbiauja.

KLK moterų draugijos Delhi skyrius per savo išdininkę Eleną Ruginienę atsuntė “Tėviškes žiburiams” paremti \$50 auką. Šis veiklus skyrius iš savo pajamų kasmet skiria aukas lietuviškai veiklai bei spaudai, neužmiršdamas ir “Tė”. Leidėjų yra labai dėkingi už tokią pastovią paramą.

Kun. Izidorius Sadauskas, saulelietis, neseniai imigravęs Kanadon iš Lenkijos ir besidaryojantis lietuvių parapijoje Montrealyje, aplankė Torontą gyvenančius savo pažįstamus iš Suvalkų trikampio, susipažino su lietuvių institucijomis ir “Tėviškes žiburiams”. Lankydamasis “Tė” redakcijoje, papasakojo apie dabartinį gyvenimą Lenkijoje.

K. Baronas, buvęs hamiltonietis, gyvena V. Vokietijoje su savo šeima ir redaguoja ELTOS biuletenį vokiečių kalba. Dalį medžiagos panaudoja iš “Tėviškes žiburių” ir kitų laikraščių. Be to, jis bendradarbiauja ir lietuviškojo spaudoje. Liepos mėnesį jis su šeima atostogauja Portugalijoje.

Iš Ontario premjero įstaigos, dar esant premjeru F. Milleriui, gautas pranešimas apie paskyrimą naujų narių į daugiakultūrę tarybą. Pirmininku paskirtas ukrainiečių kilmės Toronto advokatas Stanley W. Frolick. Be jo paskirta dar 10 narių įvairių tautybių. Jų tarpe — Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, iš profesijos vertėja, KLB krašto valdybos sekretorė, KLK kultūros dr-jos valdybos narė.

Nijolė Banalienė baigė studijas apie Torontą lietuvių pensininkų poreikius ir gavo sociologijos magistrės laipsnį. Ji paruošė anketą lietuvių kalba su 88 klausimais. Ją užpildė 239 asmenys iš 1760. Tai buvo pakankama medžiaga mokslinei analizei, kurią ji atliko pas prof. Hubert Campfens Wilfrid Laurier universitete Waterloo mieste. Jos darbas buvo gerai įvertintas (“a superior piece of social investigation”) kaip naudingas moksliniu ir praktiniu atžvilgiu. Šia studija galima remtis planuojant paslaugas vyresnio amžiaus lietuviams.

Karavano karalaitė “Miss Caravan” šiemet išrinkta 19 metų rusaitė Natalija Suhačev pokylyje, kuris įvyko “Royal York Hotel” viešbutyje liepos 3 d. Ji priklauso tautinių šokių grupei “Polyanka” ir atstovavo “Novgorodo” paviljonui. “Krokvos” paviljonas buvo pripažintas geriausiu ir gavo premiją. Jam taip pat teko antra premija už muziką. “Kalgario” paviljonas gavo dvi premijas už sceninę ir pramoginę programą. Visa eilė paviljonų gavo įvairias premijas. “Vilnius” paskelbtame sąraše neminimas.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Turner & Porter

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČENAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Tėviškes žiburiai • 1985. VII. 16 — Nr. 29 (1848) • psl. 9

Europos vyrų krepšinio pirmenybės

(Atkelta iš 8-to psl.)
užbaigus, buvo pradėta pardavinėti pirmenybių įėjimo bilietai ir per savaitę laiko visų sėdimų vietų bilietai buvo išparduoti. Labai nedidelis kiekis liko ir stovimų vietų, taip kad salės užbaigimo dieną už parduotus bilietus jau buvo surinkta beveik 400.000 litų. (O ta sporto halė ir šiandieną tebestovi, kaip gyvas nepriklausomos Lietuvos sportinio gyvenimo liudininkas. Tai Kauno “Žalgirio” namai, kadangi joje rengiamos Sov. Sąjungos krepšinio pirmenybės, K.B.).

Gegužės mėn. 21 d., stebint 10.000 žiūrovų, pirmenybės atidarė Lietuvos respublikos prezidentas Antanas Smetona. Ir lemta buvo, kad pirmą susitikimą žaidė Lietuva prieš Latviją, visuomet labai neparankų mūsų šioms priešininką. Tik paskutinėse minutėse Lietuva išplėšė pergalę pasekme 37:36 (Lubino metimas!). Po šios lemtingos pergalės Lietuva nugalėjo Estiją 36:14, Lenkiją 46:18, Prancūziją 48:18, Vengriją 79:15, Suomiją 112:9 ir tapo antrą kartą Europos meistreriai.

Užsirutinė latviai

“Bet... birželio mėn. 8 d. Latvija nutraukė sportinius santykius su Lietuva, nurodyma šias priežastis: 1. žiūrovai apšvilpę latvių žaidėjus, ypač rungtynėse su Lietuva ir Estija, trukdė baudų metimą, 2. po Lietuvos-Latvijos rungtynių kai kurie latvių žaidėjai (Melderis, Smitas) buvę įžeisti veiksmu, 3. Kaune per pirmenybes buvo paleista gaudy, esą Lietuvos krepšininkai po rungtynių prieš Latviją Rygoje šiemet bu-

A. a. Marytės Marčienės atminimui vietoj gėlių paaukojo “Tėviškes žiburiams” \$20. A. E. Bočkait.

vo apmėtyti akmenimis. Šie gaudai pasirodė net užsienio spaudai. Išvada: Latvijos sporto vadovybė su apgailestavimu esanti priversta nutraukti sporto santykius iki to laiko, kol Lietuvos sporto vadovybė pilnai ir tikrai galės laiduoti korektišką ir nuosirdų publikos elgesį su Latvijos sportininkais Lietuvoje.”

“Žydu balsas”

Tačiau Kauno žydu dienraštis “Žydu balsas” birželio 7 d. rašė: “Mes galime pabrėžti, kad nedraugiškai sportininkus priimti mūsų žiūrovai išmoko iš latvių. Mūsų sportininkai per ilgus metus Rygoje, Liepojoje ir kt. Latvijos miestuose pergyveno švilpimus ir nedraugiškus šūkius iš latvių publikos pusės. Vis dėlto mūsų sporto vadovybė sporto santykių nenutraukė. Latviai neturėtų pykti, jeigu mūsų žiūrovai, pasimokę iš jų, panorą atsirevanšuoti. Dėl to santykiai nenutraukiami. Kuo kalta sporto vadovybė ir sportininkai, jeigu latviams mūsų publika nesimpatiška? Daugiausia čia kaltės turi latviai, kurie antipatiją mūsų žiūrovuose įsigijo.”

“XX Amžius”

Tuo tarpu “XX Amžius” birželio 9 d. taip rašė: “Latviai sportininkai per šias Europos krepšinio pirmenybes lietuvių atžvilgiu laikėsi labai nedraugiškai. Kai tik baigdavosi rungtynės ir buvo grojamas mūsų šūkiams, kaip nugalėtojams, Lietuvos himnas, latviai krepšininkai demonstratyviai apšildavo salę. Tai buvo tikras iššaukimas mūsų publikos”. Iki šiol (kartu su 1985 m. pirmenybėmis) daugiausia meistreriais yra buvę Sov. Sąjungos, t.y. rusų pavergtų tautų atstovai — 14 kartų, tris kartus Jugoslavija, du kartus Lietuva ir po vieną — Latvijos, Čekoslovakijos, Egipto, Vengrijos ir Italijos rinktinės.

Skanėstai ir sumuštiniai, įvairių rūšių mėsa, sūriai, salotos, duona, bulskutės, kava, arbata, spurgos, pyragaičiai. Paruošiame ballams ir išskyloms užkandžius.

Įvairių rūšių ledai — riešutiniai, tropiški, šokoladiniai ir kiti. Saldainiai, pagruzdinti kukurūzai (popcorn). Vaikams ir suaugusiems!

Atvykite arba skambinkite telefonu 1-705-429-5240.
1379 Mqsley St. (prie 32-os gatvės) Wasaga Beach, Ontario
Vasaros metu atidaryta 7 v.r. - 11 v.v. Savininkai L.R.S. Kaknevičiai

SOLD

x De LIMA

REALTY INC.

1280 Dundas St. W. Tor.

Birutė Grigaitytė-Spudienė,

namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 848-0234

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys “Better Business” biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!

V. Dauginis — tel. (416) 533-1121, namų (416) 822-8480
Lilija Paceviciene — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždegiu naujus stogus, išlieju (važiavimus (driveways))

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Kingsway Real Estate Ltd. Realtor

1614 Bloor Street West
(priešais Toronto Lietuvių namus)

Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA

“ALL THE CHOICE IN THE WORLD”

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1985 metų ekskursijos

į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

4. Rugsėjo	21 - 29	\$1739.25
5. Rugsėjo	4 - 13	\$1612.25
Rugsėjo	4 - 19	\$1912.25
6. Spalio	3 - 11	\$1421.25

Visos kainos — kanadiškais doleriais. Į šias kainas įskaityta: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda.

Grupės 1, 3 ir 5 lydi aš pats. Norinties nupirkti automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.

Sudaromi išskirtiniai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionėms dokumentai sutvarkomi pavieniams ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČENAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Tautiečiai gausiai dalyvavo a.a. kun. P. Ažubalio mirties penkmečio minėjimo liepos 14, sekmadienį. Velionis mirė, pakirstas staigaus širdies priepuolio, 1980 m. liepos 12 d., palaidotas liepos 16 d. jo paties įsteigtoje kapinėse. Giminių rūpesčiu pastatytas paminklas, projektuotas archit. A. Kulpos.

— Korėjiečiai katalikai ir vasaros metu kiekvieną sekmadienį, 5 v.p.p., renka savo pamaldoms Lietuvos kankinių šventovėje. Jie turi savo parapiją, bet dar neturi savo šventovės.

— Pakrikštyta liepos 14 d.: Karina-Aleksandra Trzecak, Petro ir Debras (Ramoškaitės) dukrelė; Nicole-Sandra Kybartaitė, Ričardo ir Geraldinos dukrelė.

— Palaidota 1985 m. liepos 15 d. a.a. Elžbieta Kilikauskienė, 59 m., iš Brantfordo, Ont.

— Paaukojo parapijai: \$200 — C. Pšezdieckis, \$100 — dr. J. ir A. Sungailos; kapinėms — \$60 M. Krivickas, \$100 — J. Gedvila.

— Mišios liepos 21, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Antaną Mikalojųnį, 11 v.r. — už a.a. Bronių Znotnį ir Jurgį Demikį; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Bridikų ir Hiršų mirusius, 11 v.r. — už a.a. Janiną Statrienę.

Išganytojo parapijos žinios

— Liepos 5 d. mirė Toronte ilgai ir sunkiai sirgusioji Marija Marcienė, 61 m. amžiaus. Paliko vyrą Alfonsą Marcij, dvi dukras Mildą ir Delą, brolių Ričardą Dirvelį. Palaidota liepos 8 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ont.

— Liepos 10 d. mirė St. Catharines, Ont., Julija Stankuvienė, 65 m. amžiaus. Paliko vyrą Kostą Stankų ir sūnų Raimundą. Palaidota liepos 13 d. Victoria Lawn Cemetery, St. Catharines, Ont.

— Pamaldas šventovėje liepos 21 ir 28 d.d. 11.15 v.r. laikys kun. P. Dilys.

— Parapijos tarybos posėdis — liepos 24 d., 7.30 v.v., parapijos salėje.

Lietuvių namų žinios

— LN poilsio stovykla rengiama rugpjūčio 10-18 d.d. Registraciją tvarko V. Kulnys. Rugsejo 17 d., 5.30 v.p.p., bus krepšinio rungtynės dėl pereinančios LN sporto taurės, 7 v.v. planuojamas koncertas, o po to — gegužinė. Rytmetinei mankštai vadovaus B. Keturakis, kuris taip pat sutiko duoti d. pasikalbėjimus: "Mankšta, poilsis ir sveikata", "Lietuvių sportininkų laimėjimai Europos ir pasaulio olimpiadose".

Kultūrinė komisija liepos 12 d. turėjo posėdį 1985-6 m. veiklos planui nustatyti.

— LN valdybos posėdyje liepos 11 d. buvo svarstomi statybos, visuomeninės veiklos, socialinių reikalų ir seklyčios-muziejiaus klausimai. Taip pat buvo paskirtos aukos lietuviškoms organizacijoms.

— Sekmadienio popietės metu svečių knygoje pasirašė: P. ir A. Krausaliai, A. ir P. Gudoniai iš St. Petersburg, Floridos, E. ir A. Krausai iš Kalgario.

— Šv. Juozapo ligoninėje gydosi B. Čepkauskas, V. Ališauskas, A. Baltrušaitis ir R. Vanagas. Žinantieji apie ligonius ar norintieji prisidėti prie ligonių lankymo prašomi skambinti į LN rastiinę arba J. Dambarui tel. 536-1433.

— LN valdybos paskirtos aukos: Maironio mokyklai \$500.00 Vasario 16 gimnazijai

(patalpos)	500.00
Romuvai	500.00
"Gintarui"	500.00
"Atžalynui"	500.00
"Arui"	400.00
Lituanistinei katedrai	300.00
Tautos fondui	300.00
Lietuvių Dienų leidiniui	300.00
"Tėviškės žiburiams"	250.00
"Nepriklausomai Lietuvai"	250.00
"Vyčiui"	200.00
"Speak-Up"	200.00
Žmogaus teisių komitetui	200.00
Vaiųkų darželiui	100.00
"Satrijos" tuntuui	100.00
"Rambyno" tuntuui	100.00
"Aitvarui"	100.00
"Aušrai"	100.00
Kanados lietuvių jaunimo	100.00
sąjungai	100.00
"LKB kronikos" sąjungai	100.00
Kanados lietuvių žurnalistų	100.00
sąjungai	100.00
"Kariui"	100.00
"Aidui"	100.00
Tautodailės institutui	100.00
Filatelistų draugijai	100.00
"Taurui"	100.00
L. Katalikų Mokslo	100.00
Akademių Romoje	100.00
Vasario 16 gimnazijos	100.00
skautų vėliavai	100.00
Povilaičiui	100.00
Iš viso \$6,500.00	

VIENAAUKŠTYJE (bungalow) Bathurst rezidenciniame rajone ramiai vyresnio amžiaus materialai **ISNUOMOJAMAS KAMBARYS** su galimybe naudotis virtuve ir kitais patogumais. Del sąlygų skambinti po 5 v.p.p. telefonu 789-2364 Toronte.

Amerikos baltiečių laisvės lygos atstovas iš Los Angeles J. Matulaitis liepos 19, penktadienį, 7.30 v.v., Toronto Lietuvių namuose darys pranešimą apie sėkmingą tos organizacijos veiklą ir planus kovoję už pavergtų Baltijos tautų laisvę bei siekiamą išeivių persikiojimą JAV ir Kanadoje. Visi kviečiami dalyvauti.

KLZTG komitetas

Penktosios a.a. kun. Petro Ažubalio mirties metinės buvo paminėtos liepos 14, sekmadienį, 11 v.r. Mišiomis bei pamokslu. Dėl lietaus nebuvo galima po pamaldų aplankyti velionies kapo. Atitinkamos maldos buvo sukalbėtos jo statytoje šventovėje. Mišių metu giedojo sol. V. Verikaitis, vargonavo J. Govėdas. Dalyvių buvo pilna šventovė. Jų matėsi ne tik iš Toronto-Mississaugos, bet ir Hamiltono bei kitų apylinkių. Po pamaldų velionies giminių rūpesčiu parapijos salėje visi buvo pavaišinti kava bei skanėstais.

Kun. P. Ažubalio vardo stipendijų fondui penktųjų mirties metinių progą paaukojo: M. Šnapštyš iš JAV \$40, A. Aulinskai \$50, S. ir V. Aušrotai \$20, Vl. Jocas \$25, Vyt. Matulevičius \$20, M. Krivickas \$20, P. Vegelis \$20, A. Valienė \$20, V. O. Maciulevičius \$20, E. A. Ažubalienė \$50, J. Rovas \$20, K. Dulevičius \$20, dr. J. Sungaila \$100, M. F. Yokubynienė \$50, S. Rudienė \$100, dr. A. ir S. Kazlauskai \$100, V. Ivanauskas \$20. Šiam fondui aukos priimamos ir toliau. Čekiai rašomi "Rev. P. Ažubalis Scholarship Fund". Juos galima įteikti pirm. dr. A. Kazlauskienėi arba siųsti išd. V. Dauginiui (1613 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6).

Teisininkas Marijonas Šnapštyš, gyvenantis Detroito, siūsdamas savo auką kun. P. Ažubalio stipendijų fondui, rašo: "Šį lietuvių dvasiškį ypatingai gerbiu. Jisai gebėjo būti pilnutiniu lietuviu ir, vydu-niškai tarant, "sau žmogumi", t.y. savo tautos "dalelyte", nepaisant prisimto pašaukimo. Taigi jis netapo lietuvių kilmės Romos katalikų kunigu, tarnaujančiu vien tai garbin-gai institucijai; įsijungęs į ją, jis tarnavo tautai, kurioje Dievo valia gimė, gyvenmo ir jai aukodamasis mirė, nenutruks-tamai išlikdamas lietuviu kunigu".

Toronto šauliai neteko savo nario a.a. Juozo Vaškevičiaus, kuris mirė širdies priepuoliu liepos 9 d. Šv. Juozapo ligoninėje. Palaidotas liepos 12 d. iš Priskėlimo šventovės lietuvių kapinėse, dalyvaujant gausiam būriui tautiečių. Šauliai ėjo garbės sargybą budėtu-vėse ir su vėliavom dalyvavo laidotuvsė. Velionies liūdi žmona Monika ir sūnus Juozas.

A.a. Juozo Vaškevičiaus atminimui, vietoje gėlių, reikšdami gilią užuojautą velionies žmonai Monikai ir sūnui Juozui, paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$25 — Marija Norman-tienė, \$30 — J. P. Gurkliai ir šeima.

A.a. Konstancija Butienė, šalpos grupės "Daina" pirmi-ninkė, 80 m. amžiaus, mirė š. m. liepos 11 d. Šv. Juozapo li-goninėje. Po gedulinių Mišių Priskėlimo šventovėje liepos 16 d., 10 v.r., palaidota Detroi-te, kur gyvena velionės sesuo.

Vilniečių sąskrydyje surinkta \$210 aukų KLB visuomeni-nių reikalų sekcijai.

Laikraštis "The Canadian Jewish News 1985. IV. 11 lai-doje apkaltino Amerikos baltiečių laisvės lygą antisemi-tizmu. Pastarosios atstovas Jack Freiman, estas, pareikal-vo tą neteislingą tvirtinimą atšaukti, grasindamas teismi-ne byla. Laikraštis jį atšaukė 1985. VI. 6 pirmame puslapyje, apgailestaudamas įvykusį nesusipratimą.

NATURALAUS GYDYMO KLINI-KA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

ESU 65 METU AMŽIAUS našlys. Noriu susipažinti vedybų tikslu su našle moterimi panašaus amžiaus. Paslaptis garantuota. Rašyti "Tėviškės žiburį" administracijos adresu, ant voko pažymint "Našliui".

MYKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausiųjų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

Mylimai Mamytei A+A SOFIJAI STALAUŠKIENEI mirus Lietuvoje,

jos dukrą ALDONĄ, žentą ALFONSA ERŠTIKAIČIUS, jų šeimą ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Genovaitė ir Vytautas Balčiūnai Felicija ir Vytautas Urbonai

A+A JUOZUI VAŠKEVIČIUI mirus,

velionies žmonai MONIKAI, sūnui JUOZUI su šeima ir visiems giminėms bei pažįstamiems reiškiamo gilią užuojautą —

J. P. Z. ir D. Gurkliai

A+A JUOZUI VAŠKEVIČIUI mirus,

jo žmonai MONIKAI, sūnui JUOZUI, visiems giminėms ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą —

Aldona ir Petras Vilučiai

A+A JUOZUI VAŠKEVIČIUI staigiai palikus šį pasaulį,

jo mylimą žmoną MONIKĄ, sūnų JUOZĄ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Br. Rakauskas

B. S. Prakapai ir šeima

A+A ANTANUI NEVERAUSKUI mirus,

jo žmonai MAGDALENAI, dukrelei VIDUTEI ir visai giminei reiškiamo nuoširdžią užuojautą —

J. P. Gurkliai
L. S. Baltrušaičiai
O. J. Dirmantai
M. J. Pargauskai

R. J. Žiurinskai
B. S. Prakapai
B. L. Raginskai
O. S. Kiršiniai

A+A MARYTEI MARCIENEI mirus,

jos vyrui ALFONSUI, dukrom — MILDAI ir DELAI, broliui RIČARDUI reiškiamo gilią užuojautą ir kartu su jais liūdime —

Alvina ir Augustinas Sukauskai
Lydija ir Vytautas Lenauskai
Alma ir Juozas Stukai
Laima ir Dionizas Stukai

PADĖKA A. a. BRONEI ČEPUKIENEI

mirus, Toronto lietuvių Priskėlimo parapijos kunigams, kurie rūpinosi jos sielos reikalais, ir visiems jos artimiesiems draugams už aukas šv. Mišioms, dalyvavimą laidotuvsė, už gėles ir moralinę mums užuojautą tariame nuoširdų acių.

Nulūdę: vyras Jonas-Antanas, duklė Jūratė su šeima ir sūnus Arūnas su šeima

ISNUOMOJAMAS vienas kambarys ir bendra virtuvė Springhurst vasarvietėje ant ežero kranto. Skambinti tel. 531-6610 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

RVS VIDEO SISTEMA. Filmuoju su "Video" aparatais vestuves, gimtadienius, sukaktis, pirmosios Komunijos iškilmes, krikštynas ir t.t. Skambinti RAIMONDUI VALDKAI 279-4235 Toronte.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Toronte.

ISNUOMOJAMI Toronte du kambariai, virtuvė ir garažas artai Priskėlimo šventovės bei gero susisiekimo. Skambinti tel. 536-0712 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė savininkė V. SIMINKEVIČIENE. MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvsėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

MONTREALQUE

PRANEŠAME parapijiečiams kad nuo š. m. birželio 1 dienos Montrealio arkivyskupas Aušros Vartų klebono-administratorium patvirtino kun. J. Aranauską, SJ. AV par. komitetas

Sol. Gina Čapkauskienė su kolegėmis liepos 1 d. Kanados gimtadienio progą koncertavo Morgan parke. Koncertą rėmė federacinė valdžia. Liepos 13 d. ji dainavo Laval Sur Le Lac golfo klube. Šį koncertą rengė širdies fondas, imdamas po tūkstantį dolerių už lėkštę.

Deborah Intas, Juozo ir Eleonoros Intų duklė, šį pavasarį baigė komercinius mokslus McGill universitete.

Yves ir Lilės (Jonelytės Mainville) sūnus liepos 6 d. pakrikštytas Mato-Alberto vardais. Krikšto tėvais buvo Audronė Jonelytė ir Juozas Jonelis. Krikštijo kun. J. Kubilius.

Kun. G. Kijauskas, SJ, Klivlando Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebonas, liepos 7 d. lankėsi Montrealyje ir AV šventovėje atnašavo Mišias 10 ir 11 v.

Montrealio skautai ir skautės stovyklaus Baltijoje tokia tvarka: skautai ir studentai 11 m. amžiaus ir vyresni nuo liepos 27 d. iki rugpjūčio 11 d., skautės, paukštytės ir vilkiukai nuo rugpjūčio 3 d. iki rugpjūčio 11 d. Smulkesnė informacija galima kreiptis pas tautininkus.

"Concordia" universitetas birželio 13 d. įteikė diplomus humanitarinius mokslus baigusiesiems absolventams. Tarp kelių šimtų pavardečių buvo ir dvi lietuviškos: Edwin Carl Balsevičius ir lasalietė Susan Gudaitė.

Romas Otto birželio 26 d. "Rūtos" klube su trumpu įvadu iš vaidinusių parodė popiežiaus Jono-Pauliaus II atnašautas Mišias šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktyje. Apie 60 žiūrovų sekė vaidzus labai nuoširdžiai, o jautresnėji nubraukė ir vieną kitą ašarėlę.

AV parapijos choras birželio 30 d. paskutinį kartą giedojo prieš vasaros atostogas. Ta proga choristams, choro vedėjui sol. Ant. Kebliui bei vargonininkui muz. A. Stankevičiui, tik ką grįžusiam iš povestutinės kelionės, buvo suruoštos vaišės.

Seselės M. Margarita ir M. Loreta iš Toronto birželio 30 d. lankėsi Montrealyje. Jos abi anksčiau čia ilgus laiką yra dirbusios.

Kun. J. Kubilius sėkmingai sveiksta klebonijoje. Žada netrukus pradėti laikyti Mišias AV šventovėje.

Kun. Alf. Grauslys, rašytojas ir garsus pamokslininkas, vasaros metu bus AV parapijoje.

Dr. Petras ir Irena Lukoševičiai birželio 29 d. atšventė 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Petro vardines ir jo išėjimo į pensiją. Susirinkęs būrys giminių bei artimųjų jų namuose tas sukaktis atitinkamai paminėjo.

Montrealio skautų-skaučių stovyklai "Baltijoje" reikalingas virėjas-virėja rugpjūčio 3-11 d.d. Sutinkantieji vieną savaitę padirbti su mūsų jaunimu prašomi skambinti tautininkui Rimui Piečiui 365-3570 arba tautininkei Astai Staškevičienei 768-5484.

KLB Montrealio apylinkės valdybos paskutiniame pasitarime buvo aptarti KLB tarybos ir jaunimo sąjungos posėdžiai, kurie įvyks spalio 26-27 d.d. Po posėdžių šeštadienio vakare numatomas surengti koncertas-balius. Koncertinei daliai atlikti yra kviečiama Niujorko "Harmonija". B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Liepos 7 d. kun. St. Kulbis, SJ, pavadavo mūsų kleboną, kuris išvykęs į Europą. Kun. Iz. Sadauskas laikinai darbuojasi A. Vartų parapijoje, kartu studijuoja prancūzų kalbą. — P. p. Bakaičiai, ilgamečiai parapijiečiai, persikėlė gyventi į Hamiltoną, Ont. Jų sūnus Algis dirba Ontario provincijoje, dukra Laima — Kalgaryje su bausmę atlikusiais jaunuoliais ir yra jaunų šeimų patarėja. — Iš Filadelfijos pas seseris Teodorą ir Genovaitę su šeima lankėsi J. ir Br. Krokiai, dalyvavo Ig. Zizo laidotuvsė ir kartu su seserimis iškeliavo į Ročesterį pas vyriausią seserį Jadvygą. — Juozas ir Jonė Žitkai, prisimindami savo mirusį vyr. brolių ir svaigį Albiną Lietuvoje, sukvietė savo artimuosius Mišioms už velionį. Visi buvo pakviesti į jų namus vaišėms.

Ta proga D. Baltrušonis paskaitė ir padėkdamo tam vakarui pritaikytą poeziją — balades iš leidinio "Devyni broliai". — Dr. Donaldas Palisaitis buvo priimtas į Western, Ont. un-to kardiologijos skyrių gilinti patirties. Ten persikėlė gyventi. — Staiga mirė birželio 28 d. Stanley Zeuka, 66 m. amžiaus. Palaidotas per parapiją Cote de Neiges kapinėse. Liko par. k-to narys brolis Antanas, dar vienas brolis ir žmona Julija. — Mirė Jonas Russell, 70 m. amžiaus, brolis parapijiečio Andriejaus Russell. — Birželio 26 d. mirė ligoninėje Ignas Zizas 64 m. amžiaus. Palaidotas Longueil kapinėse sudegintas, pagal velionies pageidavimą. Liūdi duklė Regina, jos vyras Saulius Marčiukonis. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. \$1,000.00		
1 metų	9 %	Nekilnojamo turto,
Terminuotus indėlius:		asmenines ir
1 metų	8.75%	prekybines.
180 — 364 d.	8.50%	Paskolos
120 — 179 d.	8.25%	mirties
60 — 119 d.	8 %	atveju
30 — 59 d.	7.75%	draudžiamos iki \$10,000
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	6.25%	
su draudimu	6 %	
kasdieninis %	5.75%	
Čekių sąsk.	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS	
1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00
Pentadieniais	10.00 — 6.00
	4.00 — 8.00
	2.00 — 6.00

"VILNIAUS" RŪMUOSE išnuomojamas vieno miegamojo butas už \$495.00 mėnesiui. Skambinti darbo valandomis tel. 762-1777 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidotuvių pusrūčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.